

155.62
45237
52

ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัวของนิสิตระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

155.62
45237
52

ปริญาพนธ์
ของ
จุมจินต์ สลัดทุกข์

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาการแนะแนว
มีนาคม 2543
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปริญญาานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
วิชาเอกจิตวิทยาการแนะแนว ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุม

..... ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์บังอร เสตนนท์)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.สมสรร วงษ์อยู่น้อย)

คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์บังอร เสตนนท์)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.สมสรร วงษ์อยู่น้อย)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(รองศาสตราจารย์ ดร.คมเพชร จิตรศุภกุล)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(อาจารย์ดร.นันทา สุรักษา)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญาานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาการแนะแนว
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)
วันที่ 10 เดือน มีนาคม พ.ศ. 2543

ประกาศขอบคุณ

ปริญญาโทฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาของผู้ช่วยศาสตราจารย์บังอร เสดนนท์ ประธานควบคุมปริญญาโท รองศาสตราจารย์ ดร.สมสรร วงษ์อยู่น้อย กรรมการ ที่ให้คำแนะนำ ข้อเสนอแนะ ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้ง และขอกราบขอบพระคุณในความกรุณาของท่านเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นันทนา วงษ์อินทร์ รองศาสตราจารย์ กมลรัตน์ กรีทอง และอาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภิต ที่กรุณาให้คำแนะนำ และเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจแก้ไขเครื่องมือสำหรับการวิจัยในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.คมเพชร ฉัตรศุภกุล อาจารย์ ดร.นันทาสู่รักษา ที่กรุณาเป็นกรรมการสอบ

ขอขอบคุณอาจารย์ที่ปรึกษา และนิสิตของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่ให้ความร่วมมือในการวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างดียิ่ง

ขอกราบระลึกถึง พระคุณของคุณพ่อกิตติ สลัดทุกข์ คุณแม่เหรียญ สลัดทุกข์ และคุณอุทัยวรรณ สลัดทุกข์ ที่คอยให้กำลังใจและอำนวยความสะดวกในด้านต่าง ๆ

ขอขอบคุณ คุณระวีวรรณ คำสม คุณกัญญาวดี แสงงาม คุณรัชดาภรณ์ อินทะนิน คุณวลัยพรรณ ชำนาญเศรษฐกุล ที่ช่วยเหลือเรื่องการพิมพ์ การจัดเก็บข้อมูล และขอบคุณเพื่อน ๆ วิชาเอกจิตวิทยาการแนะแนวทุกคน ที่คอยให้ความช่วยเหลือให้คำแนะนำ และให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยสม่ำเสมอ

ผลความดีของการวิจัยครั้งนี้ ขอมอบแต่ คุณพ่อ คุณแม่ ครูอาจารย์ทุกท่าน ที่ได้ให้กำลังใจ กำลังใจ สติปัญญา และประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ทั้งหมดแก่ผู้วิจัย

จุมจินต์ สลัดทุกข์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
คำนำ	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	6
สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า	6
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	6
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	6
นิยามศัพท์เฉพาะ	7
2 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย	11
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัว	11
ความหมายของการปรับตัว	11
ลักษณะของการปรับตัว	13
ทฤษฎีและแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัว	16
เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัว	19
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพบรรยากาศด้านการเรียนการสอน และกับการปรับตัว	19
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างบุคคลกับการปรับตัว..	22
เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพกับอาจารย์และการปรับตัว	24
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเข้าร่วมกิจกรรมและการปรับตัว	26
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการปรับตัว	27
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการออกกลางคันของนิสิต	27
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภูมิลำเนาและการปรับตัว	29
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเจตคติต่อสถานศึกษา	29
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูและการปรับตัว	31
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	35
การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	35
เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	36

บทที่	หน้า
วิธีสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	36
วิธีดำเนินการรวบรวมข้อมูล	48
วิธีจัดกระทำกับข้อมูล	48
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	48
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	49
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	49
การวิเคราะห์ข้อมูล	49
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	61
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	61
สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า	61
วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	61
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	61
การวิเคราะห์ข้อมูล	62
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า	62
อภิปรายผล	63
ข้อเสนอแนะ	67
บรรณานุกรม	70
ภาคผนวก	77
ประวัติย่อผู้วิจัย	102
บทคัดย่อ	101

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	แสดงข้อมูลที่ได้จากการสำรวจข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับปัญหาการปรับตัว ของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ชั้นปีที่ 1	4
2	แสดงจำนวนนิสิตที่ออกกลางคันในช่วงปีการศึกษา 2537 - ต้นปีการศึกษา 2540	5
3	แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกเป็นคณะวิชา	36
4	จำนวนและร้อยละของข้อมูล จำแนกตาม ภูมิภาค คณาธิกา ลักษณะของ การเข้าศึกษา ลำดับที่ในการเลือก ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	51
5	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของตัวแปร เจตคติต่อสถานศึกษา การเข้าร่วมกิจกรรม บรรยาภาศทางการเรียนด้านการสอนของอาจารย์ บรรยาภาศทาง การเรียนด้านอาคารสถานที่เรียน บรรยาภาศทางการ เรียนด้านสัมพันธ์ภาพกับอาจารย์ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสันทน การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์ การอบรมเลี้ยงดูแบบ ควบคุม การปรับตัวเอง การปรับตัวทางสังคม	53
6	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัวเองและการ ปรับตัวทางสังคมของนิสิตระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ	55
7	การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณของตัวแปรพยากรณ์ เมื่อใช้การปรับตัวเอง ของนิสิตระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เป็นตัวเกณฑ์ โดยใช้ Stepwise	57
8	ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์ การปรับตัวเองของนิสิตระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เป็นเกณฑ์ โดยใช้ Stepwise	57
9	การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณของตัวแปรพยากรณ์ เมื่อใช้การปรับตัว ทางสังคมของนิสิตระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เป็นตัวเกณฑ์ โดยใช้ Stepwise	58
10	ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์ การปรับตัวทางสังคมของนิสิตระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เป็นตัวเกณฑ์ โดยใช้ Stepwise.....	59
11	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปร ภูมิภาค คณาธิกา ลักษณะของการเข้าศึกษา ลำดับที่ในการเลือก ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	93

ตาราง	หน้า
12 ค่าอำนาจจำแนกรายชื่อของแบบสอบถามเจตคติต่อสถานศึกษา.....	94
13 ค่าอำนาจจำแนกรายชื่อของแบบสอบถามการเข้าร่วมกิจกรรม.....	94
14 ค่าอำนาจจำแนกรายชื่อของแบบสอบถามบรรยากาศทางการเรียน ด้านการสอนของอาจารย์.....	95
15 ค่าอำนาจจำแนกรายชื่อของแบบสอบถามบรรยากาศทางการเรียน ด้านอาคารสถานที่.....	95
16 ค่าอำนาจจำแนกรายชื่อของแบบสอบถามสัมพันธภาพกับเพื่อนและรุ่นพี่	96
17 ค่าอำนาจจำแนกรายชื่อของแบบสอบถามสัมพันธภาพกับอาจารย์	96
18 ค่าอำนาจจำแนกรายชื่อของแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดู.....	97
19 ค่าอำนาจจำแนกรายชื่อของแบบสอบถามการปรับตัวเอง	97
20 ค่าอำนาจจำแนกรายชื่อของแบบสอบถามการปรับตัวทางสังคม.....	99

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย	34

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย	34

บทที่ 1

บทนำ

คำนำ

ทรัพยากรมนุษย์เป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาประเทศไปสู่ความก้าวหน้า ทันสมัย ทัดเทียม อารยประเทศ เพราะประเทศจะพัฒนาได้อย่างรวดเร็วมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด นั้นต้องอาศัยทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพ มีความสมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ ดังที่ เยาวนาฏ ผลิตนนท์เกียรติ (2534 : 1) กล่าวว่า การดำรงชีวิตในสังคมปัจจุบัน หากจะมุ่งมั่นให้ ประสบความสำเร็จต้องอาศัยปัจจัยหลายอย่างประกอบเข้าด้วยกัน ทั้งนี้ปัจจัยที่มีความสำคัญยิ่ง คือ การมีสุขภาพจิตที่ดี ใจแจ่มแจ้ง สามารถแก้ปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ที่ผานเข้ามาในชีวิต ได้ การมีอุปสรรคมาขัดขวางความต้องการย่อมเกิดความไม่สบายใจ ตัดสินแก้ไขปัญหาไม่ถูก เกิดความเครียด ความกดดันทางอารมณ์ ความคับข้องใจ ความวิตกกังวล และมีความทุกข์ซึ่ง มนุษย์ไม่สามารถจะหลีกเลี่ยงได้ ผู้ดำเนินชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ จะต้องมีความสามารถในการปรับตัวอยู่ตลอดเวลา บุคคลที่มีความสามารถในการปรับตัวอยู่ตลอดเวลา จะช่วยให้ สามารถดำเนินชีวิตไปสู่จุดหมายปลายทางชีวิตที่ดี การปรับตัวจึงเป็นกิจกรรมที่สำคัญมากของ ชีวิต (จงกล หงสุรพันธ์. 2534 : 1)

การปรับตัวมีความสำคัญยิ่งต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์ ด้วยเหตุที่มนุษย์ทุกคนไม่สามารถตอบสนองความต้องการทุกอย่างของตนได้ ความรู้สึกขัดแย้ง ผิดหวัง สับสน ว้าวุ่นใจ และความเคร่งเครียดจากการเผชิญปัญหาหรืออุปสรรคต่าง ๆ ในชีวิตจึงเกิดขึ้น การปรับตัว จะช่วยบรรเทาความยุ่งยากทางใจให้เบาบางลงจนสามารถรักษาดุลยภาพของชีวิตไว้ได้ (นิภา นิธยาน. 2520 : 14) ซึ่งสอดคล้องกับ ลาซารุส (Lazarus. 1969 : 17 - 21) ที่กล่าวว่า มนุษย์ต้องมีการปรับตัวและปรับพฤติกรรมตนเอง ให้สอดคล้องกับความต้องการของตนเอง และสภาพแวดล้อมทางสังคม ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมส่วนใหญ่มักเป็นผลมาจากการ ปรับตัวที่ไม่ดีของบุคคล ดังที่ กันยา สุวรรณแสง (2533 : 39) กล่าวว่า เคล็ดลับความสุข สบายของมนุษย์อยู่ที่ “ความสามารถในการปรับตัว” นอกจากนี้บุคคลที่จะสามารถปรับตัวได้ดี นั้น มิใช่ผู้ปราศจากปัญหา แต่เป็นผู้กล้าเผชิญปัญหา อุปสรรคและความยุ่งยากในชีวิตได้อย่าง มีสติ ตลอดจนเป็นผู้ที่เผชิญทั้งความสุข ความทุกข์ในชีวิต ปัญหาต่าง ๆ ของการปรับตัว อาจมีสาเหตุที่แตกต่างกันไป ดังที่ โคนแมน และแฮมแมน (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. 2530 : 71 ; อ้างอิงมาจาก Coleman and Hammen. 1974) ได้กล่าวว่า สาเหตุบางประการอาจมีสาเหตุ มาจากบุคคลนั่นเอง หรืออาจมีสาเหตุมาจากที่บุคคลต้องเผชิญกับสถานการณ์หรือสถานการณ์ที่มีความกดดัน และเมื่อบุคคลใดบุคคลหนึ่งเผชิญปัญหา ไม่ว่าจะทั้งปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นจากตัว บุคคล หรือปัญหาที่เป็นผลมาจากสภาพแวดล้อม โดยทั่วไป บุคคลก็พยายามปรับตัวต่อ

สภาพที่เป็นปัญหาที่เขากำลังเผชิญอยู่นั้น เพื่อให้สภาวะของความกดดัน ความเครียด ความวุ่นวายใจ และความกังวลใจค่อย ๆ คลี่คลายลง

✓ นักจิตวิทยาากลุ่มจิตวิเคราะห์ (Psychoanalysis) เชื่อว่าการอบรมเลี้ยงดูหรือแบบแผนวิธีการที่พ่อแม่ปฏิบัติต่อเด็กนั้น เป็นรากฐานในการพัฒนาบุคลิกต่าง ๆ เนื่องจากการพัฒนาเริ่มตั้งแต่วัยทารก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วง 5 ขวบปีแรก ชีวิตเด็กจำเป็นต้องได้รับการอบรมเลี้ยงดูอย่างดี เพื่อให้ได้รับการตอบสนองความต้องการตามธรรมชาติ ถ้าช่วงชีวิตตอนต้นได้รับการเลี้ยงดูไม่ดีพอ เด็กจะมีปัญหาเมื่อโตขึ้น (Freud, 1954) ดังเช่น ที่ฮาวิกเฮิสต์ (Havighurst, 1963) สรุปว่า การอบรมเลี้ยงดูที่ไม่เหมาะสม จะเป็นเหตุให้เด็กมีลักษณะของคนที่ปรับตัวไม่ได้

✓ ปัญหาในการปรับตัวสามารถเกิดขึ้นได้ตลอดชีวิต อย่างไรก็ตามวัยรุ่นเป็นวัยที่ประสบปัญหาในการปรับตัวมากกว่าวัยอื่น ๆ (นิภา นิธยาน. 2520 : 14) ซึ่งสอดคล้องกับเฮอร์ล็อก (Hurlock, 1994 : 3) ที่กล่าวว่า วัยรุ่นเป็นวัยแห่งการปรับตัว เป็นวัยแห่งปัญหา เป็นวัยที่มีความเครียดทางอารมณ์ มักมีอารมณ์รุนแรง ตัดสินใจรวดเร็ว และรุนแรงเปลี่ยนแปลงง่าย บางครั้งมีสาเหตุเพียงเล็กน้อยอาจกลายเป็นเรื่องใหญ่ได้

ระยะวัยรุ่นเป็นระยะเวลาที่ประสบกับความเปลี่ยนแปลงทุกด้าน ทั้งทางร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม เปรียบเสมือนวัยพายุঝแคม (Storm and Stress) เพราะเป็นวัยหัวเลี้ยวหัวต่อของชีวิต จากความเป็นเด็กสู่ความเป็นหนุ่มสาว ซึ่งจะเจริญเติบโต เป็นผู้ใหญ่ในเวลาต่อไป วัยรุ่นมีอารมณ์ร้อนแรง มีความต้องการและแรงผลักดันตามธรรมชาติของคนวัยหนุ่มสาว อันเป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย บางครั้งสดชื่นแจ่มใสเต็มไปด้วยพลัง แต่บางครั้งกลับวิตกกังวล เครียด ผิดหวัง ท้อแท้ ว้าวุ่นใจ เกี่ยวกับสถานภาพ (Status) หรือบทบาท (Role) ของตนเองในชีวิต การที่เด็กวัยรุ่นต้องอาศัยการปรับตัวตามสภาพแวดล้อมและเพื่อความสำเร็งของชีวิต ทำให้บางคนมีปัญหาด้านการปรับตัว หันเหชีวิตไปในทางที่ไม่ถูกต้อง และเป็นอันตรายต่อชีวิตซึ่งปรากฏออกมาหลายชนิด เช่น ปัญหาติดยาเสพติด ปัญหาอาชญากรรม ซึมเศร้า เป็นต้น

✓ การซึมเศร้าในวัยรุ่นอาจเกิดจากเหตุการณ์ในชีวิตประจำวัน เช่น ทะเลาะกับเพื่อนสนิทสอบไม่ได้ตามที่คาดหวัง สูญเสียคนที่ตนรัก แต่วัยรุ่นส่วนใหญ่ที่มีอารมณ์เศร้า มักเป็นอยู่ไม่นานก็สามารถปรับตัวได้เหมือนเดิมในชีวิตประจำวัน แต่มีวัยรุ่นจำนวนหนึ่งที่มีอารมณ์เศร้ามาก และยาวนานเป็นสัปดาห์ เป็นเดือน มีผลต่อการใช้ชีวิตประจำวัน และการเรียน วัยรุ่นที่ซึมเศร้าอาจแสดงพฤติกรรมออกมาในรูปแบบต่าง ๆ เช่น พฤติกรรมเกรง ก้าวร้าว หนีออกจากบ้าน สำส่อนทางเพศ การเรียนตกต่ำลงผิด้สังเกต เบื่อหน่าย ท้อแท้ แยกตัว ไม่คบหาเพื่อนฝูงเหมือนที่เคยปฏิบัติมา อาการทางกาย เช่น ปวดศีรษะ เจ็บหน้าอก ปวดท้อง โดยไม่มีสาเหตุทางกาย (ฐานันตร์ ปิยศิริศิลป์. 2535 : 44)

วัยรุ่นเป็นวัยที่อยู่ในช่วงของการศึกษาเล่าเรียน ซึ่งระบบการศึกษาในปัจจุบัน มีการแข่งขันกันมากขึ้นในทุกๆระดับ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา เพราะค่านิยมของสังคมยกย่องบุคคลที่สามารถผ่านการสอบคัดเลือกเข้าศึกษาต่อในสถาบันการศึกษาของรัฐบาล บุคคลที่ได้รับการคัดเลือกเข้ามาศึกษาในมหาวิทยาลัย มีอายุระหว่าง 17 - 21 ปี ซึ่งถือเป็นวัยรุ่นตอนปลาย ยังเป็นวัยที่อยู่ในกลุ่มของเพื่อน (Peer Group) ในด้านอารมณ์จะมีการเปลี่ยนแปลงง่าย อ่อนไหวง่าย มีความวิตกกังวล มีอารมณ์รุนแรง กลัว โดยไม่มีเหตุผล มักจะชอบหรือนิยมนับถือคนเก่งในสายตาของพวกเขา จึงทำให้ถูกชักจูงได้ง่าย ชอบต่อต้านผู้ใหญ่ บางครั้งก็มีเหตุผลแต่ขาดประสบการณ์ ทำให้ความสำเร็จในการทำงานไม่ดีเท่าที่ควร ปัญหาที่พบบ่อยเสมอ เช่น ปัญหาการคบเพื่อนทั้งต่างเพศและเพศเดียวกัน การดูแลสุขภาพ ปัญหาการปรับตัว ปัญหาด้านการเรียน เป็นต้น

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เป็นสถาบันการศึกษาในระดับอุดมศึกษาแห่งหนึ่ง ที่ทำหน้าที่ผลิตบัณฑิตให้มีความรู้ความสามารถในสาขาวิชาต่าง ๆ เพื่อออกไปทำงานรับใช้สังคมและประเทศชาติ นอกจากนี้ มหาวิทยาลัยยังได้พยายามที่จะสนับสนุนและส่งเสริมให้เป็นบุคคลที่พัฒนาถึงพร้อมซึ่งความรู้ความสามารถ ความเจริญงอกงามทั้งร่างกายและจิตใจ มีความเป็นผู้ใหญ่ที่มีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม รวมทั้งการใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัยอย่างเหมาะสม ทั้งนี้เนื่องจากการศึกษาในมหาวิทยาลัยมีความแตกต่างจากการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา นิสิตจำเป็นต้องพึ่งพาตนเอง จัดการและดำเนินการทุกอย่างด้วยตนเอง เช่น การลงทะเบียน การเลือกวิชาเรียน การสร้างสัมพันธภาพกับอาจารย์ การคบเพื่อน ที่อยู่อาศัย และการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ในมหาวิทยาลัย เป็นต้น ถ้าหากนิสิตปรับตัวให้เข้ากับสภาพต่าง ๆ ในระหว่างที่ศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยได้ น่าจะเป็นตัวบ่งชี้ได้ว่า นิสิตจะสามารถปรับตัวได้ดีขึ้น ในทางตรงกันข้ามหากนิสิตปรับตัวไม่ได้ อาจจะทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ อันจะส่งผลต่อการศึกษาของนิสิตนั้น ๆ เช่น สอบตก ออกกลางคันหรือฆ่าตัวตายได้

จากข้อมูลที่ได้จากการสำรวจเบื้องต้นโดยใช้คำถามปลายเปิดถามนิสิตว่า ตั้งแต่ นิสิตเข้ามาศึกษาในสถาบันแห่งนี้ นิสิตสามารถปรับตัวให้เข้ากับมหาวิทยาลัยได้หรือไม่ และถ้า นิสิตไม่สามารถปรับตัวเข้ากับมหาวิทยาลัยได้ นิสิตประสบปัญหาการปรับตัวในเรื่องใดบ้าง โดยการสำรวจจากนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2542 ในเดือนสิงหาคม จำนวน 150 คน พบว่า นิสิตมีปัญหาต่าง ๆ ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 แสดงข้อมูลที่ได้จากการสำรวจข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับปัญหาการปรับตัวของนิสิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ชั้นปีที่ 1

ปัญหาการปรับตัวของนิสิต	ร้อยละ
ด้านการเรียน	24.65
ด้านสัมพันธภาพกับอาจารย์	21.72
ด้านกิจกรรม	19.49
ด้านเวลา	15.06
ด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนและบุคคลอื่น	10.92
ด้านสถานที่	8.16

จากตาราง 1 พบว่า นิสิตชั้นปีที่ 1 มีปัญหาการปรับตัวด้านการเรียน ด้านสัมพันธภาพกับอาจารย์ ด้านเวลา ด้านกิจกรรม ด้านสัมพันธภาพกับเพื่อน และบุคคลอื่น ด้านสถานที่

นอกจากนี้ผู้วิจัย ได้สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ศูนย์ให้คำปรึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า นิสิตชั้นปีที่ 1 ที่มาขอรับบริการด้านการให้คำปรึกษาจะมีปัญหาเกี่ยวกับการเรียน เช่น การฟังอาจารย์สอนในห้องไม่รู้เรื่อง การจดบันทึกไม่ทัน การทำงานส่งอาจารย์ ปัญหาด้านการคบเพื่อน เช่น ไม่รู้จะเริ่มต้นทำความรู้จักกับคนอื่นอย่างไร เพื่อนไม่เข้าใจ และข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ห้องพยาบาล มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า นิสิตที่มาขอรับบริการ รักษาอาการเจ็บป่วยทางด้านร่างกาย เช่น ปวดศีรษะ ปวดท้อง ประจำเดือน โรคกระเพาะ ท้องผูก นอนไม่หลับส่วนใหญ่ล้วนมีสาเหตุมาจากความเครียดจากปัญหาด้านการปรับตัว (ข้อมูลจากห้องพยาบาล มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 2540)

ข้อมูลจากฝ่ายบริการการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้แสดงจำนวนนิสิตที่ออกกลางคัน โดยไม่สำเร็จการศึกษา ดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 แสดงจำนวนนิสิตที่ออกกลางคันในช่วงปีการศึกษา 2537 - ต้นปีการศึกษา 2540

พ.ศ. ชั้นปี	2537			2538			2539			2540		
	1	2	3	1	2	3	1	2	3	1	2	3
คณะวิชา												
สังคมศาสตร์	6	1	-	3	5	1	3	-	-	-	5	-
วิศวกรรมศาสตร์	7	4	3	20	10	-	6	7	-	2	7	2
วิทยาศาสตร์	14	3	1	14	18	3	9	8	2	6	17	1
ศึกษาศาสตร์	6	2	4	3	2	1	6	13	-	7	10	1
มนุษยศาสตร์	10	2	4	6	2	1	3	13	-	2	10	1
พลศึกษา	1	2	2	1	1	1	1	-	-	2	-	-
กายภาพบำบัด	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
แพทยศาสตร์	1	1	-	2	-	4	-	-	1	-	-	-
ศิลปกรรมศาสตร์	-	-	-	1	3	-	3	1	-	-	-	-
ทันตแพทยศาสตร์	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
รวม	46	24	14	50	41	11	32	42	3	19	49	5
รวมทั้งสิ้น	84			102			77			73		

ที่มา : กองบริการการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

จากตาราง 2 พบว่า จำนวนนิสิตที่ออกกลางคัน ปี พ.ศ.2537 จำนวน 84 คน ปี พ.ศ.2538 จำนวน 102 คน ปี พ.ศ.2539 จำนวน 77 คน และต้นปีการศึกษา 2540 จำนวน 73 คน

ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูล ที่นิสิตบางส่วนระบุเกี่ยวกับสาเหตุที่ออกกลางคันคือ เรียนไม่ไหว ไม่ชอบสถานที่เรียน ไม่ชอบคณะที่เรียน เข้ากับเพื่อน และรุ่นพี่ไม่ได้ ไม่อยากทำกิจกรรม

จากลักษณะของวัยรุ่นและสภาพปัญหาต่าง ๆ ของนิสิตดังกล่าวข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาถึง ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัวของนิสิต ระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อนำผลที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้เสนอต่อทางมหาวิทยาลัย สำหรับวางแผนป้องกัน แก้ไข ตลอดจนส่งเสริมให้นิสิตสามารถปรับตัวได้อย่างเหมาะสม

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้านส่วนตัวและตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อมกับการปรับตัวของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. เพื่อค้นหาตัวแปรที่สามารถพยากรณ์การปรับตัวของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
3. เพื่อสร้างสมการพยากรณ์การปรับตัวจากตัวแปรด้านต่าง ๆ

สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า

1. ตัวแปรบางตัวมีความสัมพันธ์กับการปรับตัวของนิสิต ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. มีตัวแปรอย่างน้อย 1 ตัว ที่สามารถพยากรณ์การปรับตัวของนิสิต ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาในครั้งนี้ จะทำให้ทราบถึงตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัวของนิสิตระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และผลจากการศึกษาในครั้งนี้จะมีประโยชน์ต่อผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการป้องกัน แก้ไข และส่งเสริมให้นิสิตให้สามารถปรับตัวได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2542 จำนวน 2,125 คน นิสิตชาย 890 คน นิสิตหญิง 1,235 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2542 จำนวน 345 คน นิสิตชาย 145 คน นิสิตหญิง 200 คน

3. ตัวแปรที่ศึกษา ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ แบ่งได้เป็น

3.1 ตัวแปรพยากรณ์ คือ

3.1.1 ตัวแปรด้านส่วนตัว ได้แก่

3.1.1.1 ภูมิลำเนา

3.1.1.2 คณะวิชา

3.1.1.3 ลักษณะของการเข้าศึกษา

3.1.1.4 ลำดับที่ในการเลือกสมัครเข้าศึกษา

3.1.1.5 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

3.1.1.6 เจตคติต่อสถานศึกษา

3.1.1.7 การเข้าร่วมกิจกรรม

3.1.2 ตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่

3.1.2.1 บรรยากาศทางการเรียน

3.1.2.2 สัมพันธภาพกับเพื่อนและรุ่นพี่

3.1.2.3 สัมพันธภาพกับอาจารย์

3.1.2.4 การอบรมเลี้ยงดู

3.2 ตัวแปรเกณฑ์ คือ การปรับตัว

นิยามศัพท์เฉพาะ

✓ 1. การปรับตัว หมายถึง การที่นิสิตเรียนรู้เกี่ยวกับตนเอง สามารถยอมรับตนเอง และจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นกับตนเอง ขณะที่กำลังศึกษาในมหาวิทยาลัยได้อย่างเหมาะสม ซึ่งผู้วิจัยได้แบ่งการปรับตัวเป็น 2 ด้านคือ

1.1 การปรับตัวเอง หมายถึง การที่นิสิตจัดการปัญหาที่เกิดขึ้นกับตนเอง มีความเป็นอิสระจากผู้อื่น มองเห็นคุณค่าของตนเอง เป็นที่ยอมรับของบุคคลอื่น รู้สึกว่าตนเองมีคุณค่าเป็นที่ยอมรับของกลุ่ม

1.2 การปรับตัวทางสังคม หมายถึง การที่นิสิตจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นกับตนเอง โดยเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมเป็นสำคัญ มุ่งจัดการกับปัญหา เพื่อให้เข้ากับผู้อื่นได้ เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ เคารพในสิทธิของผู้อื่น และปฏิบัติตามกฎระเบียบของมหาวิทยาลัย

↓ 2. ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัว หมายถึง สิ่งที่เกี่ยวข้องและส่งผลกับการปรับตัวของนิสิต ในการวิจัยครั้งนี้ ได้จำแนกตัวแปร ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 ส่วนตัว หมายถึง ลักษณะเฉพาะของบุคคล ได้แก่

2.1.1 ภูมิสำเนา หมายถึง สถานที่อยู่เดิมของครอบครัวนิสิต จำแนกเป็น กรุงเทพมหานคร และต่างจังหวัด

2.1.2 คณะ หมายถึง หมวดวิชาที่เปิดทำการสอนในมหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ในระดับปริญญาตรี ปีการศึกษา 2542 ซึ่งประกอบด้วย

2.1.2.1 คณะมนุษยศาสตร์

2.1.2.2 คณะพลศึกษา

2.1.2.3 คณะแพทยศาสตร์

2.1.2.4 คณะพยาบาลศาสตร์

2.1.2.5 คณะเภสัชศาสตร์

2.1.2.6 คณะทันตแพทยศาสตร์

2.1.2.7 คณะวิทยาศาสตร์

2.1.2.8 คณะวิศวกรรมศาสตร์

2.1.2.9 คณะศิลปกรรมศาสตร์

2.1.2.10 คณะศึกษาศาสตร์

2.1.2.11 คณะสังคมศาสตร์

2.1.2.12 โครงการจัดตั้งคณะวิทยาศาสตร์การกีฬา

2.1.3 ลักษณะของการเข้าศึกษา หมายถึง วิธีการเข้าศึกษาใน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำแนกเป็น การสอบตรง (โควต้า) และการสอบรวม (เอ็นทรานซ์)

2.1.3.1 วิธีสอบตรง (โควต้า) หมายถึง การสอบคัดเลือกเข้าศึกษา ในมหาวิทยาลัย ระดับปริญญาตรี โดยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เป็นผู้จัดสอบเอง

2.1.3.2 วิธีสอบรวม (เอ็นทรานซ์) หมายถึง การสอบคัดเลือกเข้า ศึกษาในมหาวิทยาลัย ระดับปริญญาตรี โดยทบวงมหาวิทยาลัยเป็นผู้จัดสอบ

2.1.4 ลำดับที่ในการเลือก หมายถึง ลำดับที่ที่นิสิตเลือกมหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ตอนสอบเอ็นทรานซ์

2.1.5 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความสามารถทางการเรียนของ นิสิต ซึ่งพิจารณาจากผลการเรียนในภาคเรียนที่ 1 จำแนกเป็น 3 ระดับ ได้แก่

2.1.5.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง หมายถึง นิสิตที่ได้คะแนนเฉลี่ย ตั้งแต่ 3.00 ขึ้นไป

2.1.5.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง หมายถึง นิสิตที่ได้ คะแนนเฉลี่ย ระหว่าง 2.00 - 2.99

2.1.5.3 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ หมายถึง นิสิตที่ได้คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.50 - 1.99

2.1.6 เจตคติต่อสถานศึกษา หมายถึง ความคิดเห็น ความรู้สึกและแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมของนิสิต ที่มีต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เกี่ยวกับบรรยากาศในมหาวิทยาลัย อาคารสถานที่ คุณภาพของนิสิตที่จบการศึกษา ความพร้อมด้านจำนวนบุคลากรและอุปกรณ์การศึกษา ชื่อเสียงของมหาวิทยาลัย ความรู้ความสามารถของอาจารย์

2.1.7 การเข้าร่วมกิจกรรม หมายถึง ความสนใจเข้าร่วมกิจกรรม ทุ่มเทเวลาค่าใช้จ่าย และให้ความร่วมมือในกิจกรรมต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย

2.2 ตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่

2.2.1 บรรยากาศทางการเรียน หมายถึง สภาพทั่วไปเกี่ยวกับการเรียนการสอนที่นิสิต ประสบอยู่ตามความคิดของนิสิต จำแนกเป็น

2.2.1.1 การสอนของอาจารย์ ได้แก่ บุคลิกภาพของอาจารย์ การใช้สื่อและอุปกรณ์การสอนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ความตั้งใจในการสอน การประเมินผลการเรียนการสอน

2.2.1.2 อาคารสถานที่ ได้แก่ สภาพห้องเรียน ขนาดของห้องเรียน เมื่อเทียบกับจำนวนนิสิต ความสะอาด ความเป็นระเบียบของห้องเรียน การถ่ายเทของอากาศ แสงสว่าง และการปราศจากเสียงรบกวน ความพร้อมของสื่อและอุปกรณ์การสอน ทั้งปริมาณและคุณภาพ ความสะอาด ความเป็นระเบียบของอาคารสถานที่

2.2.2 สัมพันธภาพกับเพื่อนและรุ่นพี่ หมายถึง การแสดงออกถึงความผูกพันเกี่ยวข้องกันของนิสิตที่มีต่อเพื่อนและรุ่นพี่ที่เรียนอยู่ในสถานศึกษาเดียวกัน ตามความคิดเห็นของนิสิต ได้แก่ การให้ความช่วยเหลือ การให้คำแนะนำปรึกษาด้านต่าง ๆ การแสดงความห่วงใย การแสดงความไวใจซึ่งกันและกัน

2.2.3 สัมพันธภาพกับอาจารย์ หมายถึง ความคิดเห็นของนิสิตต่อการแสดงออกของอาจารย์ ได้แก่ การที่อาจารย์พร้อมให้ความช่วยเหลือแก่นิสิตเมื่อประสบปัญหา การให้ความอบอุ่น และเป็นกันเองกับนิสิตทั้งในและนอกห้องเรียน

2.2.4 การอบรมเลี้ยงดู หมายถึง ความรู้สึกหรือการรับรู้ของนิสิตที่มีต่อวิธีการที่บิดามารดา หรือผู้ปกครองปฏิบัติต่อนิสิตในเรื่องต่าง ๆ โดยแบ่งการอบรมเลี้ยงดูเป็น 3 แบบ ดังนี้คือ

2.2.4.1 การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน หมายถึง การรับรู้ของนิสิตต่อวิธีการที่บิดามารดาปฏิบัติต่อนิสิต ในทำนองที่รัก ยอมรับ ให้ความสนิทสนม อบรมเป็นกันเอง สนใจเอาใจใส่ต่อนิสิต เปิดโอกาสให้นิสิตมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของตนในชีวิตประจำวัน

2.2.4.2 การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์ หมายถึง การรับรู้ของนิสิตต่อวิธีการที่บิดามารดาปฏิบัติต่อนิสิต ในทำนองที่เป็นการกระทำอย่างมีเหตุผลอันสมควรโดยที่นิสิตรู้สึกว่าการบิดามารดาให้คำอธิบายแก่นิสิต ในลักษณะที่สนับสนุนหรือห้ามปรามมิให้บุตรกระทำสิ่งต่าง ๆ ตลอดจนรับรู้ว่าการบิดามารดา ไม่ได้ใช้อารมณ์ของตนเข้ามามีอิทธิพลต่อการปฏิบัติต่อนิสิต และมีความสม่ำเสมอในการอบรมเลี้ยงดู

2.2.4.3 การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม หมายถึง การรับรู้ ของนิสิตต่อการที่บิดามารดาปฏิบัติต่อนิสิต ในทำนองที่เป็นการออกคำสั่งให้นิสิตปฏิบัติตาม คอยสอดส่องตรวจตราชีวิตความเป็นอยู่ ทำให้นิสิตรู้สึกว่าขาดความอิสระ หรือไม่สามรถทำอะไรด้วยตนเองได้

บทที่ 2

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย

งานวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัว ของนิสิตระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารงานเขียน และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยเรียงลำดับดังนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัว
  - 1.1 ความหมายของการปรับตัว
  - 1.2 ลักษณะของการปรับตัว
  - 1.3 ทฤษฎีและแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัว
2. เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัว
  - 2.1 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบรรยากาศการเรียนการสอน และการปรับตัว
  - 2.2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบรรยากาศการเรียนการสอน และการปรับตัว
  - 2.3 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างบุคคล และการปรับตัว
  - 2.4 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมและการปรับตัว
  - 2.5 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการปรับตัว
  - 2.6 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการออกกลางคันและการปรับตัว
  - 2.7 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภูมิสำเนาและการปรับตัว
  - 2.8 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเจตคติต่อสถานศึกษาและการปรับตัว
  - 2.9 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูและการปรับตัว

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัว

1.1 ความหมายของการปรับตัว

การปรับตัวได้มีผู้ให้ความหมายไว้โดยบุคคลจากศาสตร์สาขาต่างๆ ทั้งนักจิตวิทยา และนักการศึกษาดังนี้

เลเนอร์ และคูป (Lehner and Kube. 1955 : 3) ได้กล่าวถึงสภาพชีวิตของมนุษย์ ในสังคมว่าต้องการการปรับตัวเข้ากับปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นอยู่เสมอ เชื่อว่า มนุษย์ไม่สามารถ

หลีกเลี่ยงปัญหาได้ แต่จะต้องปรับตัวที่จะมีชีวิตอยู่กับปัญหาให้ได้ การปรับตัวจะช่วยให้เกิดความเข้าใจตนเอง เข้าใจผู้อื่น และเข้าใจสิ่งแวดล้อมรอบตัวได้ดีขึ้น

แชฟเฟอร์ และโซเบน (Shaffer and Shoben. 1956 : 56) ได้ชี้ให้เห็น โดยสรุปว่าการปรับตัวนั้นก็คือ การลดหรือการทำให้เกิดความพอใจในแรงขับนั่นเอง

เบอร์แทรนด์ (สุรัชย์ โกคิยะกุล. 2526 : 9 ; อ้างอิงมาจาก Bertrand. 1958) ให้ความหมาย การปรับตัวว่า เป็นกระบวนการทางสังคมที่เกิดขึ้นกับบุคคล จะโดยรู้ตัวหรือไม่ก็ตาม ในการที่จะเลือกทางเลือกต่าง ๆ เพื่อการปฏิบัติสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ทางเลือกปฏิบัติดังกล่าวนั้น อาจเป็นการหลีกเลี่ยงการทำให้ลดลงหรือทำให้หมดไป ซึ่งขัดแย้งระหว่างบุคคลหรือกลุ่มพฤติกรรมดังกล่าวจะเกิดขึ้นในลักษณะของการปฏิบัติต่างตอบแทนซึ่งกันและกัน (Reciprocal Adjustment) เบอร์แทรนด์ เชื่อว่า การปรับตัวนี้เกิดขึ้นจากการเรียนรู้ทางสังคมมากกว่าจะเกิดขึ้นมาจากการถ่ายทอดทางกรรมพันธุ์

เบอร์นาต (Bernand. 1960) กล่าวว่า การปรับตัว หมายถึง การที่บุคคลสามารถปรับตัวให้เข้ากับตนเองและโลกภายนอกได้อย่างมีประสิทธิภาพ ความพึงพอใจ ความแจ่มใสอย่างสูงสุดมีพฤติกรรมที่เหมาะสมกับสภาพสังคม มีความสามารถที่จะเผชิญ และยอมรับความจริงของชีวิต

ลาซารัส (นิภา นิธยานน. 2530 : 5 ; อ้างอิงมาจาก Lazarus. 1969) ได้อธิบายความเป็นมาของการปรับตัวว่ามีกำเนิดเริ่มแรกมาจากวิชาชีววิทยา กล่าวคือ ดาวิน (Darwin) เป็นผู้เริ่มใช้คำว่า "การปรับตัว" (Adaptation) โดยได้สรุปความคิดว่าสิ่งมีชีวิตที่สามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมของโลกที่เต็มไปด้วยภัยอันตรายได้เท่านั้นที่จะดำรงชีวิตอยู่ได้ ต่อมา นักจิตวิทยาได้ยืมคำว่า "การปรับตัว" (Adjustment) มาใช้ในความหมายทางจิตวิทยา ซึ่งหมายถึงการปรับตัวให้เป็นไปตามความต้องการของจิตใจ

กิลเมอร์ (Gilmer. 1971 : 73) ได้อธิบายว่าการปรับตัวเป็นความพยายามที่จะทำให้เกิดความสมดุลระหว่างความต้องการสิ่งเร้าและโอกาสที่มีอยู่ภายในสิ่งแวดล้อมหนึ่ง ๆ หรืออาจจะกล่าวในอีกความหมายหนึ่งได้ว่า เป็นกระบวนการที่มนุษย์มีปฏิกิริยาโต้ตอบกับสิ่งแวดล้อมรอบตัวเป็นการปรับตัวเข้ากับปัญหา รวมความหมายถึงการปรับสภาพปัญหาที่เป็นอยู่ให้เข้ากับความต้องการด้วย

โคลแมน และแฮมเมน (อรพินทร์ ชูชม และอัจฉรา สุขารมณ. 2532 : 6 ; อ้างอิงมาจาก Coleman and Hammen. 1981) กล่าวว่า การปรับตัว หมายถึง ผลของความพยายามของบุคคลที่พยายามปรับสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นแก่ตนเอง ไม่ว่าปัญหานั้นจะเป็นปัญหาด้านบุคลิก ด้านความต้องการ หรือด้านอารมณ์ให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม จนเป็นสภาพการณ์ที่บุคคลนั้นสามารถอยู่ในสภาพแวดล้อมนั้น ๆ เช่นเดียวกับพจนานุกรมทาง

พฤติกรรมศาสตร์ (Worchel. 1985) ได้ให้ความหมายของการปรับตัวว่า (1) เป็นความสัมพันธ์ที่สอดคล้องระหว่างสภาพแวดล้อมกับความต้องการของตนเองทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ (2) เป็นการปรับและเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่จำเป็นเพื่อสนองตอบความต้องการ และความพึงพอใจอย่างสูงสุด โดยสร้างความสัมพันธ์ที่กลมกลืนกับสภาพแวดล้อม

อรรถัย ชื่นมนุษย์ (ม.ป.ป. : 11) กล่าวว่า การปรับตัว คือ ปฏิบัติการของคนที่มีต่อสิ่งแวดล้อม การปรับตัวจะรวมถึงการปรองดองใกล้เคียงความต้องการส่วนตนให้สอดคล้องกับความต้องการของสิ่งแวดล้อมด้วย

กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2524 : 180) กล่าวว่า การปรับตัว หมายถึง กระบวนการที่บุคคลพยายามปรับสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นแก่ตนเอง ไม่ว่าจะ เป็นปัญหาด้านอารมณ์ ปัญหาด้านบุคลิกภาพและปัญหาด้านความต้องการให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมจนเป็นสภาพการณ์ที่ตนสามารถทนอยู่ได้ในสังคมหรือสภาพแวดล้อมนั้น ๆ

อรพินทร์ ชูชม และอัจฉรา สุขารมณี (2532 : 7) กล่าวว่า การปรับตัว หมายถึง การปรับ และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคลให้เกิดความสอดคล้องกลมกลืนเข้ากับสภาพแวดล้อมและความต้องการของตนเอง

จากคำจำกัดความดังกล่าว สรุปได้ว่า การปรับตัว หมายถึง กระบวนการที่บุคคลพยายามปรับสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นแก่ตนเอง และปรับสภาพของตนเองให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมจนเป็นสภาพการณ์ที่ตนสามารถทนอยู่ได้ในสภาพแวดล้อมนั้น ๆ ได้อย่างมีความสุข

1.2 ลักษณะของการปรับตัว

วารินทร์ สายโอบเอื้อ และสุณีย์ วีรดากร (2522 : 159 - 160) กล่าวถึง การปรับตัวว่า อาจเกิดจากสิ่งต่อไปนี้

1. เกิดจากมนุษย์ไม่สามารถตอบสนองความต้องการพื้นฐานของตนได้ ซึ่งอาจเป็นเพราะอุปสรรคที่เนื่องมาจากตัวเองหรือผู้อื่น มีผลทำให้บุคคลเกิดความไม่สบายใจ หรือคับข้องใจสำหรับความต้องการพื้นฐานของมนุษย์นั้น มาสโลว์ (Maslow) ได้แบ่งไว้เป็น 5 ชั้นดังนี้

1.1 ความต้องการทางด้านร่างกาย ได้แก่ ความหิว ความกระหายน้ำ อากาศ อบอุ่นของเสีย ความต้องการทางเพศ การพักผ่อน ความต้องการป้องกันความร้อนหนาว

1.2 ความต้องการทางด้านความปลอดภัย ได้แก่ ความรู้สึกอบอุ่นมั่นคง การปกป้อง คุ้มครองจากผู้อื่น การหลีกเลี่ยงความเจ็บปวด หรือความทุกข์

1.3 ความต้องการความรักความเป็นเจ้าของ ได้แก่ ความต้องการความรัก ความอบอุ่น การมีส่วนร่วมรับผิดชอบในกิจกรรมต่าง ๆ ตลอดจนการเข้าร่วมเป็นสมาชิกในหมู่คณะ

1.4 ความต้องการได้รับการยกย่องนับถือ ได้แก่ ต้องการชื่อเสียงเกียรติยศ ความร่ำรวย ฐานะทางสังคม การยอมรับนับถือ และการยอมรับจากสังคม

1.5 ความต้องการสัจจะแห่งตน ได้แก่ ต้องการเข้าใจตนเองอย่างถ่องแท้ เข้าใจความเป็นจริงของชีวิตและสรรพสิ่งทั้งหลาย ต้องการใช้พลังงานความสามารถของตนเองให้เต็มที่เพื่ออุทิศตนให้เป็นประโยชน์ แก่วิทยากรและมวลมนุษย ซึ่งเป็นการต้องการที่อยู่เหนือความต้องการเกี่ยวกับชื่อเสียงเกียรติยศ ความร่ำรวย หรือการกระทำเพื่อตนเอง

2. เกิดจากความขัดแย้ง ความขัดแย้ง หมายถึง ความรู้สึกที่บุคคลไม่สามารถจะตัดสินใจเลือกกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งตามความต้องการของตนเอง ความขัดแย้งจำแนกเป็น 3 ลักษณะคือ

2.1 ความขัดแย้งในทางบวก เป็นความขัดแย้งที่เกิดจากการที่ต้องเลือกเพียงอย่างเดียวในสิ่งที่ตนเองชอบเท่า ๆ กัน ตั้งแต่ 2 - 3 อย่างขึ้นไป ยิ่งชอบมากทุกอย่างยิ่งเลือกยากกว่าจะเลือกได้ก็ต้องใช้เวลานาน แม้เลือกแล้วก็ยังต้องเสียดายสิ่งที่ไม่สามารถจะเลือก

2.2 ความขัดแย้งในทางลบ เกิดจากการที่บุคคลต้องเลือกในสิ่งที่ไม่ชอบไม่ถูกใจ ตั้งแต่ 2 - 3 อย่างขึ้นไป จะไม่เลือกก็ได้ เลือกไปแล้วก็ไม่สบายใจ เพราะสิ่งต่าง ๆ เหล่านั้นบุคคลไม่ชอบไม่ถูกใจเลย แต่ก็ต้องเลือกอย่างใดอย่างหนึ่ง

2.3 ความขัดแย้งในทางบวกและลบ เกิดขึ้นในกรณีที่สิ่งต่าง ๆ หรือบุคคลหรือสัตว์ที่ต้องเลือกนั้นมีทั้งถูกใจและไม่ถูกใจในระดับที่เท่า ๆ กันทั้งหมด ตั้งแต่ 2 อย่างขึ้นไป แต่ต้องเลือกเพียงอย่างเดียว

เมื่อพิจารณาสาเหตุของการปรับตัวดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า การปรับตัวของมนุษย์โดยทั่วไป มีสาเหตุเนื่องมาจากมนุษย์ไม่สามารถตอบสนองความต้องการพื้นฐานของตนเองได้ และเนื่องจากความขัดแย้งในการต้องตัดสินใจเลือกกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งตามความต้องการของตน

ทินดอล (Tindall. 1959 : 76) กล่าวถึง บุคคลที่สามารถปรับตัวได้ดีโดยทั่วไปไว้ดังนี้

1. รักษาไว้ซึ่งความสมบูรณ์ของบุคลิกภาพ โดยมีความสามารถผสมผสานความต้องการของตนกับพฤติกรรมที่แสดงออกเพื่อสนองความต้องการนั้น โดยที่พฤติกรรมดังกล่าวต้องเข้ากันได้กับสิ่งแวดล้อม

2. ประพฤติปฏิบัติตามปทัสถานของสังคม

3. ปรับตัวเข้ากับสภาพความเป็นจริง

4. มีความมั่นคงทางอารมณ์ และสามารถควบคุมอารมณ์ได้

5. มีวุฒิภาวะ

6. มองสังคมในแง่ดี และช่วยเหลือสังคมเสมอ

โรเจอร์ส (ศศิวิมล โสภณพันธ์. 2523 : 15 ; อ้างอิงมาจาก Rogers. 1974 : 358) กล่าวถึง ลักษณะการปรับตัวที่ดีกว่า การปรับตัวที่ดี คือ การที่บุคคลมีความเข้าใจบุคลิกภาพของตนเอง รู้จักตนเอง รู้จักคุณภาพความสามารถ แรงบันดาลใจ และทัศนคติที่มีต่อตนเอง ตลอดจนมีสัมพันธภาพที่ดีกับบุคคลอื่น

ประดินันท์ อูปรมัย (2518 : 52) กล่าวถึงการปรับตัวที่ดีว่า หมายถึง การที่บุคคลสามารถทำตัวให้เข้ากับสภาพของความเป็นอยู่ได้อย่างดี และมีความสุข

รัตนา ยัญทิพย์ (2522 : 32 - 33) กล่าวว่า บุคคลที่มีการปรับตัวดีนั้น จะมีการแสดงออก ดังนี้

1. มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความภาคภูมิใจในตนเอง ไม่มีปมด้อย ไม่เกรงกลัวตำแหน่งหรือความยิ่งใหญ่ ไม่ก้าวร้าว ขณะเดียวกันก็ยอมรับความสามารถ และความสำเร็จของผู้ที่เหนือกว่าตน

2. ยอมรับสภาพความเป็นจริง มีความกล้าที่จะเผชิญกับชีวิตแม้ว่าจะมีเหตุร้ายบางขณะ ไม่ท้อแท้ กล้าที่จะต่อสู้เต็มกำลังความสามารถ

3. มีทัศนคติที่ดีต่อผู้อื่น เป็นผู้ที่มีมองบุคคลอื่นในแง่ดีปราศจากอคติใด ๆ

4. ไม่เป็นปฏิปักษ์ต่อสังคม เป็นผู้ไม่มีแต่ความเบียดเบียน ไม่มีการทะเลาะวิวาทบ่อย และยุติธรรมต่อบุคคลอื่น

5. ไม่เป็นผู้ที่มีความประพฤติด้อยหน่า เป็นบุคคลที่สามารถนำเหตุการณ์ที่ผ่านมาแล้วมาใช้ให้เป็นประโยชน์ ไม่เป็นคนเห็นแก่ตัว

6. สร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่นได้ดี มีใจกว้างพอที่จะรับฟังความคิดเห็น และข้อโต้แย้งของผู้อื่น

7. ปราศจากนิสัยทางจิตที่กระทบกระเทือนบุคลิกภาพ

8. มีความเข้าใจและยอมรับสภาพของตนเอง รู้จุดเด่น และจุดด้อยของตนเอง

9. ปฏิบัติตามระเบียบของสังคม ปฏิบัติตนให้สอดคล้องกับมาตรฐานของสังคม

10. มีความรู้สึกเป็นอิสระ รู้สึกว่าตนไม่ถูกบังคับ

มาลินี อยู่โพธิ์ (2525 : 36) กล่าวว่า บุคคลที่สามารถปรับตัวได้ดี มีใช้ผู้ที่ปราศจากปัญหา แต่เป็นผู้ที่กล้าจะเผชิญปัญหาอุปสรรค และความยุ่งยากในชีวิตอย่างมีสติ และไม่หวาดหวั่น ตลอดจนเป็นผู้ที่พร้อมที่จะเผชิญทั้งความสุข และความทุกข์ในชีวิต บางครั้งแม้จะประสบความผิดหวังและล้มเหลวในชีวิต ก็ยังมีความเข้มแข็งที่จะดำเนินชีวิตต่อไปโดยไม่ยอมพ่ายแพ้ หรือท้อถอย

นอกจากนี้ นิภา นิชยาน (2530 : 155 - 157) กล่าวถึง ลักษณะของวัยรุ่นที่มีการปรับตัวที่ดีไว้ดังนี้

1. มีความเชื่อมั่นและความรู้สึกที่มั่นคง มีความภาคภูมิใจในตนเอง
2. มีความอบอุ่นเป็นมิตร มีนิสัยที่น่าคบ มีเมตตากรุณา
3. ตระหนักในคุณค่าของภาระหน้าที่ที่ปฏิบัติ
4. พร้อมที่จะรับประสบการณ์ใหม่ ๆ และสนใจเข้าร่วมกิจกรรมรอบตัว
5. รู้จักรักษาสุขภาพอนามัยสม่ำเสมอ
6. มีความกล้าที่จะเผชิญกับความจริงในชีวิต
7. มีจิตใจหนักแน่นมั่นคง ไม่ท้อถอยหวาดหวั่น พร้อมที่จะแก้ปัญหาและอุปสรรคที่

เกิดขึ้นอย่างเต็มกำลังความสามารถ

8. มีความสามารถในการปรับตัวได้ดี
9. ไม่มีอารมณ์เกลียดเคียดแค้น รู้จักยับยั้ง และควบคุมอารมณ์ได้
10. ไม่เคร่งเครียด หรือวิตกกังวลจนเกินเหตุ ปราศจากนิสัยในทางจิตที่กระทบ

กระเทือนบุคลิกภาพ

นอกจากนี้ รุจิราภา สิทธิปาน (2531 : 11) ได้กล่าวถึงลักษณะของวัยรุ่นที่มีการปรับตัวที่ดีว่า จะต้องเป็นบุคคลที่สามารถเข้าใจตนเอง สร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่นได้ดี มีทัศนคติที่ดีต่อบุคคลอื่น และเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของสังคมได้ดี

จากลักษณะของการปรับตัวที่ดีดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า การปรับตัวที่ดี หมายถึง การที่บุคคลเข้าใจตนเอง ทำตัวเข้ากับสภาพความเป็นอยู่ได้อย่างดี มีความกล้า ที่จะเผชิญปัญหาและอุปสรรคอย่างมีสติ มีความมั่นคงทางอารมณ์ มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีทัศนคติที่ดีต่อผู้อื่น ประพฤติปฏิบัติตามปทัสถานทางสังคม สร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่นได้ดี มีใจกว้างยอมรับฟังความคิดเห็นตลอดทั้งข้อโต้แย้งของผู้อื่น และสามารถผสมผสานความต้องการของตนกับพฤติกรรมที่แสดงออกได้อย่างเหมาะสม โดยที่พฤติกรรมดังกล่าวไม่ขัดต่อสิ่งแวดล้อม

1.3 ทฤษฎีและแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัว

โรเจอร์ส (Rogers. 1972 : 108) ผู้นำทฤษฎีว่าด้วยตน และทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบผู้รับคำปรึกษาเป็นศูนย์กลาง เขาได้พิจารณาการปรับตัวในแง่ของการปรับตัวภายในตนเองโดยเขาเชื่อว่ามนุษย์ทุกคนเป็นศูนย์กลางของประสบการณ์ต่าง ๆ รอบตัว ซึ่งเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ส่วนหนึ่งของประสบการณ์ที่บุคคลได้รับรู้และมีการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น รวมทั้งการประเมินผลจากการมีปฏิสัมพันธ์นั้นก่อให้เกิดเป็น ตัวเรา (Self) หรือ "โครงสร้างของตน" ขึ้นมาเป็นการรับรู้เกี่ยวกับตนในด้านต่าง ๆ เช่น บุคลิกลักษณะ ความสามารถของตน บทบาทต่าง ๆ ของตนในการเกี่ยวข้องกับผู้อื่นและสิ่งแวดล้อม ทัศนคติและค่านิยม

ต่าง ๆ ของตัวเราประสบการณ์ที่แต่ละบุคคลได้รับจึงมีส่วนสำคัญในการกำหนดบุคลิกภาพของบุคคลให้แตกต่างกัน โดยที่แต่ละคนจะเข้าใจและรู้จักโลกส่วนตัวของเขาได้ดีที่สุด

บุคคลที่ปรับตัวได้ คือ บุคคลที่เป็นตัวของตัวเอง เข้าใจและยอมรับตนเองและผู้อื่น รวมทั้งสามารถรับรู้ประสบการณ์ต่าง ๆ ตามความเป็นจริง นำประสบการณ์นั้น มาจัดให้สอดคล้องกับโครงสร้างหรือบุคลิกลักษณะของตนอย่างไม่ขัดแย้งหรือบิดเบือน จะมีการรับรู้และความคิดเกี่ยวกับตนเองในทางบวก

ส่วนบุคคลที่ปรับตัวไม่ได้ จะมีความขัดแย้งระหว่างความคิดเกี่ยวกับตน กับ ประสบการณ์ที่เกิดขึ้นมาใหม่อย่างมาก ทำให้เกิดความตึงเครียด วิตกกังวล สับสน ไม่แน่ใจ สูญเสียความเป็นตัวของตัวเองและมีความคิดเห็นเกี่ยวกับตนจะเป็นในทางลบ

เฮอ์เจนแมน (Hergenhmann. 1990 : 151 - 161) ได้กล่าวถึง การปรับตัวว่า เป็นผลมาจากการที่บุคคลมีวุฒิภาวะเพียงพอที่จะเอาชนะอุปสรรคหรือวิกฤติการณ์ที่เกิดขึ้นในแต่ละช่วงของการพัฒนาการโดยอาศัยประสบการณ์ที่บุคคลได้เรียนรู้จากสภาพแวดล้อมทางสังคมมาแก้ไขอุปสรรคที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย การที่บุคคลสามารถเอาชนะ อุปสรรคในช่วงแรกของชีวิตไม่ได้จะส่งผลให้แก้ไขอุปสรรคในช่วงต่อไปในชีวิตไม่ได้ด้วย ดังนั้น การปรับตัวของวัยรุ่นจึงขึ้นอยู่กับปรับตัวขั้นแรกและการปรับตัวได้ดีในวัยรุ่นส่งผลให้บุคคลนั้น สามารถปรับตัวได้ดีในอนาคตด้วย

ช่วงอายุ 12 - 20 ปี ตามทฤษฎีของอีริกสัน (Erikson) บุคคลจะพัฒนาความมีเอกลักษณ์หรือความสับสนในบทบาท วัยเด็กเกิดการเรียนรู้ว่าเขาเป็นใคร สามารถทำอะไรได้ เรียนรู้บทบาทต่าง ๆ สะสมข้อมูลของตนและสังคม เมื่อเข้าสู่วัยรุ่นจะมีการเปลี่ยนแปลงทางสรีระอย่างมาก มีความต้องการอิสระและความต้องการทางเพศ ช่วงนี้ อึด มีแรงผลักดันมากทำให้วัยรุ่นใจร้อน โวยวาย ความอดทนที่จะระอคอยมีน้อยลง ชอบทดลองเรื่องต่าง ๆ เพื่อค้นหาเอกลักษณ์แห่งอีโก้ วัยรุ่นจะต่อสู้กับกฎเกณฑ์ข้อบังคับของสังคม ผู้ที่ปรับตัวได้จะมีความสมดุลระหว่างความต้องการส่วนตัวกับความต้องการของสังคม เขาจะมีอิสระพอสมควรแต่จะยอมรับฟังคำแนะนำของผู้ใหญ่ สามารถพัฒนาเอกลักษณ์แห่งอีโก้ ซึ่งหมายถึงการเข้าใจว่าตนเองคือใคร กำลังดำเนินชีวิตไปในรูปแบบทิศทางใด มีความเชื่อ ค่านิยมทางการเมือง ศาสนา การเลือกอาชีพอย่างไร ผู้ที่ปรับตัวได้ดีต้องสามารถพัฒนาเอกลักษณ์ประจำตนได้ จะมีสุขภาพจิตดี สามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมทางสังคม และการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายได้ ส่วนผู้ที่ปรับตัวไม่ได้จะสับสนในเอกลักษณ์ ขาดความมั่นใจในตนเอง เกิดความวิตกกังวล มีความต้องการภายในมากกว่า ไม่สามารถปรับความสมดุลระหว่างความต้องการส่วนตัวและความต้องการของสังคม จะทำตามใจตน เป็นอันธพาล ช่วงนี้เพื่อนมีอิทธิพลมาก พ่อแม่มีบทบาทในการอบรมสั่งสอนน้อยลง อาจต้องออกจากกลุ่มเพื่อนเพราะความแตกต่างจากกลุ่ม อาจหันไปหาประสบการณ์ใหม่จนทำให้พฤติกรรมเบี่ยงเบน ชอบฝ่าฝืนกฎเกณฑ์ของสังคม ในทางตรงกัน

ข้ามอาจริบแสวงหาเอกลักษณ์ โดยหันไปหากลุ่มที่มีความสนใจร่วมกัน ทำให้เขามีเวลาศึกษาความคิดแบบนามธรรม ทำให้เข้าใจ ความดี ความเลว จนพัฒนาเอกลักษณ์สามารถปรับตัวเข้ากับสังคมได้ (Erikson, 1968 : 152 - 157)

วิลเลียมสัน (Williamson, 1950 : unpagged) ผู้นำทฤษฎี การให้คำปรึกษาแบบนำทางมีความเชื่อว่า มนุษย์มีสติปัญญา และเหตุผลตลอดจนมีแนวโน้มที่จะพัฒนาตนเอง บุคคลจะมีความสามารถปรับตัวได้ ถ้าเขามีความรู้ความเข้าใจในตัวเอง รู้จักและเข้าใจสังคม เพราะเขาจะสามารถตัดสินใจเลือกวิธีการดำเนินชีวิตหรือแก้ปัญหาได้อย่างมีทิศทางและมีเหตุผล โดยการใช้ข้อมูลที่เขาได้รับจากประสบการณ์ในสังคมมาประกอบการพิจารณา จนสามารถสร้างความสอดคล้อง หรือยืดหยุ่นระหว่างความต้องการ และเป้าหมายที่พึงประสงค์ของคนกับสภาพแวดล้อมทางสังคม นอกจากนี้ วิลเลียมสัน กล่าวถึงการพิจารณาแยกปัญหาการปรับตัวของบุคคลในแง่การปรับตัวต่อสภาพการณ์และสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ไว้ 5 ประการคือ

1. ปัญหาทางบุคลิกภาพ ซึ่งรวมถึงปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนในวัยเดียวกัน ปัญหาครอบครัวตลอดจนปัญหาการปรับตัวทางสังคม
2. ปัญหาทางการศึกษา รวมถึงปัญหาการเลือกวิชาเรียน นิสัยทางการเรียน ปัญหาการอ่าน ปัญหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแรงจูงใจในการเรียนต่ำ
3. ปัญหาทางอาชีพ รวมถึงความลังเลใจในการเลือกอาชีพ เลือกอาชีพได้ไม่เหมาะสมกับตนเอง มีความขัดแย้งระหว่างความสนใจกับความสามารถในอาชีพนั้น
4. ปัญหาทางเศรษฐกิจ รวมถึงการขาดแคลนทุนทรัพย์ ต้องหาทุนเรียนเอง
5. ปัญหาทางสุขภาพ เช่น ปัญหาการปรับตัวต่อสุขภาพ และบกพร่องทางร่างกายต่าง ๆ

นอกจากนี้ ฮาวิกเฮริสท์ (Havighurst, 1953 : unpagged) ได้กล่าวถึง การปรับตัวในแง่ของการเรียนรู้งานตามขั้นพัฒนาของชีวิต เขามีความเห็นว่าการพัฒนาของชีวิตในแต่ละวัยนั้น บุคคลจะมีงานประจำวัย หรืองานประจำขั้นที่ต้องเรียนรู้ควบคู่กันไปด้วย ถ้าบุคคลสามารถพัฒนางานประจำวัยในขั้นตอนต่อไปได้สำเร็จด้วย ในทางตรงกันข้ามงานในช่วงวัยใดไม่สำเร็จจะทำให้บุคคลนั้นไม่มีความสุขและพัฒนางานประจำในช่วงต่อไปด้วยความยากลำบาก ดังนั้น บุคคลที่ปรับตัวได้ในทัศนะของ ฮาวิกเฮริสท์ จึงหมายถึง บุคคลที่ประสบความสำเร็จในการเรียนรู้อะไร และพัฒนางานประจำวัยให้ผ่านไปได้ด้วยดี งานพัฒนาตามขั้นที่จำเป็นสำหรับวัยรุ่นประกอบด้วย

1. สามารถสร้างสัมพันธ์ที่ดี และเหมาะสมกับเพื่อนรุ่นเดียวกันทั้งที่เป็นเพศเดียวกันและต่างเพศ
2. สามารถปรับตัวได้เหมาะสมกับบทบาททางเพศของตน

3. มีความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับพัฒนาการทางด้านร่างกายของตน สามารถปรับตัวให้เข้ากับความปลอดภัย
4. สามารถควบคุมอารมณ์ของตนได้ เป็นตัวของตัวเองไม่ต้องพึ่งพิงทางอารมณ์จากผู้อื่น เช่น ผู้ใหญ่
5. มั่นใจในเรื่องเศรษฐกิจการเงิน สามารถรับผิดชอบในการใช้จ่ายเงินได้
6. การเลือกและเตรียมตัวเพื่ออาชีพ
7. เตรียมตัวเรื่องคู่ครองและชีวิตครอบครัว
8. พัฒนาความรู้ความเข้าใจ เรื่องค่านิยม และจริยธรรม เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต

จากทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับการปรับตัวที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า กระบวนการปรับตัวของบุคคลจะเริ่มตั้งแต่เกิดจนถึงวัยชรา ในแต่ละช่วงอายุมีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกัน เพราะการปรับตัวแต่ละช่วงของอายุจะมีอิทธิพลต่อช่วงอายุถัดไป ช่วงวัยรุ่นเป็นช่วงของการปรับตัวที่มีความสำคัญที่สุด เพราะเป็นพื้นฐานการปรับตัวในวัยต่อไป

2. เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัว

2.1 เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวข้องกับสภาพบรรยากาศด้านการเรียนการสอนและการปรับตัว

อิทธิพลของชั้นเรียนเป็นสิ่งแวดล้อมอย่างหนึ่งที่นอกเหนือจากบ้าน และเพื่อนที่จะมีผลต่อสุขภาพจิตของเด็ก และมีส่วนช่วยให้เด็กได้รู้จักปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมได้ดี เช่น บรรยากาศของโรงเรียนและห้องเรียน ซึ่งผู้ที่ทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาไม่ควรละเลยในเรื่องนี้ และคาเพลน (Kaplan. 1959 : 326) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการเรียนการสอนว่า บรรยากาศในห้องเรียนของเด็กมัธยม และระดับวิทยาลัยเนื่องจากเด็กวัยนี้ต้องการให้ผู้อื่นยอมรับตนเองมากที่สุด เช่น ต้องการให้ครูยอมรับ รู้สึกเป็นกันเอง และเป็นที่ยอมรับของกลุ่มเพื่อน เพราะฉะนั้นบรรยากาศที่เด็กกลุ่มนี้ต้องการคือ ต้องการให้ครูสนใจปฏิกริยาของเด็ก พูดคุยเป็นกันเองกับนักเรียน ทั้งในห้องและนอกห้องเรียน หรือให้ครูยกย่องเมื่อเด็กทำงานดี และผู้สอนควรให้อิสระแก่เด็กในการที่จะเสนอแนะบางอย่าง หรือเปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงออกบ้าง ซึ่งสอดคล้องกับที่ เบอร์นาร์ด (Bernard. 1960 : 265 - 267) ได้กล่าวว่า งานด้านการเรียนการสอนส่วนใหญ่เกิดขึ้นในโรงเรียน ดังนั้นต้องควรคำนึงถึงบรรยากาศของชั้นเรียน และกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนจะมีอิทธิพลต่อสุขภาพจิตมาก เช่น นักเรียนระดับใดก็ต้องจัดบรรยากาศของกิจกรรมให้เหมาะสมกับชั้นนั้น ๆ เพราะงานแต่ละอย่างย่อมมีความเหมาะสมแตกต่างกัน และมีความหมายแตกต่างกันสำหรับนักเรียนแต่ละคน

นอกจากนี้ มูลี (Mouly. 1965 : 478) ได้กล่าวว่า องค์ประกอบอื่น ๆ ในชั้นเรียนที่มีผลต่อการปรับตัวและต่อสุขภาพจิต เช่น หลักสูตร ระเบียบวินัย อารมณ์ของครูและนักเรียน การสอนหลายจะเห็นได้ว่าความต้องการหรือบรรยากาศเหล่านี้จะมีผลต่อสุขภาพจิตของเด็กมาก จะทำให้เด็กรู้สึกสบายใจและรู้สึกอบอุ่นทางด้านอารมณ์ ดังที่ไมร์สตาเกส (ประคอง ประสิทธิพร. 2519 : 7 ; อ้างอิงมาจาก Moustakus. n.d.) ได้กล่าวไว้ว่า ในชั้นเรียนที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงออกอย่างอิสระภายในขอบเขตของชั้นเรียนนั้น เด็กจะรู้สึกกลัววิพากษ์วิจารณ์ นักเรียนมีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน มีการช่วยเหลือร่วมมือกัน นักเรียนที่อ่อนก็มีโอกาสที่จะได้ซักถามเพื่อนฝูงหรือกล้าที่จะไปถามครูเพราะครูยอมรับเด็กไม่ว่าเด็กจะเรียนอ่อนหรือเก่งก็ตาม ความรู้สึกที่เป็นกันเองกับเด็ก ทำให้รู้สึกว่าเป็นที่พึ่งของตนได้นอกเหนือจากพ่อแม่ของตน และนักเรียนไม่ต้องวิตกกังวล เรียนด้วยความสบายใจ ตรงข้ามกับการปฏิบัติของครูที่มีอำนาจเหนือเด็กทุกอย่าง ถูกบังคับให้อยู่ในระเบียบแบบแผน ทำสิ่งต่าง ๆ ตามที่ครูต้องการ ถ้าสิ่งนั้นอยู่ในความสามารถของเด็กก็ไม่ใช่ไร แต่ถ้าสิ่งนั้นอยู่นอกเหนือความสามารถของเด็ก ย่อมก่อให้เกิดความวิตกกังวล มีความคับข้องใจ และมีความเครียดทางจิตใจ ซึ่งก่อให้เกิดผลเสียทางด้านการศึกษาของนักเรียนได้

แอนเดอร์สัน (Anderson. 1970 : 135) ได้ศึกษาผลของบรรยากาศทางสังคมในชั้นเรียนที่มีต่อการเรียนของนักเรียน ผลการศึกษาพบว่า บรรยากาศทางสังคม ในชั้นเรียนมีผลต่อการเรียนรู้ การสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคลและความสำเร็จทางการศึกษาของนักเรียน

ประดินันท์ อูปรมัย (2523 : 123 - 127) ได้กล่าวถึง การสร้างบรรยากาศทางการเรียนการสอนที่มีผลต่อการเรียนในชั้นเรียน ซึ่งมีองค์ประกอบหลายองค์ประกอบดังนี้

1. บุคลิกภาพบางประการของครู มีผลต่อการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน รูปร่างหน้าตาและการแต่งกาย มีผลต่อการดึงดูดความสนใจ แต่บุคลิกภาพบางประการ เช่น สีหน้าท่าทาง น้ำเสียง การใช้คำพูด อารมณ์ขัน และบทบาทในฐานะผู้นำของครูมีผลต่อการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนอย่างมาก

2. พฤติกรรมของครู ที่แสดงออกตามทัศนคติและความคาดหวังบางประการ ที่ครูมีอยู่ มีผลต่อการสร้างบรรยากาศภายในชั้นเรียน ครูที่มีทัศนคติที่ดีต่อการสอนด้วยความคาดหวังที่ดีต่อนักเรียน รวมทั้งการเป็นคนมองโลกในแง่ดี ย่อมเป็นผู้สร้างบรรยากาศที่ดีให้เกิดขึ้นแก่ชั้นเรียนได้มากกว่าครูที่มีทัศนคติและความคาดหวังสูง ในทางตรงกันข้ามทัศนคติ และความคาดหวังของครูที่มีต่อนักเรียนมักมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของครู ที่แสดงออกต่อนักเรียนด้วย

3. ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน มักมีผลต่อการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน การให้นักเรียนได้มีโอกาสซักถามเข้าร่วมกิจกรรมให้มาก จะทำให้บรรยากาศในชั้นเรียนมีความสุข กระตือรือร้น และช่วยให้เกิดบรรยากาศที่ดีขึ้นในชั้นเรียนด้วย

4. การเสริมแรงที่เหมาะสมของครู จะช่วยให้เกิดบรรยากาศในชั้นเรียนที่ดีขึ้น การให้การเสริมแรงควรพิจารณาให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ ไม่ควรเน้นเฉพาะ กับพฤติกรรมที่ดีที่สุด แต่ควรให้พฤติกรรมนั้นดีขึ้นกว่าเดิม โดยเฉพาะนักเรียนที่เรียนอ่อน หรือพฤติกรรมที่มีปัญหา

2.2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

เลวิน และคนอื่น ๆ (Lewin and others. 1939 : 271 - 279) ได้ศึกษาบรรยากาศในชั้นเรียนกับพฤติกรรมความก้าวร้าวของนักเรียน ผลการศึกษา พบว่า นักเรียนที่เรียนในชั้นเรียนแบบอัตตาธิปไตย มีพฤติกรรมที่ค่อนข้างเป็นเด็กก้าวร้าวไม่มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ส่วนชั้นเรียนที่มีบรรยากาศแบบประชาธิปไตย จะส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักสามัคคีปรองดองเป็นมิตรต่อกัน และมีบรรยากาศทางการเรียนน่าเรียน

ทิดแมน (Tiedman. 1942 : 657 - 664) ได้ศึกษาสัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมัธยมศึกษาจะไม่ชอบครูแบบเผด็จการที่มีนิสัยข่มขู่ปราศจากความเห็นอกเห็นใจ และชอบครูที่สอนแบบไม่ใช้อำนาจ

บูธ (วิลาส บูธทองขาว. 2527 : 6 ; อ้างอิงมาจาก Buth. 1942 : 645) ได้วิจัยสัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน พบว่า ครูที่พยายามทำความรู้จักกับนักเรียน ให้ความเห็นอกเห็นใจนักเรียน รู้จักส่งเสริมการเรียนตามความต้องการและความสนใจของนักเรียน จะทำให้นักเรียนเรียนได้ดีขึ้น การปรับตัวเหมาะสมยิ่งขึ้น ส่วนที่มุ่งสอนโดยใช้วิธีบังคับ นักเรียนจะไม่พอใจในตัวครู

2.1.2 งานวิจัยในประเทศ

จินตนา มาพวง (2519 : 61) ได้ศึกษาตัวประกอบที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพการสอนระดับอุดมศึกษา ผลการศึกษาพบว่า ตัวประกอบที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพการสอนระดับอุดมศึกษาคือ ความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์กับนิสิต วิธีสอน บุคลิกภาพของอาจารย์ และทัศนคติของอาจารย์ต่อวิชาที่สอน

ประภาศรี สุฉันทบุตร (2522 : 15) ได้ศึกษาสภาพแวดล้อมในมหาวิทยาลัยรามคำแหงในทัศนะของนักศึกษา ผลการศึกษาพบว่า บรรยากาศในการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัย ด้วยการส่งเสริมให้นักศึกษารู้จักแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง โดยที่มหาวิทยาลัยจัดสภาพให้เอื้อต่อการค้นคว้าด้วยตนเองจะสร้างประสบการณ์ที่ดี

พิมศรี เปานิล (2530 : 102) ได้ศึกษาบรรยากาศการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ของนิสิตและอาจารย์ ผลการศึกษาพบว่า นิสิตคณะพลศึกษามีทัศนคติต่อบรรยากาศการเรียนการสอนแตกต่างจากนิสิตบัณฑิตวิทยาลัย คณะแพทยศาสตร์ และคณะวิทยาศาสตร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนิสิตคณะพลศึกษาเห็นว่า ด้านการบริหารทางวิชาการ และด้านอาคารสถานที่ยังไม่น่าพอใจ ส่วนคณะอื่น ๆ เห็นว่าบรรยากาศการเรียนเป็นที่น่าพอใจ

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบรรยากาศทางการเรียนการสอน ที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่า บรรยากาศทางการเรียนการสอนมีผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียนนิสิตนักศึกษา รวมทั้งเป็นส่วนที่จะส่งเสริมให้นักเรียน นิสิต นักศึกษาประสบความสำเร็จทางการศึกษาได้ด้วย

2.2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างบุคคลและการปรับตัว

2.2.1 งานวิจัยต่างประเทศ

แสดตรง (ชาดา ปุณศรี. 2533 : 16 ; อ้างอิงมาจาก Strang. 1958 : 14-15) ได้ศึกษาการปรับตัวกับนิสิตกลุ่มที่ปรับตัวเข้ากับสังคมได้ดี และกลุ่มที่ประสบความล้มเหลวในการปรับตัวเข้ากับสังคม กลุ่มละ 26 คน พบว่า ผู้ที่ปรับตัวเข้ากับสังคมได้ดีจะมีอารมณ์ขัน มีความรู้สึกอบอุ่นเข้าใจ และเห็นใจผู้อื่น ฉลาด และมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รู้จักแก้ไขสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความไม่สบายใจ เป็นคนเปิดเผย ซื่อสัตย์ ระวังในหน้าที่และความรับผิดชอบ ปรับตัวเหมาะสมกับสิ่งแวดล้อม

กรอนลันด์ (Gronlund. 1959 : 176) ได้ศึกษาปัญหาการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษาของนักศึกษามหาวิทยาลัย ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาที่มีปัญหาด้านสัมพันธภาพกับบุคคลอื่น มักจะมีปัญหาด้านการเรียนด้วย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ความขัดแย้งในกลุ่มเพื่อนอาจจะทำให้การเรียนไม่มีประสิทธิภาพ และทำให้เกิดความตึงเครียดทางอารมณ์ และไม่มีความสุข

จากการวิจัยในต่างประเทศดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า ถ้าหากนิสิตนักศึกษาสามารถปรับตัวให้เข้ากับเพื่อนได้จะมีความรู้สึกอบอุ่น เข้าใจและเห็นใจผู้อื่น ฉลาด และมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ระวังในหน้าที่ ความรับผิดชอบ และปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมอย่างเหมาะสม

2.2.2 งานวิจัยในประเทศ

สำหรับงานวิจัยในประเทศที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัวกับเพื่อนของนิสิต นักศึกษาในระดับมหาวิทยาลัย มีผู้ทำวิจัยไว้ดังนี้คือ

วิเชียร กาลจักร (2517 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัญหาการปรับตัวเข้ากับกลุ่มเพื่อนของ นักศึกษาปีที่ 1 มหาวิทยาลัยรามคำแหง ผลการศึกษา พบว่า อุปสรรค ในการปรับตัวเข้ากับกลุ่ม เพื่อนของนักศึกษามีผลเนื่องมาจากระบบการเรียนในมหาวิทยาลัยที่จะต้องพึ่งตนเองมากที่สุด การไม่เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย การขาดความเชื่อมั่นในตนเอง และมีความวิตกกังวลในเรื่องการเรียนมากเกินไป นอกจากนี้ ทัศนคติ บุคลิกภาพ และความเชื่อมั่นที่ แตกต่างกันก็มีส่วนทำให้เกิดปัญหาในการปรับตัวเข้ากับกลุ่มเพื่อนได้เช่นกัน

วิจิตรา ฤทธิษาดา (2519 : บทคัดย่อ) ได้สำรวจการปรับตัวในระดับมหาวิทยาลัยของ นักศึกษาชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2518 มหาวิทยาลัยรามคำแหง สรุปได้ว่า การที่นักศึกษาจะ ประสบผลสำเร็จทางการศึกษามีผลมาจากการปรับตัวในมหาวิทยาลัยได้เช่นกัน เพราะการ ปรับตัวในด้านต่าง ๆ จะทำให้ความรู้สึกนักศึกษามีความตั้งใจเรียน หรือมีสมาธิในการเรียน เพิ่มขึ้น หรือลดลงได้ ถ้าหากนักศึกษาปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมไม่ได้ เป็นต้นว่า การ ปรับตัวในการฟังคำบรรยายสรุป อาจทำให้ติดตามบทเรียนไม่ทัน และเมื่อหน่วยบทเรียนได้ ส่วนสถานที่เรียนนั้น นักศึกษาส่วนมากพยายามปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อม เช่น จะต้อง เรียนในห้องใหญ่ที่ต้องใช้โทรทัศน์วงจรปิดในการสอน และเวลาเรียนเสมือนถูกนำมายุ่ ท่ามกลางคนแปลกหน้าไม่รู้จักใคร นักศึกษาส่วนใหญ่สามารถปรับตัวเข้ากับสภาพต่าง ๆ ของสถานที่เรียน ไม่ว่าจะเป็นห้องเรียน ตึกเรียน นอกจากนี้ กิจกรรมต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย นั้น นักศึกษาส่วนใหญ่รู้สึกว่าการกิจกรรมต่าง ๆ มีส่วนทำให้มีโอกาสพบเพื่อนฝูง และนักศึกษา อื่น ๆ การเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ มีส่วนทำให้นักศึกษาได้เรียนรู้ซึ่งกันและกัน ให้มีการปรับตัว เข้ากลุ่มได้ และกล้าที่จะแสดงออกถึงความคิดเห็นต่าง ๆ ของตน การคบเพื่อนนับว่าเป็น ส่วนหนึ่งที่มีผลต่อการปรับตัวในมหาวิทยาลัย

สิริวรรณ คำเข้ม (2520 : 59 - 61) ได้ศึกษาเปรียบเทียบการปรับตัวในการ คบเพื่อนต่างเพศของนักศึกษาหญิงปีที่ 1 ที่สำเร็จการศึกษามาจากโรงเรียนสตรี และนักศึกษา ปีที่ 1 ที่สำเร็จการศึกษามาจากโรงเรียนสาธิตของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน ผลการ ศึกษาพบว่า นักศึกษาหญิงที่จบจากโรงเรียนสตรี มีความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับเพื่อน ต่างเพศที่แตกต่างไปจากนักศึกษาหญิงที่สำเร็จการศึกษามาจากโรงเรียนสาธิต โดยสังเกตได้ จากการที่นักศึกษาหญิงที่สำเร็จการศึกษามาจากโรงเรียนสตรีมีเพื่อนน้อย ชอบอยู่ในกลุ่มเพื่อน เพศเดียวกัน มีความวิตกกังวลในการมีนัด ถ้ามีความพอใจในเพื่อนต่างเพศจะไม่แสดงออก โดยตรง

เดือนจิตต์ จิตต์อารี (2520 : 77) ได้ศึกษาการคบเพื่อนของนิสิตหญิงมหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ผลการศึกษาพบว่า นิสิตหญิงส่วนใหญ่นิยมคบเพื่อนที่มีลักษณะ 5 ประการ เรียงตามลำดับความนิยมจากมากไปหาน้อย ดังนี้ คือ เพื่อนที่มีความประพฤติดี เพื่อนที่ให้ความช่วยเหลือดี เพื่อนที่มีความสนใจตรงกัน เพื่อนที่เรียนดีและมีฐานะ ส่วนปัญหา

เกี่ยวกับการคบเพื่อน พบว่ามีปัญหาที่เกิดจากการคบเพื่อนเพศเดียวกันมากกว่าเพื่อนต่างเพศ นอกจากนี้ยังพบว่า ชั้นเรียนและภูมิลาเนา มีผลทำให้ลักษณะของเพื่อนที่คบ และปัญหาที่เกิดจากการคบเพื่อนแตกต่างกัน และเมื่อศึกษาความสัมพันธ์ของการคบเพื่อนกับตัวแปร ภูมิลาเนา ชั้นเรียน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทำให้ลักษณะของเพื่อนที่คบ และปัญหาที่เกิดจากการคบเพื่อนแตกต่างกัน

วิชรินทร์ แก้วลา (2531 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพแวดล้อมสังคมกลุ่มเพื่อนในทัศนะของนักศึกษาวิทยาลัยครูนครราชสีมา ผลการศึกษาสรุปข้อคิดเห็นหรือเหตุผลของนักศึกษาได้ดังนี้ การพัฒนาสภาพแวดล้อมสังคมกลุ่มเพื่อนให้เอื้ออำนวยต่อการเสริมสร้างบุคลิกภาพของนักศึกษานั้น วิทยาลัยครูควรดำเนินการเรื่องต่อไปนี คือ ส่งเสริมให้นักศึกษาเห็นความสำคัญของสังคมกลุ่มเพื่อน จัดสภาพแวดล้อมวิทยาลัยที่เอื้อต่อการพัฒนาสังคมกลุ่มเพื่อน พัฒนาคุณภาพของการจัดกิจกรรมนักศึกษา และการให้คำแนะนำปรึกษาแก่นักศึกษาในการปรับตัวเข้ากับกลุ่มเพื่อน

จากผลการวิจัยเกี่ยวกับการปรับตัวภายในประเทศดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่าวัยรุ่นที่เป็นนิสิตนักศึกษา มีความสนใจมีความต้องการ และมีปัญหาเกี่ยวกับการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมการเรียนการสอน และกลุ่มเพื่อน ปัญหาเกี่ยวกับการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมพบว่า นิสิตนักศึกษาต้องปรับตัวให้เข้ากับห้องเรียน สถานที่เรียน และกิจกรรมต่าง ๆ การปรับตัวให้เข้ากับการเรียนการสอน พบว่า นิสิตนักศึกษาต้องปรับตัวให้เข้ากับระบบการเรียนการสอน ส่วนการปรับตัวกับเพื่อน พบว่า นิสิตนักศึกษาขาดความเชื่อมั่นในการคบเพื่อน มีความวิตกกังวลในการมีนัด และมีปัญหาในการคบเพื่อนทั้งเพื่อนเพศเดียวกัน และเพื่อนต่างเพศ

2.3 เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวข้อง กับสัมพันธ์ภาพกับอาจารย์และการปรับตัว

ในปัจจุบันนี้ทั้งวงการศึกษา และวงการทั่วไปยอมรับแล้วว่า มนุษย์สัมพันธ์ในหมู่คนที่อยู่ร่วมกันทำงานได้ผลดีและมีความสุข ในมหาวิทยาลัยก็เช่นเดียวกัน การปฏิสัมพันธ์อันดีระหว่างอาจารย์กับนิสิต จะช่วยให้นิสิต ประสบความสำเร็จในการเรียน และการปรับตัว เพราะการที่บุคคลจะประสบผลสำเร็จในการเรียนได้ดีเพียงใดนั้น ไม่ได้ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบทางด้านสติปัญญาเท่านั้น แต่ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบทางด้านที่ไม่ใช่สติปัญญาด้วย ซึ่ง ทราเวอร์ส (Travers, 1958 : 396) ได้กล่าวถึงตัวแปรทางด้านที่ไม่ใช่สติปัญญาว่า การปรับตัว ความสนใจ ความมุ่งหวัง ทศนคติที่มีต่อสถาบันและอาจารย์ที่สอนต่างมีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั้งสิ้น ซึ่งสอดคล้องกับที่ยี (Yee, 1971 : 22 - 23) ได้กล่าวว่า โรงเรียนเป็นองค์การทางสังคมอย่างหนึ่ง ที่มีระบบการปฏิสัมพันธ์ของคนในองค์การนั้น หมายถึงว่า

โรงเรียนจะมีการปฏิสัมพันธ์กันระหว่างครูกับนักเรียน นักเรียนกับนักเรียน นักเรียนกับตัวแทนอื่น ๆ แต่ที่สำคัญก็คือ การปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนนั้นมีอิทธิพลมาก ถ้าปฏิสัมพันธ์ในทางบวกก็จะช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ และการปรับตัวที่ดี แต่ถ้ามีการปฏิสัมพันธ์ในทางลบ ก็จะทำให้นักเรียนเกิดความคับข้องใจวิตกกังวลปรับตัวไม่ได้ และยิ่งได้กล่าวถึงผลการศึกษาปัญหาที่ว่า การปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน มีอิทธิพลต่อการประสบความสำเร็จอย่างไร โดยแยกเด็กเป็น 2 พวก คือ พวกที่ถือตัวครูเป็นศูนย์กลาง และพวกที่ถือตัวนักเรียนเป็นศูนย์กลาง พบว่า พฤติกรรมที่แสดงความจงเกลียดจงชังของครูต่อเด็ก ทำให้เด็กเป็นคนเฉยเมย ถอยหนี เนื้อหาต่อการแก้ปัญหา เป็นปฏิปักษ์กับคนอื่น ก้าวร้าว ปรับตัวไม่ได้

นอกจากนี้ ก่อ สวัสดิพาณิชย์ (2512 : 93) ได้กล่าวว่า บรรยากาศแบบอัตตาธิปไตย นั้นเป็นผลให้งานเรียนร้อยดีแต่ผู้เรียนไม่มีใครมีความสุขและพอใจ และคาเพลน (Kaplan. 1959 : 340) กล่าวว่า อิทธิพลของโรงเรียนที่มีผลต่อการปรับตัวของเด็กนั้นขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ทางอารมณ์ระหว่างครูกับนักเรียนในห้องเรียน ครูต้องมีความสัมพันธ์ที่ดี จะทำให้เด็กรู้สึกเป็นกันเอง และปรับตัวให้เข้ากับครูได้ ซึ่งจะมีส่วนช่วยในการพัฒนาสุขภาพจิตของเด็กด้วย นอกจากนี้ ครูยังต้องสร้างบรรยากาศที่ทำให้เด็กรู้สึกอบอุ่น ผ่อนคลาย พร้อมทั้งจะเรียนบทเรียน ซึ่งจะทำให้เด็กมีสติปัญญาดี และมีความมั่นคงทางอารมณ์ ดังที่ โอบสเตอร์เฟอร์ (Obestuffer. 1954 : 296 - 297) กล่าวว่า ครูเป็นศูนย์กลางในห้องเรียน เพราะครูจะต้องสังเกตดูเด็กในเรื่องความคับข้องใจ ความสำเร็จ การขาดความรักความอบอุ่น และไม่สามารถเผชิญกับความจริงเมื่อเด็กมีปัญหาทางสุขภาพจิต ครูจะต้องช่วยเหลือให้เด็กมีพัฒนาการทางสังคม และจิตใจ จากการศึกษาของ ประคอง ประสิทธิ์พร (2519 : 49) เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างปฏิสัมพันธ์ของครู กับนักเรียนในด้านการเรียนการสอนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และการปรับตัวของนักเรียนพบว่า การปฏิสัมพันธ์ของครูกับนักเรียนแบบประชาธิปไตยทำให้นักเรียนปรับตัวได้ดีที่สุด คือ ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความเป็นตัวของตัวเองอย่างเต็มที่ไม่ต้องมีการเก็บอารมณ์ หรือยับยั้งการกระทำของตัวเองอันจะก่อให้เกิดความขัดแย้งระหว่างครูกับนักเรียน เพราะครูในลักษณะนี้จะยอมรับเด็ก เด็กจะได้รับความอบอุ่น มีสัมพันธภาพที่ดี รู้สึกว่าตนเองมีค่า มีความเชื่อมั่นในตนเอง ไม่มีลักษณะหนีสังคม จึงทำให้ปรับตัวได้ดีกว่า

2.4 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเข้าร่วมกิจกรรมและการปรับตัว

ยังไม่มีการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้โดยตรง นอกจาก ไพศาล หวังพานิช (2511 : 42 - 46) ได้ศึกษาถึงกิจกรรมทั้งในและนอกของวิทยาลัยของนิสิตว่า มีประเภทใดบ้างที่มีความสัมพันธ์กับผลการเรียนที่ดีและไม่ดีของนิสิตชายและหญิง ชั้นปีที่ 3 วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร ปีการศึกษา 2510 พบว่า กิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนของนิสิต คือ การ

เข้าร่วมกิจกรรมของชุมนุมวิชาการ การอ่านหนังสือพิมพ์ หรือวารสารเป็นประจำ การดูภาพยนตร์ การช่วยเหลือเพื่อน ๆ ในเรื่องการเรียน การปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมได้ดี และวิรัช กมุทมาศ (2513 : 71) ทำการวิจัยเกี่ยวกับการจัดบริการแนะแนว กิจกรรมเสริมหลักสูตร และสวัสดิการในโรงเรียนและวิทยาลัยตามโครงการเงินกู้ เพื่อพัฒนาอาชีพศึกษา พ.ศ.2508 การดำเนินงานวิจัยใช้วิธีสัมภาษณ์ครู อาจารย์ และนักเรียนในโรงเรียนที่ทำการศึกษา รวม 25 แห่ง ประกอบกับการสังเกต โดยผู้วิจัยเอง ผลการศึกษาที่เกี่ยวกับกิจกรรมเสริมหลักสูตร พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่จัดกิจกรรมเป็นหน่วยใหญ่รวม ๆ กันไป ไม่ได้แยกเป็นชุมนุม การประเมินผลกิจกรรมต่าง ๆ ยังไม่ได้จัดทำเป็นระบบที่ดี กิจกรรมที่จัดทำขึ้นส่วนมากคือ คณะกรรมการนักเรียน กิจกรรมเกี่ยวกับกีฬา บันเทิง สมาคม วารสาร บางแห่งมีชุมนุมวิชาการ และชุมนุมวรรณศิลป์ นักเรียนส่วนใหญ่ให้ความสนับสนุนและร่วมมือในกิจกรรมเป็นอันดี

ในต่างประเทศมีงานวิจัยเกี่ยวข้องกับกิจกรรม คือ ราสเกน (Raskens. 1960 : 110 - 114) แห่งมหาวิทยาลัยรัฐไอโอวา ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการให้ความร่วมมือในการเป็นผู้นำในกิจกรรมของมหาวิทยาลัย ว่ามีผลต่อการดำเนินงานในชีวิตของคนเมื่อออกจากมหาวิทยาลัยไปแล้ว การดำเนินงานวิจัยได้สร้างแบบสอบถามส่งไปยังผู้ที่จบจากคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยรัฐไอโอวา จำนวน 1,622 คน ซึ่งปรากฏว่ามีผู้ส่งคำตอบมาใช้ได้มี 896 คน แบบสอบถามนั้นถามเกี่ยวกับตำแหน่งหน้าที่รับผิดชอบในชุมนุมชน เกียรติ และรางวัลที่ได้รับข้อมูลอันนี้นำมาเปรียบเทียบกับข้อมูลที่เป็นตัวแปรต่าง ๆ เช่น หน้าที่ต่าง ๆ ที่เคยรับผิดชอบในมหาวิทยาลัย หลักสูตร ขนาดของโรงเรียนมัธยมที่เคยเรียนมา คะแนนเฉลี่ยของผลการเรียนในมหาวิทยาลัย ผลการวิจัยปรากฏว่าการให้ความร่วมมือในการเป็นผู้นำในมหาวิทยาลัยสามารถทำนายความสำเร็จ ในการเป็นผู้นำชุมนุมชนได้สูงกว่าการทำนายโดยใช้คะแนนจากผลการเรียนและนอกจากนี้ยังแสดงให้เห็นว่า การเป็นผู้นำภายหลังออกจากมหาวิทยาลัยไปแล้ว ไม่ได้เกี่ยวข้องกับวิชาเอกที่เรียนมา หรือกับคะแนนผลการเรียน มีผู้ตอบแบบสอบถามจำนวนมากให้ข้อสนับสนุนอย่างมั่นใจว่าคุณค่าของประสบการณ์ชีวิตที่ได้ร่วมในกิจกรรมนอกหลักสูตรมีความสำคัญที่สุดในการดำเนินชีวิตสืบต่อไป

2.5 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และการปรับตัว

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของเด็กวัยรุ่นนั้น มีผลต่อสภาพจิตใจและพฤติกรรมต่าง ๆ ของเด็กวัยรุ่นมาก ความจริงข้อนี้ทำให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาต่างให้ความสนใจต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของเด็กวัยรุ่นมาก ซึ่ง ดีเซนา (Desena. 1964 : 145 - 149) ได้ทำการศึกษานิสิตชั้นปีที่ 1 ของมหาวิทยาลัยเพนซิลวาเนีย จำนวน 1,061 คน ผลปรากฏว่า นิสิตมีผลการเรียนดี จะมีความสามารถในการปรับตัวได้ดี และรวดเร็วกว่านิสิตที่เรียนได้ปานกลาง

หรือตัวอย่างเห็นได้ชัดเจน ผู้ที่ให้การสนับสนุนความจริงข้อนี้คนหนึ่ง คือ กิล (Gill. 1962 : 144 - 149) ได้รายงานผลการศึกษาว่า เด็กที่เรียนดีจะมีความสามารถในการแก้ปัญหาด้านการปรับตัวได้ดีกว่าพวกที่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ รินเนสส์ และเทเลอร์ (Ringness.1968 : 140 ; อ้างอิงมาจาก Talyer. n.d.) ได้ศึกษาพบว่า คนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงจะมีการปรับตัวทางด้านอารมณ์ให้เข้ากับสิ่งต่าง ๆ ได้ดีกว่าคนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ซึ่งอาจจะเป็นเพราะว่า คนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ได้รับรางวัลในสังคม มีทัศนคติที่ดีต่อตัวเองและคนอื่นในโรงเรียน

ในประเทศไทยก็ได้มีผู้ทำการวิจัย และสรุปผลที่ใกล้เคียงกัน คือ มนูญ แป้นเจริญ (2522 : 63) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบปัญหาส่วนตัว ปัญหาสังคมและปัญหาการเรียนของนักเรียนอาชีวศึกษา นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย และนักเรียนผู้ใหญ่ ระดับ 5 จังหวัดสงขลา พบว่า นักเรียนอาชีวศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ประสบปัญหาสังคมมากกว่า นักเรียนอาชีวศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของนิภา พงศ์วิรัตน์ (2520 : 46) ได้ศึกษาปัญหาทางสังคมของเด็กวัยรุ่นตอนต้นในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาในภาคกลาง พบว่า เด็กวัยรุ่นตอนต้นที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีปัญหาทางสังคมน้อยกว่าเด็กวัยรุ่นตอนต้นที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ และสมทรง สุวรรณเลิศ (2514 : 7 - 9) ได้ศึกษาเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนในเด็กที่เรียนไม่ดี หรือเรียนต่ำกว่าความสามารถในเกณฑ์เฉลี่ย หรือในเด็กฉลาดมาก แต่เรียนไม่ดีเท่าที่ควร ทั้งนี้เนื่องจากปัญหาทางอารมณ์ และความคับข้องใจ ซึ่งมีสาเหตุหลายอย่าง เช่น ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัวไม่ดี พ่อแม่ไม่ลงรอยกัน ทำให้เด็กพลอยวิตกกังวล ขาดความสุขหรือบางทีพ่อแม่ไม่เข้าใจไม่สนใจเด็กเลย ทำให้เด็กรู้สึกว่าเขาตกใจ

สรุปจากเอกสารและงานวิจัยดังที่ได้กล่าวมานั้น จะเห็นได้ว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีความสัมพันธ์กับปัญหาของเด็กวัยรุ่น ทั้งในทางบวกและทางลบ

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการออกกลางคันของนิสิต

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2523 : 68 - 83) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับสาเหตุการต้องออกจากมหาวิทยาลัยกลางคัน ของนิสิตนักศึกษาจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร และมหาวิทยาลัยมหิดล ในปีการศึกษา 2513 - 2514 จำนวน 568 คน โดยการสัมภาษณ์ พบว่า สาเหตุการต้องออกจากมหาวิทยาลัยกลางคันคือ การแบ่งเวลาไม่เหมาะสม และไม่ตั้งใจศึกษาเล่าเรียน มีทัศนคติที่ไม่ดีต่อวิชา และขณะที่เรียนพื้นความรู้และสติปัญญาไม่ดีพอ ทำกิจกรรมนิสิต นักศึกษามากเกินไปและไม่ชอบกิจกรรมนิสิต การปรับตัวเข้ากับการเรียนชั้นมหาวิทยาลัยไม่ดีฐานะทางเศรษฐกิจไม่ดี และสุขภาพอ่อนแอ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2526 : 1 - 7) ได้ศึกษาปัญหาการสละสิทธิ์การศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐในปีการศึกษา 2522 - 2523 และ 2524 โดยจำแนกผู้สละสิทธิ์ออกเป็น 2 ประเภท คือ ผู้สละสิทธิ์ก่อนเข้าศึกษาในสถาบันการศึกษาและผู้สละสิทธิ์ที่ออกจากการศึกษากลางคัน ผลการศึกษาปรากฏว่าอัตราการสละสิทธิ์ประเภทแรกมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น กล่าวคือ คิดเป็นร้อยละ 8.8, 9.6 และ 10.6 ของผู้สอบได้ทั้งหมด ในขณะที่อัตราการสละสิทธิ์ที่ออกจากการศึกษากลางคันมีแนวโน้มลดลง คือ 6.1, 6.0 และ 5.2 ในปีการศึกษา 2522 2523 และ 2524 ตามลำดับ

อรนุช ปุณยกนก (2526 : 54 - 57) ได้วิเคราะห์องค์ประกอบที่สัมพันธ์กับการออกกลางคันของนิสิตชั้นปีที่ 1 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พบว่า องค์ประกอบ ที่มีส่วนสัมพันธ์กับการออกกลางคัน ได้แก่ 1. ความสัมพันธ์กับอาจารย์ คือ นิสิตและอาจารย์ได้เถียงกัน อาจารย์ใช้อำนาจในการสอนและการสอบมากเกินไป อาจารย์มีทัศนคติที่ไม่ดีต่อผู้เรียน 2. ทัศนคติต่อวิชาชีพที่ศึกษา คือ มองไม่เห็นประโยชน์ในสาขาวิชาที่เรียนไม่เห็นประโยชน์และแนวทางในการประกอบอาชีพสาขาที่เรียนเป็นอาชีพที่ไม่มีเกียรติและไม่ชอบเป็นอาชีพที่มีรายได้ต่ำ 3. ฐานะทางเศรษฐกิจและการเงิน คือ ครอบครัวยากจนมีรายได้น้อยขาดเงินและอุปกรณ์การเรียน ต้องทำงานพิเศษหารายได้ช่วยตนเอง ต้องช่วยผู้ปกครองประกอบอาชีพ ต้องรับภาระงานบ้านมากเกินไป 4. ความสามารถของนิสิต และเนื้อหาของหลักสูตร คือวิชาต่าง ๆ ที่เรียนยากเกินไป หลักสูตรวางจุดมุ่งหมายไว้สูงมีเนื้อหาหนักเกินไป เรียนได้คะแนนต่ำ 5. ความต้องการของผู้ปกครอง คือ ผู้ปกครองไม่สนับสนุนการเรียนไม่เห็นประโยชน์ของการเรียน ให้ลาออก และมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อคณะที่เรียน 6. ลักษณะครอบครัว คือ พื้นฐานการอบรมจากครอบครัวไม่ดี ขาดความอบอุ่นจากครอบครัว 7. ทัศนคติที่มีต่อกิจกรรมของมหาวิทยาลัย คือ ไม่พอใจระบบอาวุโส และเบื้องกิจกรรมของมหาวิทยาลัย 8. ปัญหาเรื่องที่อยู่อาศัย คือ มีความลำบากในการหาที่อยู่อาศัย ลำบากในการเดินทางไปศึกษา

อุทุมพร จามรมาน และพวงแก้ว ปุณยกนก (2530 : 47 - 62) ได้รายงานการวิเคราะห์ระบบการสอบคัดเลือกเข้ามหาวิทยาลัย พบว่า ในระหว่างปีการศึกษา 2520 - 2530 มีผู้สละสิทธิ์ไม่มาสอบสัมภาษณ์ คิดเป็นร้อยละ 6.8 ถึงร้อยละ 21.5 ของผู้สอบผ่านข้อเขียนทั้งหมดสำหรับปีการศึกษา 2530 สถาบันอุดมศึกษาที่มีผู้สละสิทธิ์ไม่มาสอบสัมภาษณ์เกินกว่าร้อยละ 20 ได้แก่ มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา วิทยาเขตเทคนิคกรุงเทพ ส่วนผู้ที่สละสิทธิ์การสอบสัมภาษณ์เป็นกลุ่ม ที่สอบเทียบได้ร้อยละ 33.1 กลุ่มที่สำเร็จชั้นมัธยมศึกษา ก่อนปีการศึกษา 2530 หรือกลุ่มสอบซ้ำ ร้อยละ 18.4 และเป็นกลุ่มที่เพิ่มสำเร็จชั้นมัธยมศึกษา ในปีการศึกษาร้อยละ 46.4 ผู้ที่สละสิทธิ์ส่วนใหญ่สอบข้อเขียนได้ในอันดับที่ 4 - 6 เหตุผลที่สำคัญที่สละสิทธิ์ไม่มาสอบสัมภาษณ์คือ ไม่ได้คณะที่ต้องการ

2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภูมิสำเนาและการปรับตัว

อัมพร โอตระกูล (2525 : 144 - 155) ทำการวิจัยเรื่องการเปรียบเทียบ การปรับตัวของนักเรียนไทยในชนบทและในเมือง พบว่า นักเรียนในเมืองที่มีอายุระหว่าง 14 - 17 ปี มีปัญหาทางจิตใจที่พบมากที่สุด คือ ไม่มีความมั่นใจในตนเองว่าเป็นเด็ก หรือผู้ใหญ่ (ร้อยละ 29.00) ขัดแย้งกับบิดา (ร้อยละ 27.50) มีความยุ่งยากใจเกี่ยวกับการเรียน (ร้อยละ 8.70) มีปัญหาทางจิตใจ (ร้อยละ 7.31) ส่วนนักเรียนชนบท อายุระหว่าง 12 - 18 ปี มีปัญหาทางจิตใจ ที่พบมากที่สุดคือ ปัญหาในโรงเรียน (ร้อยละ 43.20) ปัญหาทางพฤติกรรม (ร้อยละ 17.37) มีปัญหาสุขภาพจิต (ร้อยละ 2.50)

2.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเจตคติต่อสถานศึกษา

เฉลิมพล ศรีหงษ์ และคนอื่น ๆ (2521 : 147 - 148) ได้ทำการวิจัย เรื่อง ทศนคติของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง ชั้นปีที่ 1 ที่มีต่อมหาวิทยาลัยรามคำแหง พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง ชั้นปีที่ 1 โดยเฉลี่ยแล้วมีเจตคติต่อมหาวิทยาลัยใน ระดับปานกลางค่อนข้างดี คือ นักศึกษาร้อยละ 78.441 มีเจตคติที่ดีต่อมหาวิทยาลัยและ ร้อยละ 21.559 มีเจตคติที่ไม่ดีต่อมหาวิทยาลัย นักศึกษาที่มีอายุมากและนักศึกษาที่ประกอบอาชีพแล้ว มีสหสัมพันธ์เชิงบวกกับเจตคติที่ดีต่อมหาวิทยาลัยรามคำแหง ส่วนนักศึกษาที่มีภูมิหลังการ ศึกษาจบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย และนักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์มีสหสัมพันธ์เชิงลบกับ เจตคติที่ดีต่อมหาวิทยาลัยรามคำแหง ส่วนเพศ ภูมิสำเนา และระดับชั้นหรือยศของนักศึกษาที่มี อาชีพรับราชการ ไม่มีสหสัมพันธ์กับเจตคติ ของนักศึกษาที่มีต่อมหาวิทยาลัยรามคำแหง แต่อย่างใด

เฉลิมเผ่า อจละนันท์ (2527 : 77 - 80) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ทศนคติของนักเรียน มัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญ และสายอาชีพที่มีต่อมหาวิทยาลัยรามคำแหง โดยมีกลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 5,020 คน แล้วแบ่งเป็นสายสามัญ และสาย อาชีพอย่างละเท่า ๆ กัน คือ 2,510 จำแนกเป็นนักเรียนในส่วนกลาง 1,920 คน แล้วแบ่งเป็น สายสามัญและสายอาชีพอย่างละเท่า ๆ กัน คือ 960 คน นักเรียนในส่วนภูมิภาค 3,100 คน แล้วแบ่งเป็นสายสามัญและสายอาชีพอย่างละเท่า ๆ กันคือ 1,550 คน

เครื่องมือในการวิจัย คือ แบบสอบถาม โดยแบ่งออกเป็น 6 ตอน ได้แก่ สภาพภูมิหลัง ของนักเรียน ความรู้สึกที่มีต่อชื่อเสียงของมหาวิทยาลัย ต่อระบบการเรียนการสอน ความสนใจที่จะ เข้าศึกษา ความรู้สึกศรัทธาต่อบัณฑิต และข้อเสนอแนะต่อมหาวิทยาลัย วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ร้อยละ มัชฌิมเลขคณิต และโคสแควร์

ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพ มีเจตคติต่อมหาวิทยาลัย รามคำแหงดีกว่านักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญ นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย

ในส่วนภูมิภาค มีเจตคติต่อมหาวิทยาลัยรามคำแหงดีกว่านักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย
 ในส่วนกลาง ฐานะครอบครัวของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายที่อยู่ในระดับสูงและปานกลาง
 จะมีความรู้สึกต่อระบบการเรียนการสอน ของมหาวิทยาลัยรามคำแหงดีกว่านักเรียนที่มีฐานะ
 ครอบครัวอยู่ในระดับต่ำ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่มีผลการเรียนอยู่ในระดับต่ำ และ
 ปานกลาง ใจที่จะเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยรามคำแหงสูงกว่านักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย
 ที่มีผลการเรียนในระดับดี นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในส่วนภูมิภาคมีความศรัทธาต่อ
 บัณฑิตของมหาวิทยาลัยรามคำแหงมากกว่านักเรียนในส่วนกลาง นักเรียนมัธยมศึกษาตอน
 ปลายสายอาชีพ มีความรู้สึกต่อชื่อเสียงของมหาวิทยาลัยรามคำแหงดีกว่านักเรียนสายสามัญ

บุญธรรม กิจปรีดาภิรุต (2529 : 45 - 49) ทำการวิจัยเรื่องการเปรียบเทียบ
 สมรรถผลของนักศึกษาแพทย์ มหาวิทยาลัยมหิดล ที่ผ่านการคัดเลือกจากโครงการส่งเสริมการ
 ศึกษาแพทย์สำหรับชนบทกับทบวงมหาวิทยาลัย ซึ่งการวิจัยส่วนหนึ่งได้ศึกษาเกี่ยวกับ
 สมรรถผล ที่ไม่ใช่ทางวิชาการ จากนักศึกษาคณะแพทยศาสตร์ ศิริราชพยาบาล และคณะ
 แพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี ชั้นปีที่ 2 - 6 ที่ลงทะเบียนเรียนในปีการศึกษา 2528 โดย
 การจับคู่ตามชั้นปี เพศ อายุ และคณะที่เรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามเกี่ยว
 กับเจตคติต่ออาชีพแพทย์ เจตคติต่อมหาวิทยาลัยมหิดล และเจตคติต่อตนเอง และผู้อื่น ผล
 การวิจัยพบว่า นักศึกษาแพทย์ชนบทมีเจตคติต่ออาชีพแพทย์ เจตคติต่อมหาวิทยาลัยมหิดล
 และเจตคติต่อตนเองและผู้อื่นค่อนข้างดี เหมือนกับนักศึกษาแพทย์ส่วนกลาง โดยนักศึกษา
 แพทย์ชนบทมีค่าเฉลี่ยคะแนนเจตคติสูงกว่านักศึกษาแพทย์ส่วนกลาง แต่สูงกว่าอย่างไม่มีนัย
 สำคัญทางสถิติทั้งพิจารณารวม ๆ และแยกตามคณะที่เรียน

กล่าวโดยสรุป เจตคติของนิสิตที่มีต่อสถานศึกษามีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับการ
 ปรับตัวของนิสิต ถ้านิสิตมีเจตคติที่ดีต่อสถานศึกษามีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับการปรับตัวได้ดี
 ถ้านิสิตมีเจตคติที่ไม่ดีต่อสถานศึกษา

2.9 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูและการปรับตัว

การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีอิทธิพลต่อเด็กวัยรุ่นมาก เพราะการเลี้ยงดูที่
 พ่อแม่ใกล้ชิดลูก มีความเข้าใจ จะทำให้การปรับตัวของเด็กวัยรุ่นดีขึ้น และปัญหาต่าง ๆ ที่จะ
 เกิดขึ้นน้อยตรงข้ามกับวัยรุ่นที่ถูกพ่อแม่ทอดทิ้งปล่อยปละละเลย หรือครอบครัวที่ไม่สงบสุข มี
 ปัญหายุ่งยาก ทำให้เด็กมีสุขภาพจิตเสีย และอาจจะกลายเป็นเด็กที่มีปัญหาได้ บล็อก และ
 แบลร์ (Block and Blair. 1966 : 34) พบว่า ความขัดแย้งกับพ่อแม่เป็นมูลเหตุสำคัญที่ทำให้
 เด็กวัยรุ่นเกิดความคับข้องใจ ความไม่พึงพอใจ ความวิตกกังวล และจะเป็นสาเหตุให้เกิดความ
 ผิดปกติ ได้แก่ อารมณ์จิตใจ และความประพฤติดของเด็ก ถ้าครอบครัวใดให้การอบรมเลี้ยงดู
 แบบทอดทิ้ง หรือให้ความคุ้มครองจนเกินไป อาจทำให้เด็กเกิดทัศนคติไม่ดีต่อพ่อแม่ เด็กอาจจะ

คือต่อพ่อแม่ มีความตึงเครียด กระวนกระวายใจ และปรับตัวไม่ได้ในสังคมเมื่อเกิดปัญหาทางด้านจิตใจ และแลนดิส (Landis. 1954 : 105-106) ได้ศึกษาการปรับตัวของวัยรุ่น ซึ่งมาจากครอบครัวที่พ่อแม่ปกครองแบบประชาธิปไตย และแบบเข้มงวด โดยส่งแบบสอบถามกับเด็กชั้นสูงสุดของโรงเรียนมัธยมศึกษา นักเรียนชาย 1,900 คน นักเรียนหญิง 2,410 คน พบว่า เด็กที่มาจากครอบครัวที่พ่อแม่ปกครองแบบประชาธิปไตย ปรับตัวได้ดีกว่าเด็กที่มาจากครอบครัวที่พ่อแม่ปกครองแบบเข้มงวด หรือมีอำนาจเหนือเด็ก เด็กที่ได้รับการปกครองแบบนี้จะมีความวิตกกังวล มีความเคร่งเครียดทางจิตใจ เกิดการปรับตัวไม่ได้ดี

ดวงเดือน พันธุมนาวิน และคนอื่น ๆ (2528) ได้อธิบายถึงแบบการอบรมเลี้ยงดูใน 3 แบบคือ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล และการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม การอบรมเลี้ยงดูแต่ละแบบแต่ละแบบ จะส่งผลต่อการปรับตัวดังรายละเอียดต่อไปนี้

การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน ปัจจัยสำคัญที่สุดในการอบรมเลี้ยงดูเด็ก คือความรัก ความอบอุ่นที่เด็กได้รับจากบิดามารดาตั้งแต่แรกในชีวิต บรรยากาศของความรักและการยอมรับช่วยเหลือกลมให้บุคคลมีพัฒนาการของบุคลิกภาพที่สมบูรณ์ เป็นผู้มีสุขภาพจิตดี ไม่มีปัญหาในการปรับตัว

การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล หมายถึง การที่พ่อแม่ได้อธิบายเหตุผลให้แก่ลูกในขณะที่มีการส่งเสริมหรือขัดขวางการกระทำของลูก หรือลงโทษลูก นอกจากนั้นบิดามารดาที่ใช้วิธีการนี้ยังให้รางวัลและลงโทษลูกอย่างเหมาะสมกับการกระทำของลูก มากกว่าที่ปฏิบัติต่อลูกตามอารมณ์ของตนเองการกระทำของพ่อแม่จะเป็นเครื่องช่วยให้ลูกได้เรียนรู้และรับทราบถึงสิ่งที่ควรและไม่ควรกระทำ นอกจากนั้นยังช่วยให้ลูกสามารถทำนายตนเองว่าตนจะได้รับรางวัลหรือถูกลงโทษจากพ่อแม่ หลังจากที่ดินทำพฤติกรรมต่าง ๆ แล้วมาน้อยเพียงใด

การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม หมายความว่า การออกคำสั่งให้เด็กทำตามแล้วผู้ใหญ่คอยตรวจตราใกล้ชิด ว่าเด็กจะทำตามความต้องการหรือไม่ ถ้าเด็กไม่ทำตามก็จะลงโทษเด็กด้วย ส่วนการควบคุมน้อย หมายถึง การปล่อยให้เด็กรู้จักคิดตัดสินใจเองว่าควรทำหรือไม่ควรทำในสิ่งใด และเปิดโอกาสให้เด็กเป็นตัวของตัวเองบ่อยครั้ง โดยไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับเด็กมากนัก ผู้ใหญ่ไทยมักเข้าใจสับสนเกี่ยวกับการควบคุมเด็กและการทำตนใกล้ชิดกับเด็กสองวิธีนี้ต่างกัน วิธีหลังเป็นการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนดังที่ได้กล่าวมาแล้ว

2.9.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

แรดค์ (Radke. 1964 : 11 - 12) พบว่า พ่อ แม่ที่เคร่งครัดในระเบียบวินัย บุตรจะมีความมั่นคงทางอารมณ์น้อย ไม่สามารถสร้างความสัมพันธ์อันดีภายในบ้าน ชอบทะเลาะเบาะแว้ง เหตุที่การลงโทษของพ่อแม่ มีผลในทางสกัดกั้นและยับยั้งการกระทำตนตามธรรมชาติ ซึ่งทำให้มีผลต่อจิตใจของเด็กได้

คาเพลน (Kaplan. 1959 : 188) กล่าวว่า พ่อ แม่ที่เข้มงวดในกฎระเบียบข้อบังคับกับลูกมากเกินไป จะทำให้ลูกรู้สึกก้าวร้าว มีปัญหาทางอารมณ์ไม่มั่นคง กลัว ต่อต้าน ปรับตัวอยู่ในสังคมไม่ได้ แยกตัวเองออกจากคนอื่น จากโลกแห่งความเป็นจริง แต่ถ้าพ่อ แม่ ปกครองลูกแบบให้ความรัก ยอมรับลูก และรับฟังความคิดเห็น ก็จะทำให้เด็กปรับตัวได้ดี มีความรับผิดชอบสูง

แลนดิส (Landis. 1954 : 105 - 106) ได้ศึกษาการปรับตัวของวัยรุ่น ซึ่งมาจากครอบครัวที่พ่อ แม่ ปกครองแบบประชาธิปไตย และแบบเข้มงวด พบว่า เด็กที่มาจากครอบครัวแบบประชาธิปไตย ปรับตัวได้ดีกว่าเด็กที่มาจากครอบครัวที่พ่อ แม่ ปกครองแบบเข้มงวด

2.9.2 งานวิจัยในประเทศ

วิกรม กมลสุโกศล (2518 : 100 - 101) พบว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบทอดทิ้ง และแบบให้ความคุ้มครอง มีความวิตกกังวลสูงกว่าเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เพราะการเลี้ยงดูแบบแรกทำให้เกิดความรู้สึกไม่ปลอดภัยในด้านอารมณ์ ว่าเหว ไม่มั่นคง ไม่มีความรัก สภาพเช่นนี้ทำให้เด็กต้องเก็บกด หรือยับยั้งความรู้สึกต่าง ๆ ไว้เป็นผลทำให้เกิดความวิตกกังวล ปรับตัวไม่ได้

เสนอ อินทรสุขศรี (2511 : 47) ได้กล่าวถึงหลักในการอบรมเลี้ยงดูไว้ตอนหนึ่งว่า การเคี่ยวเข็ญให้เด็กทำในสิ่งต่าง ๆ อยู่ตลอดเวลา จะทำให้เด็กเกิดอารมณ์ กระวนกระวาย ตื่นเต้นอยู่เสมอ ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง ส่วนการปล่อยให้เด็กทำสิ่งต่าง ๆ ได้ตามอำเภอใจ โดยไม่สนใจว่าจะสมควรหรือไม่จะทำให้เด็กขาดเหตุผลที่ดีทางจิตใจ ไม่แน่ใจว่าตนทำถูกหรือผิด ในที่สุดเด็กพวกนี้จะมีอารมณ์ฉุนเฉียว โกรธง่าย ส่วนการดูแล เอาใจใส่เด็กจนเกินไป จะทำให้เด็กขาดความมั่นใจในตนเอง ปรับตัวให้เข้ากับสังคมลำบาก

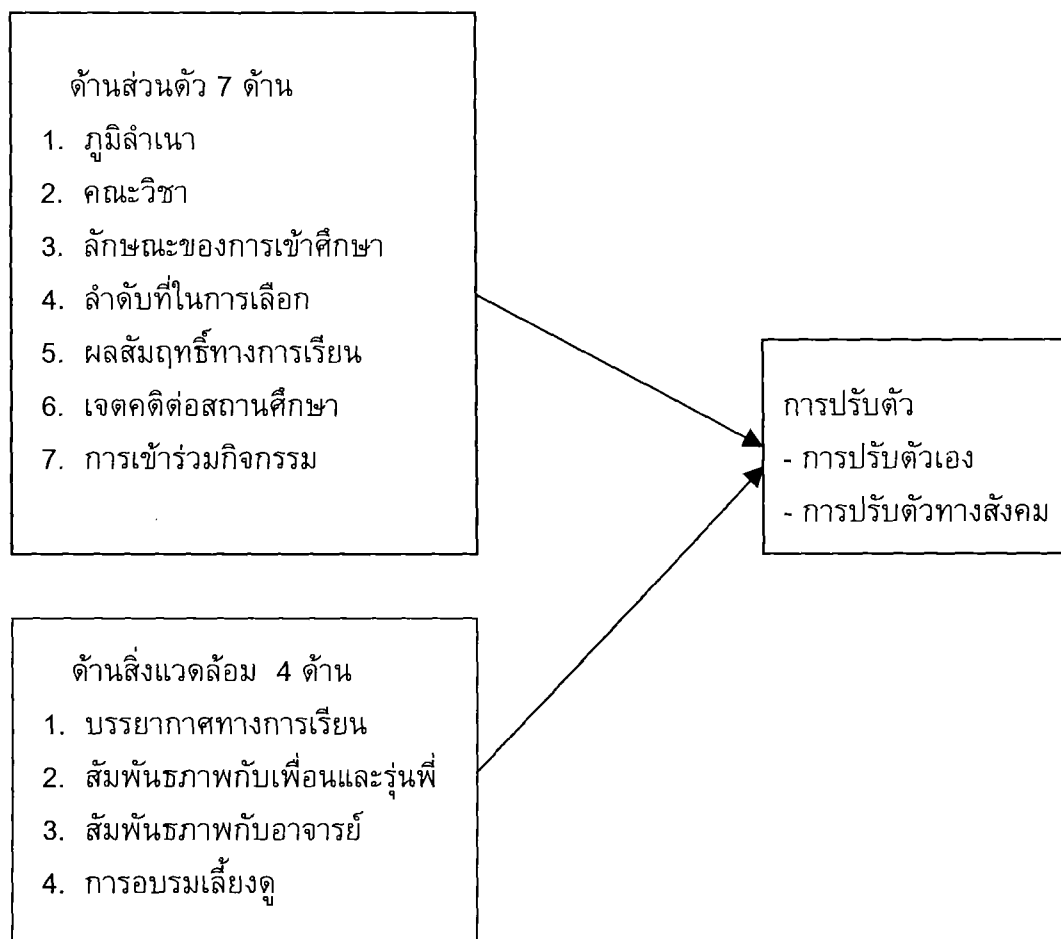
สมาน กำเนิด (2520 : 36) ได้ศึกษาการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีต่อการปรับตัวของเด็กพบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ทำให้เด็กมีลักษณะการปรับตัวดีกว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย และแบบเข้มงวดกวดขัน กล่าวคือการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยเป็นการเลี้ยงดูที่พ่อแม่มีพฤติกรรมในลักษณะยอมรับฟังเหตุผลของลูก ๆ ด้วย ทำให้เกิดความรู้สึกอบอุ่น กล้าแสดงความคิดเห็นในความร่วมมือผู้อื่น มีความมั่นคงทางอารมณ์ปรับตัวได้ดี มีความเข้าใจตนเองสูง รู้สึกว่าตนเองมีค่า

อรพินทร์ ชูชม และอัจฉรา สุขารมณ (2535 : 58) ได้ทำการวิจัยเรื่ององค์ประกอบที่สัมพันธ์กับการปรับตัวของนักเรียนวัยรุ่น พบว่า การอบรมเลี้ยงดูตามการรับรู้ของนักเรียนวัยรุ่นแบบรักสนับสนุนและแบบใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์ มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับความสามารถในการปรับตัวของนักเรียนวัยรุ่น การอบรมเลี้ยงดูมีอิทธิพลต่อการปรับตัวของเด็กอย่างมาก การอบรมเลี้ยงดูที่ให้ความอบอุ่น พ่อแม่มีความเข้าใจ รักสนับสนุน ใช้เหตุผลมาก

กว่าอารมณ์ จะทำให้เด็กมีการปรับตัวได้ดี และมีปัญหาน้อยกว่าเด็กที่อยู่ในครอบครัวที่ถูกทอดทิ้ง

จากเอกสารและงานวิจัยดังกล่าวข้างต้น พบว่าการอบรมเลี้ยงดู มีอิทธิพลต่อการปรับตัวเป็นอย่างมาก จึงทำให้ผู้วิจัยนำตัวแปรนี้มาศึกษา

ด้วยเหตุนี้ แนวคิดที่เกี่ยวกับตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัวของนิสิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ดังแสดงในภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัยแสดงสมมติฐานที่มาของการปรับตัวของนิสิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

บทที่ 3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

แหล่งข้อมูลและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2542 จำนวน 2,125 คน นิสิตชาย 890 คน นิสิตหญิง 1,235 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างเป็นนิสิตระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปีการศึกษา 2542 จำนวน 345 คน เป็นนิสิตชายจำนวน 145 คน และนิสิตหญิงจำนวน 200 คน ซึ่งได้จากการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) จากประชากร โดยใช้คณะเป็นชั้น ซึ่งมีวิธีการดังนี้

1. สํารวจจำนวนนิสิต ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ แยกเป็นรายคณะ
2. กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างด้วยการใช้ตารางของ ยามาเน่ (Yamane, 1967 : 356 - 357) โดยกำหนดค่าความคลาดเคลื่อน $(e) \pm 5\%$ ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 345 คน
3. กำหนดสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างแยกตามคณะ และใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย ได้กลุ่มตัวอย่าง ดังแสดงในตาราง 3

ตาราง 3 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกเป็นคณะ

คณะวิชา	ชั้นปีที่ 1		รวม
	ชาย	หญิง	
มนุษยศาสตร์	9	38	47
พลศึกษา	17	11	28
แพทยศาสตร์	7	14	21
พยาบาลศาสตร์	1	6	7
เภสัชศาสตร์	3	8	11
ทันตแพทยศาสตร์	2	6	8
วิทยาศาสตร์	25	43	68
วิศวกรรมศาสตร์	31	6	37
ศิลปกรรมศาสตร์	11	14	25
ศึกษาศาสตร์	17	28	45
สังคมศาสตร์	17	25	42
โครงการจัดตั้งคณะวิทยาศาสตร์			
การกีฬา	5	1	6
รวมทั้งสิ้น	145	200	345

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัว ประกอบด้วย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวัดตัวแปรพยากรณ์
2. เครื่องมือที่ใช้วัดตัวแปรเกณฑ์ ได้แก่ แบบสอบถามได้การปรับตัว

วิธีสร้างเครื่องมือและหาคุณภาพเครื่องมือ

1. แบบสอบถามด้านส่วนตัวและด้านสิ่งแวดล้อม
  - 1.1 แบบสอบถามด้านส่วนตัว
    - 1.1.1 วิธีการสร้างเครื่องมือ

แบบสอบถามด้านส่วนตัวเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ได้แก่ เพศ คณะวิชา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ภูมิสำเนา ลักษณะการเข้าศึกษา เจตคติต่อสถานศึกษา การเข้าร่วมกิจกรรม และลำดับที่ในการเลือก

แบบสอบถามด้านส่วนตัวเฉพาะเพศ คณะวิชา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ภูมิสำเนา ลักษณะการเข้าศึกษา เจตคติต่อสถานศึกษา การเข้าร่วมกิจกรรม และลำดับในการเลือก เป็นแบบสอบถามชนิดเลือกตอบ มีทั้งหมด 6 ข้อ

1.1.2 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1.1.2.1 หาค่าความเที่ยงตรงในเนื้อหาโดยนำแบบสอบถามด้านส่วนตัวที่สร้างขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน ได้แก่ รองศาสตราจารย์กมลรัตน์ กริทอง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นันทนา วงษ์อินทร์ และอาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภาก เพื่อพิจารณาตรวจสอบ ความเหมาะสมทางด้านเนื้อหาและภาษาที่ใช้ ให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้

1.1.2.2 หาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม เจตคติต่อสถานศึกษา และการเข้าร่วมกิจกรรมโดยนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับ นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ชั้นปีที่ 2 คณะวิทยาศาสตร์ และคณะศึกษาศาสตร์ จำนวน 100 คน แล้วนำมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดให้ หาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ โดยใช้เทคนิค 27 เปอร์เซนต์ กลุ่มสูง - กลุ่มต่ำ และเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยแต่ละข้อ โดยใช้ t-test และเลือกเฉพาะข้อที่ค่า t ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มาใช้ในการวิจัย พบว่า

แบบสอบถามเจตคติต่อสถานศึกษา มีจำนวนข้อคำถาม 10 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 4.091 ถึง 6.402 ดังผลการวิเคราะห์แสดงในภาคผนวกหน้า 94

แบบสอบถามการเข้าร่วมกิจกรรม มีจำนวนข้อคำถาม 10 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 4.306 ถึง 11.490 ดังผลการวิเคราะห์แสดงในภาคผนวกหน้า 94

1.1.2.3 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม เจตคติต่อสถานศึกษา และการเข้าร่วมกิจกรรมโดยคัดเลือกเฉพาะที่มีค่าอำนาจจำแนกตามเกณฑ์ที่ระบุใน ข้อ 1.1.2.2 มาหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของ ครอนบาค (Cronbach, 1970 : 161) ได้ค่าความเชื่อมั่นดังนี้

แบบสอบถามด้านเจตคติต่อสถานศึกษา	ค่าความเชื่อมั่น .7027
แบบสอบถามด้านการเข้าร่วมกิจกรรม	ค่าความเชื่อมั่น .8918

ตัวอย่างแบบสอบถามด้านส่วนตัว

คำชี้แจง

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ( ) ตามความเป็นจริงให้ครบถ้วน

1. เพศ

( ) เพศ ~~ชาย~~ ( ) หญิง

2. ภูมิลำเนา

( ) กรุงเทพมหานคร

( ) ต่างจังหวัด

3. คณะวิชาที่ศึกษา

( ) มนุษยศาสตร์ ( ) พลศึกษา

( ) แพทยศาสตร์ ( ) พยาบาลศาสตร์

( ) เกษศาสตร์ ( ) ทันตแพทยศาสตร์

( ) วิทยาศาสตร์ ( ) วิศวกรรมศาสตร์

( ) ศิลปกรรมศาสตร์ ( )ศึกษาศาสตร์

( ) สังคมศาสตร์ ( ) โครงการจัดตั้งคณะวิทยาศาสตร์การกีฬา

4. ลักษณะของการเข้าศึกษา

( ) สอบตรง (โควต้า)

( ) สอบรวม (เอ็นทรานซ์)

5. ลำดับในการเลือกมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ตอนสอบเอ็นทรานซ์

( ) ลำดับที่ 1 ( ) ลำดับที่ 3

( ) ลำดับที่ 2 ( ) ลำดับที่ 4

6. ผลการเรียนเฉลี่ยในภาคเรียนที่ 1

( ) 1.50 - 1.99

( ) 2.00 - 2.99

( ) 3.00 ขึ้นไป

แบบสอบถามเจตคติต่อสถานศึกษา

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้ต้องการทราบเจตคติต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒของนิสิต โปรดอ่านข้อความในแบบสอบถามแต่ละข้ออย่างละเอียด แล้วใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่สอดคล้องกับความคิดเห็นของนิสิตเพียง 1 ช่องเท่านั้น

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	หมายถึง	ตรงกับความคิดเห็นมากที่สุด
เห็นด้วย	หมายถึง	ตรงกับความคิดเห็นมาก
ไม่แน่ใจ	หมายถึง	ตรงกับความคิดเห็นบ้าง
ไม่เห็นด้วย	หมายถึง	ตรงกับความคิดเห็นน้อย
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	หมายถึง	ตรงกับความคิดเห็นน้อยที่สุด

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
0 ชื่อ“มหาวิทยาลัยศรีนครินทร- วิโรฒ” ยังไม่เป็นที่รู้จักของคนใน สังคมทั่วไป					
00 บัณฑิตและนิสิตส่วนมากเป็นคน ที่มีคุณธรรมและจริยธรรมตามที่ สังคมต้องการ					

แบบสอบถามการเข้าร่วมกิจกรรม

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้ต้องการทราบสภาพความเป็นจริงในการเข้าร่วมกิจกรรมของนิสิต โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

จริงที่สุด	หมายถึง	ตรงกับข้อเท็จจริงมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ตรงกับข้อเท็จจริงมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ตรงกับข้อเท็จจริงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ตรงกับข้อเท็จจริงน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ตรงกับข้อเท็จจริงน้อยที่สุด

ข้อความ	สภาพความเป็นจริง				
	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
0 ข้าพเจ้าให้ความสนใจในกิจกรรมของสถาบันทุกประเภท 00 ในแต่ละวันข้าพเจ้าให้ความสนใจในกิจกรรมนิสิตมากกว่าในเรื่องของการเรียนในห้องเรียน					

1.2 แบบสอบถามด้านสิ่งแวดล้อม

แบ่งออกเป็น 4 ด้านคือ

1. บรรยากาศทางการเรียน
2. สัมพันธภาพกับเพื่อนและรุ่นพี่
3. สัมพันธภาพกับอาจารย์
4. การอบรมเลี้ยงดู

1.2.1 วิธีการสร้างเครื่องมือ

แบบสอบถามด้านสิ่งแวดล้อม เฉพาะในด้านบรรยากาศทางการเรียน สัมพันธภาพกับเพื่อนและอาจารย์ สัมพันธภาพกับอาจารย์ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อสร้างแบบสอบถามให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ ในด้านแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูบุตร ผู้วิจัยได้ศึกษาแบบสอบถามของดวงเดือน พันธุมนาวิน และคนอื่น ๆ (2528) เป็นแนวทางแล้วนำมาปรับใช้ให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะและกลุ่มตัวอย่าง

1.2.2 การหาคุณภาพของแบบสอบถาม

1.2.2.1 หาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน ได้แก่ รองศาสตราจารย์กมลรัตน์ กรีทอง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นันทนา วงษ์อินทร์ และอาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภิต เพื่อพิจารณาตรวจสอบความเหมาะสมทางด้านเนื้อหาและภาษาที่ใช้ จากข้อคำถามให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ แล้วนำมาแก้ไขก่อนนำไปใช้

1.2.2.2 หาค่าอำนาจจำแนก นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ชั้นปีที่ 2 คณะวิทยาศาสตร์ และคณะศึกษาศาสตร์ จำนวน 100 คน แล้วนำมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดให้ หาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อโดยใช้เทคนิค 25 เปอร์เซนต์ กลุ่มสูง – กลุ่มต่ำ และเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยแต่ละข้อโดยใช้ t-test และเลือกเฉพาะข้อที่มีค่า t ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มาใช้ในการวิจัย พบว่า

แบบสอบถามบรรยากาศทางการเรียนด้านการสอนของอาจารย์ มีจำนวนข้อคำถาม 10 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 4.363 ถึง 8.086 ดังผลการวิเคราะห์แสดงในภาคผนวกหน้า 95

แบบสอบถามบรรยากาศทางการเรียนด้านอาคารสถานที่ มีจำนวนข้อคำถาม 7 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 4.174 ถึง 9.094 ดังผลการวิเคราะห์แสดงในภาคผนวกหน้า 95

แบบสอบถามด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนและรุ่นพี่ มีจำนวนข้อคำถาม 13 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 3.740 ถึง 9.757 ดังผลการวิเคราะห์แสดงในภาคผนวกหน้า 96

แบบสอบถามด้านสัมพันธภาพกับอาจารย์ มีจำนวนข้อคำถาม 8 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 3.237 ถึง 7.620 ดังผลการวิเคราะห์แสดงในภาคผนวกหน้า 96

แบบสอบถามด้านการอบรมเลี้ยงดู มีจำนวนข้อคำถาม 32 ข้อ นำมาใช้ได้ จำนวน 28 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 2.573 ถึง 7.771 ดังผลการวิเคราะห์แสดงในภาคผนวกหน้า 97 ถึง 98

1.2.2.3 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยคัดเลือกเฉพาะที่มีค่าอำนาจจำแนกตามเกณฑ์ที่ระบุในข้อ 1.2.2.2 มาหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach, 1970 : 161) ได้ค่าความเชื่อมั่นดังนี้

แบบสอบถามด้านบรรยากาศทางการเรียน

ด้านการสอนของอาจารย์

ค่าความเชื่อมั่น .8071

ด้านอาคารสถานที่เรียน

ค่าความเชื่อมั่น .6466

แบบสอบถามด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนและรุ่นพี่

ค่าความเชื่อมั่น .8380

แบบสอบถามด้านสัมพันธภาพกับอาจารย์

ค่าความเชื่อมั่น .7100

แบบสอบถามด้านการอบรมเลี้ยงดู

ค่าความเชื่อมั่น .8681

ตัวอย่างแบบสอบถามด้านสิ่งแวดล้อม

แบบสอบถามด้านบรรยากาศการเรียนการสอน

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้ต้องการทราบความคิดเห็นที่มีต่อบรรยากาศการจัดการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัย โปรดอ่านข้อความในแบบสอบถามแต่ละข้ออย่างละเอียดแล้วใส่เครื่องหมาย ✓ ในช่องที่สอดคล้องกับความคิดเห็นของนิสิต

จริงที่สุด	หมายถึง	ตรงกับข้อเท็จจริงมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ตรงกับข้อเท็จจริงมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ตรงกับข้อเท็จจริงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ตรงกับข้อเท็จจริงน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ตรงกับข้อเท็จจริงน้อยที่สุด

ข้อความ	สภาพความเป็นจริง				
	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
0 อาจารย์ออกข้อสอบครอบคลุมเนื้อหาในรายวิชาที่สอน					
00 อาจารย์ไม่ชี้แจงข้อบกพร่องในงานที่มอบหมายให้นิสิตทำ					

แบบสอบถามด้านบรรยากาศสถานที่เรียน

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้ต้องการทราบความคิดเห็นต่อสถานที่เรียนในมหาวิทยาลัย ขอให้ นิสิตอ่านข้อความแต่ละข้อแล้วใส่เครื่องหมาย ✓ ในช่องที่สอดคล้องกับความคิดเห็นของนิสิต

จริงที่สุด	หมายถึง	ตรงกับข้อเท็จจริงมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ตรงกับข้อเท็จจริงมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ตรงกับข้อเท็จจริงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ตรงกับข้อเท็จจริงน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ตรงกับข้อเท็จจริงน้อยที่สุด

ข้อความ	สภาพความเป็นจริง				
	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
0 อาคารสถานที่ของมหาวิทยาลัย โดยทั่วไปสะอาดและเป็นระเบียบ เรียบร้อยดี 00 สภาพโดยทั่วไปของห้องเรียน สะอาด ปราศจากเสียงรบกวน และแสงสว่างเพียงพอ					

แบบสอบถามด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนและรุ่นพี่

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้ต้องการทราบความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการติดต่อสัมพันธ์ซึ่งกัน
และกันระหว่างนิสิตกับเพื่อนนิสิต และรุ่นพี่ โปรดอ่านข้อความและพิจารณาว่า นิสิตมีความ
คิดเห็นอย่างไรแล้วใส่เครื่องหมาย ✓ ในช่องที่สอดคล้องกับความคิดเห็นของนิสิต

จริงที่สุด	หมายถึง	ตรงกับข้อเท็จจริงมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ตรงกับข้อเท็จจริงมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ตรงกับข้อเท็จจริงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ตรงกับข้อเท็จจริงน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ตรงกับข้อเท็จจริงน้อยที่สุด

ข้อความ	สภาพความเป็นจริง				
	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
0 การคบเพื่อนทำให้ข้าพเจ้ามี ความฉลาดยิ่งขึ้น 00 รุ่นพี่ในมหาวิทยาลัยไม่ค่อยให้ ความช่วยเหลือเท่าที่ควร					

แบบสอบถามด้านสัมพันธภาพกับอาจารย์

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้ต้องการทราบความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อสัมพันธภาพระหว่างนิสิตกับอาจารย์ โปรดอ่านข้อความและพิจารณาว่านิสิตมีความคิดเห็นอย่างไรแล้วใส่เครื่องหมาย ✓ ในช่องที่สอดคล้องกับความคิดเห็นของนิสิต

จริงที่สุด	หมายถึง	ตรงกับข้อเท็จจริงมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ตรงกับข้อเท็จจริงมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ตรงกับข้อเท็จจริงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ตรงกับข้อเท็จจริงน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ตรงกับข้อเท็จจริงน้อยที่สุด

ข้อความ	สภาพความเป็นจริง				
	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
0 อาจารย์มักทำให้ข้าพเจ้าหมด กำลังใจ เช่น พุดชู้ หรือดู 00 ข้าพเจ้าได้รับความอบอุ่นจาก อาจารย์					

แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดู

คำชี้แจง แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดู เป็นแบบสอบถามที่ต้องการทราบการอบรมเลี้ยงดูของบิดา มารดา ตามการรับรู้ของนิสิต ให้นิสิตอ่านข้อความและพิจารณา นิสิตมีความคิดเห็นอย่างไร โดยใส่เครื่องหมาย ✓ ในช่องที่สอดคล้องกับความคิดเห็นของนิสิต

จริงที่สุด	หมายถึง	ตรงกับข้อเท็จจริงมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ตรงกับข้อเท็จจริงมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ตรงกับข้อเท็จจริงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ตรงกับข้อเท็จจริงน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ตรงกับข้อเท็จจริงน้อยที่สุด

ข้อความ	สภาพความเป็นจริง				
	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
0 พ่อแม่รักข้าพเจ้ามาก 00 พ่อแม่ไม่เอาใจใส่ดูแลทุกข์สุข ของข้าพเจ้า					

2. แบบสอบถามการปรับตัว

2.1 วิธีการสร้างเครื่องมือ

ก่อนการสร้างแบบสอบถามด้านการปรับตัว ผู้วิจัยได้สำรวจข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับปัญหาในด้านการปรับตัวของนิสิตชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และได้ศึกษาแบบสำรวจการปรับตัวของอรพินท์ ชูชม และ อัจฉรา สุขารมณ ซึ่งดัดแปลงมาจากแบบสำรวจการปรับตัว (Personal Adjustment Inventory) และเฮสตัน (Heston. 1949) และแบบสอบวัดบุคลิกภาพด้านการปรับตัว (The California Test of Personality : Intermediate Form) ของทอร์ป (Thorpe. 1955) โดยนำมาดัดแปลง ตลอดทั้งวิเคราะห์เนื้อหาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างแบบสอบถามให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ

2.2 การหาคุณภาพของแบบสอบถาม

2.2.1 หาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน ได้แก่ รองศาสตราจารย์กมลรัตน์ กรีทอง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นันทนา วงษ์อินทร์ และอาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา เพื่อพิจารณาตรวจสอบความเหมาะสมทางด้านเนื้อหาและภาษาที่ใช้ จากข้อคำถามให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะแล้วนำมาแก้ไขก่อนนำไปใช้

2.2.2 หาค่าอำนาจจำแนก นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ชั้นปีที่ 2 คณะวิทยาศาสตร์ และคณะศึกษาศาสตร์ จำนวน 100 คน แล้วนำมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดให้ หาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อโดยใช้เทคนิค 25 เปอร์เซนต์ กลุ่มสูง - กลุ่มต่ำ และเปรียบเทียบค่าคะแนนแต่ละข้อโดยใช้ t-test และเลือกเฉพาะข้อที่มีค่า t ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มาใช้ในการวิจัยพบว่า

แบบสอบถามด้านการปรับตัวเอง มีจำนวนข้อคำถาม 17 ข้อ นำมาใช้ได้ จำนวน 16 ข้อ มีค่า t 2.509 ถึง 7.888 ดังผลการวิเคราะห์แสดงในภาคผนวกหน้า 98

แบบสอบถามด้านการปรับตัวทางสังคม มีจำนวนข้อคำถาม 15 ข้อ มีค่า t 3.220 ถึง 6.121 ดังผลการวิเคราะห์แสดงในภาคผนวกหน้า 99

2.2.3 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยคัดเลือกเฉพาะที่มีค่าอำนาจจำแนกตามเกณฑ์ที่ระบุในข้อ 2.2.2 มาหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบัค (Cronbach, 1970 : 161) ได้ค่าความเชื่อมั่น ดังนี้

แบบสอบถามด้านการปรับตัวเอง	ค่าความเชื่อมั่น .8292
แบบสอบถามด้านการปรับตัวทางสังคม	ค่าความเชื่อมั่น .8834

แบบสอบถามการด้านการปรับตัว

คำชี้แจง แบบสอบถามต้องการทราบสภาพการปฏิบัติตน ตามความเป็นจริงในการปรับตัวของนิสิต โปรดอ่านข้อความในแบบสอบถามแต่ละข้ออย่างละเอียด แล้วใส่เครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับพฤติกรรมความเป็นจริงเพียง 1 ช่อง

เป็นประจำ	หมายถึง	แสดงพฤติกรรมเช่นนั้นเป็นประจำ
บ่อย	หมายถึง	แสดงพฤติกรรมเช่นนั้นบ่อยครั้ง
บางครั้ง	หมายถึง	แสดงพฤติกรรมเช่นนั้นบางครั้ง
น้อยครั้ง	หมายถึง	แสดงพฤติกรรมเช่นนั้นน้อยครั้ง
น้อยครั้งที่สุด	หมายถึง	แสดงพฤติกรรมเช่นนั้นน้อยครั้งที่สุด

ข้อความ	พฤติกรรมที่กระทำ				
	เป็นประจำ	บ่อย	บางครั้ง	น้อยครั้ง	น้อยครั้งที่สุด
0 ข้าพเจ้ามักกล้าเล่นการตัดสินใจต่าง ๆ					
00 ข้าพเจ้าไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคต่างๆ					

2.3 เกณฑ์ในการให้คะแนน

ความคิดเห็น	ข้อความทางบวก (คะแนน)	ข้อความทางลบ (คะแนน)
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	5	1
เห็นด้วย	4	2
ไม่แน่ใจ	3	3
ไม่เห็นด้วย	4	4
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1	5

สภาพความเป็นจริง	ข้อความทางบวก (คะแนน)	ข้อความทางลบ (คะแนน)
จริงที่สุด	5	1
จริง	4	2
จริงบ้าง	3	3
จริงน้อย	4	4
จริงน้อยที่สุด	1	5

พฤติกรรม	ข้อความทางบวก (คะแนน)	ข้อความทางลบ (คะแนน)
เป็นประจำ	5	1
บ่อย	4	2
บ่อยครั้ง	3	3
น้อยครั้ง	4	4
น้อยครั้งที่สุด	1	5

วิธีดำเนินการรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ทำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยไปยังคณบดีคณะวิชาต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่ออนุญาตเก็บข้อมูลจากนิสิตในขณะที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
2. จัดส่งแบบสอบถามตามจำนวนที่ต้องการให้นิสิตที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยผู้วิจัยมีหนังสือนำส่งพร้อมแบบสอบถาม ส่งไปให้คณบดีทุกคณะในมหาวิทยาลัย ขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถามแก่นิสิต และจัดส่งคืนเมื่อนิสิตเป็นผู้ให้ข้อมูลตอบเรียบร้อยแล้ว ส่งทางไปรษณีย์มายังผู้วิจัย และข้อมูลบางส่วนผู้วิจัยจัดเก็บด้วยตนเอง
3. นำแบบสอบถามที่มีบูรณ์มาวิเคราะห์ทางสถิติ

วิธีจัดกระทำกับข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ SPSS/PC+ For Window (Statistical Package for Social Science/Personal Computer Plus For Window) โดยนำแบบสอบถามมาลงรหัสและกำหนดระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และ .01 ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างตามตัวแปรที่ศึกษา โดยทำการคำนวณค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน สำหรับการแปลผล
2. วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างตามตัวแปรที่ศึกษา โดยทำการคำนวณค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนเบนมาตรฐาน สำหรับการแปลผล
3. วิเคราะห์ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัว โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Stepwise Multiple Regression Analysis) เพื่อทดสอบสมมติฐาน

สำหรับการแปลผลของค่ามัชฌิมเลขคณิต (X) ใช้การวิเคราะห์เกณฑ์การแปลผลค่ามัชฌิมเลขคณิต (วิเชียร เกตุสิงห์. 2538 : 9) ดังนี้

1.00 - 1.49	หมายถึง	ตัวแปรด้านส่วนตัว ด้านสิ่งแวดล้อม และการปรับตัว มีค่าอยู่ในระดับน้อยที่สุด
1.50 - 2.49	หมายถึง	ตัวแปรด้านส่วนตัว ด้านสิ่งแวดล้อม และการปรับตัว มีค่าอยู่ในระดับน้อย
3.50 - 4.49	หมายถึง	ตัวแปรด้านส่วนตัว ด้านสิ่งแวดล้อม และการปรับตัว มีค่าอยู่ในระดับมาก
4.50 - 5.00	หมายถึง	ตัวแปรด้านส่วนตัว ด้านสิ่งแวดล้อม และการปรับตัว มีค่าอยู่ในระดับมากที่สุด

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอผลการศึกษาค้นคว้า

การวิจัยครั้งนี้ได้ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นนิสิตระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำนวน 345 คน นำมาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS PC⁺ For Windows ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำเสนอเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน แบ่งออกเป็น

1.1 จำนวนและร้อยละของข้อมูล จำแนกตาม เพศ ภูมิลำเนา คณะวิชา ลักษณะของการเข้าศึกษา ลำดับที่ในการเลือก ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

1.2 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรเจตคติต่อสถานศึกษา การเข้าร่วมกิจกรรม บรรยากาศทางการเรียนด้านการสอนของอาจารย์ บรรยากาศทางการเรียนด้านอาคารสถานที่ที่เรียน สัมพันธภาพกับเพื่อนและรุ่นพี่ สัมพันธภาพกับอาจารย์ การอบรมเลี้ยงดูแบบรัก สนับสนุน การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์ การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม การปรับตัวเอง การปรับตัวทางสังคม

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเจตคติต่อสถานศึกษา การเข้าร่วมกิจกรรม บรรยากาศทางการเรียน สัมพันธภาพกับเพื่อนและรุ่นพี่ สัมพันธภาพกับอาจารย์ การอบรมเลี้ยงดูกับการปรับตัวของนิสิต

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์เพื่อค้นหาตัวแปรที่สามารถพยากรณ์การปรับตัวของนิสิตระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยใช้วิธีวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) แบบ Stepwise

ข้อตกลงเกี่ยวกับการแปลผลและการวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอผลวิเคราะห์ข้อมูลในบทนี้ เพื่อให้เกิดความเข้าใจในการแปลผล และความหมายของการวิเคราะห์ข้อมูลให้ตรงกัน ผู้วิจัยจึงกำหนดสัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
S.D.	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
r	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

Beta	แทน	สัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวพยากรณ์ในรูป คะแนนมาตรฐาน
B	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ
R	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ
R^2	แทน	กำลังสองของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
R^2_{change}	แทน	สัมประสิทธิ์ของการพยากรณ์ที่เพิ่มขึ้นเมื่อเพิ่มตัวแปรอิสระ ทีละตัว
SE	แทน	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ทดสอบนัยสำคัญของการเพิ่มตัวแปรอิสระเข้าไป ทีละตัว
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ทดสอบนัยสำคัญของค่าสัมประสิทธิ์ถดถอย
P	แทน	ค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติ
a	แทน	ค่าคงที่ของสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ
X_1	แทน	เจตคติต่อสถานศึกษา
X_2	แทน	การเข้าร่วมกิจกรรม
X_3	แทน	บรรยากาศทางการเรียนด้านการสอนของอาจารย์
X_4	แทน	บรรยากาศทางการเรียนด้านอาคารสถานที่
X_5	แทน	สัมพันธภาพกับเพื่อนและรุ่นพี่
X_6	แทน	สัมพันธภาพกับอาจารย์
X_7	แทน	การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน
X_8	แทน	การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์
X_9	แทน	การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม
X_{10}	แทน	ภูมิลำเนา
Y_1	แทน	การปรับตัวเอง
Y_2	แทน	การปรับตัวทางสังคม

ตาราง 4 จำนวนและร้อยละของข้อมูลจำแนกตาม ภูมิภาค คณะวิชา ลักษณะของการ
 เข้าศึกษา ลำดับที่ในการเลือก ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ตัวแปร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ภูมิภาค		
กรุงเทพมหานคร	275	43.9
ต่างจังหวัด	329	52.6
ไม่ตอบ	22	3.5
รวม	626	100
คณะวิชา		
มนุษยศาสตร์	80	12.8
พลศึกษา	58	9.3
แพทยศาสตร์	62	9.9
พยาบาลศาสตร์	18	2.9
เกษตรศาสตร์	29	4.6
ทันตแพทยศาสตร์	27	4.3
วิทยาศาสตร์	109	17.4
วิศวกรรมศาสตร์	28	4.5
ศิลปกรรมศาสตร์	59	9.4
ศึกษาศาสตร์	96	15.3
สังคมศาสตร์	60	9.6
รวม	626	100
ลักษณะของการเข้าศึกษา		
สอบตรง (โควต้า)	276	44.1
เอ็นทรานซ์	343	54.8
ไม่ตอบ	6	1.0
รวม	626	100

ตาราง 4 (ต่อ)

ตัวแปร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ลำดับที่ในการเลือก		
ลำดับที่ 1	121	19.3
ลำดับที่ 2	127	20.3
ลำดับที่ 3	119	19.0
ลำดับที่ 4	97	15.5
ไม่ตอบ	162	25.9
รวม	626	100
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน		
1.50 – 1.99	26	4.2
2.00 – 2.99	354	56.5
3.00 ขึ้นไป	240	38.3
ไม่ตอบ	6	1.0
รวม	626	100

จากตาราง 4 พบว่า นิสิตระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เป็น นิสิตที่มีภูมิลำเนา อยู่ในกรุงเทพฯ จำนวน 275 คน คิดเป็นร้อยละ 43.9 นิสิตที่มีภูมิลำเนาอยู่ในต่างจังหวัด จำนวน 329 คน คิดเป็นร้อยละ 52.6

ในด้านคณะวิชา พบว่า นิสิตที่ศึกษาอยู่ในคณะมนุษยศาสตร์ จำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 12.8 พลศึกษา จำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 9.3 แพทยศาสตร์ จำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 9.9 พยาบาลศาสตร์ จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 2.9 เกษตรศาสตร์ จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 4.6 ทันตแพทยศาสตร์ จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 4.3 วิทยาศาสตร์ จำนวน 109 คน คิดเป็นร้อยละ 17.4 วิศวกรรมศาสตร์ จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 4.5 ศิลปกรรมศาสตร์ จำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 9.4 ศึกษาศาสตร์ จำนวน 96 คน คิดเป็นร้อยละ 15.3 สังคมศาสตร์ จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 9.6

ในด้านลักษณะของการเข้าศึกษาพบว่า นิสิตเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยวิธีการสอบตรง (โควต้า) จำนวน 276 คน คิดเป็นร้อยละ 44.1 เข้าศึกษาโดยวิธีสอบรวม (เอ็นทรานซ์) จำนวน 343 คน คิดเป็นร้อยละ 54.8

ในด้านลำดับที่ในการเลือก พบว่า นิสิตเลือกสอบเข้ามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในลำดับที่ 1 จำนวน 121 คน คิดเป็นร้อยละ 19.3 ลำดับที่ 2 จำนวน 127 คน คิดเป็นร้อยละ 20.3 ลำดับที่ 3 จำนวน 119 คน คิดเป็นร้อยละ 19.0 ลำดับที่ 4 จำนวน 97 คน คิดเป็นร้อยละ 15.5

ในด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า นิสิตที่มีผลการเรียน พบว่า นิสิตที่มีผลการเรียนสูง จำนวน 240 คน คิดเป็นร้อยละ 38.3 นิสิตที่มีผลการเรียนปานกลาง จำนวน 354 คน คิดเป็นร้อยละ 56.5 นิสิตที่มีผลการเรียนต่ำจำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 4.2

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของตัวแปร เจตคติต่อสถานศึกษา การเข้าร่วมกิจกรรม บรรยากาศทางการเรียนด้านการสอนของอาจารย์ บรรยากาศทางการเรียนด้านอาคารสถานที่เรียน สัมพันธภาพกับเพื่อนและรุ่นพี่ สัมพันธภาพกับอาจารย์ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์ การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม การปรับตัวเอง การปรับตัวทางสังคม

ตัวแปร	X	S.D.	ระดับ
1. เจตคติต่อสถานศึกษา	3.4863	4.65	ปานกลาง
2. การเข้าร่วมกิจกรรม	2.6931	7.94	ปานกลาง
3. บรรยากาศทางการเรียนด้านการสอนของอาจารย์	3.5323	4.98	มาก
4. บรรยากาศทางการเรียนด้านอาคารสถานที่เรียน	3.0389	3.56	ปานกลาง
5. สัมพันธภาพกับเพื่อนและรุ่นพี่	3.0510	6.01	ปานกลาง
6. สัมพันธภาพกับอาจารย์	2.9676	3.59	ปานกลาง
7. การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน	3.1842	3.79	ปานกลาง
8. การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์	3.0035	4.77	ปานกลาง
9. การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม	3.2203	3.97	ปานกลาง
10. การปรับตัวเอง	3.3478	6.74	ปานกลาง
11. การปรับตัวทางสังคม	3.3571	6.12	ปานกลาง

จากตาราง 5 พบว่า นิสิตระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีค่าเฉลี่ยของ เจตคติต่อสถานศึกษา การเข้าร่วมกิจกรรม บรรยากาศทางการเรียนด้านการสอนของอาจารย์ บรรยากาศทางการเรียนด้านอาคารสถานที่เรียน สัมพันธภาพกับเพื่อนและรุ่นพี่ สัมพันธภาพกับอาจารย์ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์ การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม การปรับตัวเอง การปรับตัวทางสังคม

มีค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.6931 – 3.5323 โดย การเข้าร่วมกิจกรรม มีค่าน้อยที่สุด คือ 2.6931 และ บรรยากาศทางการเรียนด้านการสอนของอาจารย์ มีค่ามากที่สุด คือ 3.5323

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร เจตคติต่อสถานศึกษา การเข้าร่วมกิจกรรม บรรยากาศทางการเรียนด้านการสอนของอาจารย์ บรรยากาศทางการเรียนด้านอาคารสถานที่เรียน สัมพันธภาพกับเพื่อนและรุ่นพี่ สัมพันธภาพกับอาจารย์ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์ การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม การปรับตัวเอง การปรับตัวทางสังคม ของนิสิตระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ตาราง 6 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัวเอง และการปรับตัวทางสังคม
ของนิสิตระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ตัวแปร	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	X ₅	X ₆	X ₇	X ₈	X ₉	Y ₁	Y ₂
X ₁	1.000	.389**	.276**	.336**	.272**	.285**	.295**	.336**	.254**	.179**	.129**
X ₂		1.000	.116**	.299**	.374**	.315**	.250**	.296**	.280**	.132**	.165**
X ₃			1.000	.322**	.255**	.244**	.305**	.219**	.245**	.299**	.282**
X ₄				1.000	.212**	.229**	.201**	.319**	.234**	.181**	.153**
X ₅					1.000	.460**	.314**	.403**	.315**	.342**	.331**
X ₆						1.000	.414**	.403**	.304**	.235**	.267**
X ₇							1.000	.472**	.406**	.328**	.344**
X ₈								1.000	.485**	.329**	.344**
X ₉									1.000	.426**	.455**
Y ₁										1.000	.628**
Y ₂											1.000

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 6 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในกลุ่มตัวแปรพยากรณ์ ได้แก่ เจตคติต่อสถานศึกษา (X_1) การเข้าร่วมกิจกรรม (X_2) บรรยากาศทางการเรียนด้านการสอนของอาจารย์ (X_3) บรรยากาศทางการเรียนด้านอาคารสถานที่เรียน (X_4) สัมพันธภาพกับเพื่อนและรุ่นพี่ (X_5) สัมพันธภาพกับอาจารย์ (X_6) การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน (X_7) การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์ (X_8) การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม (X_9) มีค่าระหว่าง 0.116 – 0.485

ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 กับการปรับตัวเอง (Y_1) ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม (X_9) สัมพันธภาพกับเพื่อนและรุ่นพี่ (X_5) การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์ (X_8) การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน (X_7) บรรยากาศทางการเรียนด้านการสอนของอาจารย์ (X_3) สัมพันธภาพกับอาจารย์ (X_6) บรรยากาศทางการเรียนด้านอาคารสถานที่เรียน (X_4) เจตคติต่อสถานศึกษา (X_1) และการเข้าร่วมกิจกรรม (X_2) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ตั้งแต่ .132 ถึง .426 โดยการปรับตัวเอง (Y_1) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม (X_9) มากที่สุด และการเข้าร่วมกิจกรรม (X_2) น้อยที่สุด

ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 กับการปรับตัวทางสังคม (Y_2) ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม (X_9) การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน (X_7) การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์ (X_8) สัมพันธภาพกับเพื่อนและรุ่นพี่ (X_5) บรรยากาศทางการเรียนด้านการสอนของอาจารย์ (X_3) สัมพันธภาพกับอาจารย์ (X_6) การเข้าร่วมกิจกรรม (X_2) บรรยากาศทางการเรียนด้านอาคารสถานที่เรียน (X_4) เจตคติต่อสถานศึกษา (X_1) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ตั้งแต่ .129 ถึง .455 โดยการปรับตัวทางสังคม (Y_2) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับ การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม (X_9) มากที่สุด และ เจตคติต่อสถานศึกษา (X_1) น้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ผลของการวิเคราะห์เพื่อค้นหาตัวแปรพยากรณ์ ที่สามารถพยากรณ์การปรับตัวเอง ของนิสิตระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยใช้วิธีวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) แบบ Stepwise ดังมีขั้นตอนดังนี้

ผู้วิจัยได้นำตัวแปรพยากรณ์ทั้งหมด 6 ตัว โดยนำเข้าทีละตัวแปร ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม (X_9) บรรยากาศทางการเรียนด้านการสอนของอาจารย์ (X_3) การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน (X_7) บรรยากาศทางการเรียนด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนและรุ่นพี่ (X_5) ภูมิสำเนา (X_{10}) และการเข้าร่วมกิจกรรม (X_2) เข้าสมการถดถอยพหุคูณเพื่อจัดลำดับค่าสัมประสิทธิ์ (R) และใช้สัมประสิทธิ์ที่มีค่าตั้งแต่ .01 ขึ้นไป ของตัวแปรเกณฑ์การปรับตัวเองของนิสิต เพื่อนำมาเข้าการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) และนำเข้า Stepwise อีกครั้ง ดังแสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 7 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณของตัวแปรพยากรณ์ เมื่อใช้การปรับตัวเองของนิสิต ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เป็นตัวเกณฑ์ โดยใช้ Stepwise

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
Regression	6	5919.578	986.596	30.992 * *
Residual	437	13911.413	31.834	
	443	19830.991	1018.430	

* * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 7 พบว่า การปรับตัวเองของนิสิตระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงกับตัวแปรการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน บรรยากาศทางการเรียนด้านการสอนของอาจารย์ สัมพันธภาพกับเพื่อนและรุ่นพี่ ภูมิลำเนา และการเข้าร่วมกิจกรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 8 ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์ การปรับตัวเองของนิสิตระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เป็นตัวเกณฑ์ โดยใช้ Stepwise

ลำดับที่	ตัวแปร	B	SE	Beta	F	P
1	การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม (X_9)	.488	.078	.290	6.236	.000
2	บรรยากาศทางการเรียนด้านการสอนของอาจารย์ (X_3)	.254	.058	.188	4.354	.000
3	การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน (X_7)	.305	.083	.169	3.672	.000
4	สัมพันธภาพกับเพื่อนและรุ่นพี่ (X_5)	.183	.050	.167	3.675	.000
5	ภูมิลำเนา (X_{10})	-1.320	.540	-.099	-2.444	.015
6	การเข้าร่วมกิจกรรม (X_2)	-0.076	.037	-.092	-2.061	.040

$$a = 20.503 \quad R^2 = 0.299$$

$$R = 0.546 \quad SE = 5.642$$

จากตาราง 8 พบว่า ผลการวิเคราะห์โดยนำตัวพยากรณ์เข้าสมการถดถอยที่ละตัวแปร จนถึงที่สุด พบว่า ตัวพยากรณ์ที่ส่งผลต่อการปรับตัวเองของนิสิตระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มากที่สุด ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม (X_9) บรรยากาศทางการเรียนด้านการสอนของอาจารย์ (X_3) การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน (X_7) สัมพันธภาพกับเพื่อนและรุ่นพี่ (X_5) ภูมิสำเนา (X_{10}) และการเข้าร่วมกิจกรรม (X_2) ส่งผลต่อการปรับตัวเอง อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ($P < .05$) ตามลำดับ ซึ่งตัวแปรทั้ง 6 ตัวนี้ สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของการปรับตัวเองได้ ร้อยละ 29.9 และสามารถเขียนสมการพยากรณ์การปรับตัวเองได้ ดังนี้

สมการพยากรณ์การปรับตัวเอง โดยใช้คะแนนดิบ

$$\hat{Y}_1 = 20.503 - .488 (X_9) + .254 (X_3) + .305 (X_7) + 1.83 (X_5) - 1.320 (X_{10}) - .0762 (X_2)$$

สมการพยากรณ์การปรับตัวเอง โดยใช้คะแนนมาตรฐาน

$$\hat{Zy}_1 = .290 Z(X_5) + .118 Z(X_3) + .169 Z(X_7) + .167 Z(X_5) - .099 Z(X_{10}) - .92 Z(X_2)$$

ผู้วิจัยได้นำตัวแปรพยากรณ์ทั้งหมด 4 ตัว โดยนำเข้าที่ละตัวแปร ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม (X_9) บรรยากาศทางการเรียนด้านการสอนของอาจารย์ (X_3) การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน (X_7) และ สัมพันธภาพกับเพื่อนและรุ่นพี่ (X_5) เข้าสมการถดถอยพหุคูณเพื่อจัดลำดับ ค่าสัมประสิทธิ์ (R) และใช้ค่าสัมประสิทธิ์ ที่มีค่าตั้งแต่ .01 ขึ้นไป ของตัวแปรเกณฑ์การปรับตัวทางสังคมของนิสิต เพื่อมานำเข้าวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) และนำเข้า Stepwise อีกครั้ง ดังแสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 9 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณของตัวแปรพยากรณ์ เมื่อใช้การปรับตัวทางสังคมของนิสิตระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เป็นตัวเกณฑ์ โดยใช้ Stepwise

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
Regression	4	4849.272	1212.318	49.157 **
Residual	439	10826.753	24.662	
	443	15676.025	1236.980	

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 9 พบว่า การปรับตัวทางสังคม ของนิสิตระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรง กับตัวแปรการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม บรรยากาศทางการเรียนด้านการสอนของอาจารย์ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน และ สัมพันธภาพกับเพื่อนและรุ่นพี่ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

ตาราง 10 ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์ การปรับตัวทางสังคม ของนิสิตระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เป็นตัวเกณฑ์ โดยใช้ Stepwise

ลำดับที่	ตัวแปร	B	SE	Beta	F	P
1	การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม (X ₉)	.464	.068	.310	6.857	.000
2	บรรยากาศทางการเรียน ด้านการสอนของอาจารย์ (X ₃)	.238	.051	.198	4.627	.000
3	การอบรมเลี้ยงดูแบบ รักสนับสนุน (X ₇)	.224	.072	.140	3.102	.002
4	ความสัมพันธ์กับเพื่อนและรุ่นพี่ (X ₅)	.129	.042	.131	3.026	.003
a = 18.846		R = .556				
SE = 4.966		R ² = .309				

จากตาราง 10 พบว่า ผลการวิเคราะห์ โดยนำตัวแปรพยากรณ์เข้าสมการถดถอยที่ละตัวแปรจนถึงที่สุด พบว่า ตัวแปรพยากรณ์ที่ส่งผลต่อการปรับตัวทางสังคม ของนิสิตระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มากที่สุด ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม (X₉) บรรยากาศทางการเรียนด้านการสอนของอาจารย์ (X₃) การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน (X₇) และสัมพันธภาพกับเพื่อนและรุ่นพี่ (X₅) ซึ่งส่งผลต่อการปรับตัวทางสังคม อย่างมีนัยสำคัญ ที่ระดับ .05 (P < .05) ซึ่งตัวแปรทั้ง 4 ตัวนี้ สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของการปรับตัวทางสังคม ได้ร้อยละ 30.9 และสามารถเขียนสมการพยากรณ์การปรับตัวทางสังคมได้ ดังนี้

สมการพยากรณ์การปรับตัวทางสังคม โดยใช้คะแนนดิบ

$$\hat{Y}_2 = 18.846 - .464 (X_9) + .238 (X_3) + .224 (X_7) + .129 (X_5)$$

สมการพยากรณ์การปรับตัวทางสังคม โดยใช้คะแนนมาตรฐาน

$$\hat{Z}_{y_2} = .310 Z(X_9) + .198 Z(X_3) + .140 Z(X_7) + .131 Z(X_5)$$

บทที่ 5

บทย่อ สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

บทย่อ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัวของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. เพื่อค้นหาตัวแปรที่สามารถพยากรณ์ด้านการปรับตัวของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
3. เพื่อสร้างสมการพยากรณ์การปรับตัวจากตัวแปรด้านต่าง ๆ

สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า

1. ตัวแปรด้านส่วนตัวและตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อม มีความสัมพันธ์กับการปรับตัวของนิสิต
2. มีตัวแปรอย่างน้อย 1 ตัว ที่สามารถพยากรณ์การปรับตัวของนิสิตได้

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2542 จำนวน 2,125 คน นิสิตชาย 890 คน นิสิตหญิง 1,235 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2542 จำนวน 345 คน นิสิตชาย 145 คน นิสิตหญิง 200 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัวของนิสิตระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ซึ่งประกอบด้วย

1. แบบสอบถามด้านส่วนตัวและด้านสิ่งแวดล้อม
2. แบบสอบถามด้านการปรับตัว ซึ่งแบ่งออกเป็น
  - 2.1 ด้านการปรับตัวเอง
  - 2.2 ด้านการปรับตัวทางสังคม

การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับวิจัยทางสังคมศาสตร์ SPSS ในการคำนวณค่าสถิติดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างตามตัวแปรของนิสิต จำแนกตามเพชฌุณิสีลาเนา คณะวิชา ลักษณะของการเข้าศึกษา ลำดับที่ในการเลือก และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คิดเป็นค่าร้อยละ
2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรด้านส่วนตัวและด้านสิ่งแวดล้อม โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Coreelation Coefficient) และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (Multiple Correlation) เพื่อทดสอบสมมติฐาน ข้อที่ 1
3. การค้นหาตัวพยากรณ์ที่สามารถพยากรณ์ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัวของนิสิตและสร้างสมการพยากรณ์ในรูประดับและคะแนนมาตรฐาน โดยใช้วิธีวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) แบบ Stepwise เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 2

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

ผลการศึกษาค้นคว้ามีดังต่อไปนี้

1. ตัวแปรด้านการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม (X_9) สัมพันธ์ภาพกับเพื่อนและรุ่นพี่ (X_5) การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์ (X_8) การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน (X_7) บรรยากาศทางการเรียนด้านการสอนของอาจารย์ (X_3) สัมพันธ์ภาพกับอาจารย์ (X_6) บรรยากาศทางการเรียนด้านอาคารสถานที่เรียน (X_4) เจตคติต่อสถานศึกษา (X_1) และการเข้าร่วมกิจกรรม (X_2) มีความสัมพันธ์กับการปรับตัวเอง (Y_1) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยตัวแปรทั้ง 9 ตัวนี้ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปรับตัวเอง
2. ตัวแปรด้านการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม (x_9) การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน (X_7) การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์ (X_8) สัมพันธ์ภาพกับเพื่อนและรุ่นพี่ (X_7) บรรยากาศทางการเรียนด้านการสอนของอาจารย์ (X_3) สัมพันธ์ภาพกับอาจารย์ (X_6) การเข้าร่วมกิจกรรม (X_2) บรรยากาศทางการเรียนด้านอาคารสถานที่เรียน (X_4) และเจตคติต่อสถานศึกษา (X_1) มีความสัมพันธ์กับการปรับตัวทางสังคม (Y_2) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยตัวแปรทั้ง 9 ตัวนี้ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปรับตัวทางสังคม

3. การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม (X_9) การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน (X_7) บรรยากาศทางการเรียนด้านการสอนของอาจารย์ (X_3) สัมพันธภาพกับเพื่อนและรุ่นพี่ (X_5) ภูมิลำเนา (X_{10}) และการเข้าร่วมกิจกรรม (X_2) มีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงกับกิจกรรมปรับตัวเองของนิสิตระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (ค่า $F = 30.992$) โดยตัวพยากรณ์ทั้งหกสามารถสร้างสมการพยากรณ์การปรับตัวเอง ของของนิสิตระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 ได้ดังนี้

$$\begin{aligned} \widehat{Y}_1 = & \text{สมการพยากรณ์การปรับตัวเองของนิสิต โดยคะแนนดิบ} \\ & 20.503 - .488 (X_9) + .254 (X_3) + .305 (X_7) + .183 (X_5) \\ & - 1.320 (X_{10}) - 0.762 (X_2) \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \widehat{Z}_{Y_1} = & \text{สมการพยากรณ์การปรับตัวเองของนิสิต โดยคะแนนมาตรฐาน} \\ & .290 Z(X_9) + .118 Z(X_3) + .169 Z(X_7) + .167 Z(X_5) \\ & - .099 Z(X_{10}) - .092 Z(X_2) \end{aligned}$$

4. การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม (X_9) บรรยากาศทางการเรียนด้านการสอนของอาจารย์ (X_3) การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน (X_7) และสัมพันธภาพกับเพื่อนและรุ่นพี่ (X_5) มีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงกับการปรับตัวทางสังคม ของนิสิตระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($F = 49.157$) และสามารถร่วมกันอธิบายแปรปรวนได้ร้อยละ 30.9 โดยตัวพยากรณ์ทั้งสี่สามารถสร้างสมการพยากรณ์การปรับตัวทางสังคมของนิสิตระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 ได้ดังนี้

$$\widehat{Y}_2 = \text{สมการพยากรณ์การปรับตัวทางสังคมของนิสิต โดยคะแนนดิบ} \\ 18.846 - .464(X_9) + .238 (X_3) + .224 (X_7) + .129 (X_5)$$

$$\widehat{Z}_{Y_2} = \text{สมการพยากรณ์การปรับตัวทางสังคมของนิสิต โดยคะแนนมาตรฐาน} \\ -.310 Z(X_9) + .198 Z(X_3) + .142 Z(X_7) + .131 Z(X_5)$$

อภิปรายผลการศึกษาค้นคว้า

ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า

1. ตัวแปรด้านการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน สัมพันธภาพกับเพื่อนและรุ่นพี่ บรรยากาศทางการเรียน สัมพันธภาพกับอาจารย์ เจตคติต่อสถานศึกษา และการเข้าร่วมกิจกรรม มีความสัมพันธ์กับการปรับตัวเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยตัวแปรด้านการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน สัมพันธภาพกับเพื่อนและรุ่นพี่ บรรยากาศทางการเรียน สัมพันธภาพกับอาจารย์ เจตคติต่อสถานศึกษา และการเข้าร่วมกิจกรรมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปรับตัวเอง ทั้งนี้เป็นเพราะว่า นิสิตที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูต่างกัน จะมีการปรับตัวที่แตกต่างกัน นิสิตที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน จะปรับตัวได้ดีเพราะได้รับการอบรมเลี้ยงดูมาในบรรยากาศของความรักและการยอมรับจากบุคคลอื่นมาตั้งแต่เด็ก ซึ่งคล้ายคลึงกับลักษณะการปรับตัวของนิสิตที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล จะมีการปรับตัวที่ดี ส่วนนิสิตที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมจะมีการปรับตัวที่ยากลำบากกว่า เพราะถูกอบรมให้รับคำสั่งและทำตามคำสั่งเท่านั้น ทำให้ขาดความเชื่อมั่นในการตัดสินใจ

ผลการศึกษาในครั้งนี้สอดคล้องกับการศึกษาของแลนดิส (Landis. 1954 : 105 - 106) ได้ศึกษาการปรับตัวของวัยรุ่น ซึ่งมาจากครอบครัวที่พ่อแม่ปกครองแบบประชาธิปไตย และแบบเข้มงวด พบว่า เด็กที่มาจากครอบครัวแบบประชาธิปไตย ปรับตัวได้ดีกว่าเด็กที่มาจากครอบครัวที่พ่อแม่ปกครองแบบเข้มงวด และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ออร์พินท์ ซูซาม และอัจฉรา สุขารมณี (2535 : 58) ที่ได้ศึกษาพบว่า การอบรมเลี้ยงดูตามการรับรู้ของนักเรียนวัยรุ่นแบบรักสนับสนุนและแบบใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์ มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับความสามารถในการปรับตัวของนักเรียนวัยรุ่น

ด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนและรุ่นพี่มีผลต่อการปรับตัวของนิสิต เพราะการที่นิสิตมีการคบหาเพื่อน หรือได้รับการดูแลช่วยเหลือจากรุ่นพี่จะทำให้ นิสิตลดความวิตกกังวล ในสังคมใหม่ที่เปลี่ยนแปลงไปจากสังคมระดับมัธยมสู่ระดับอุดมศึกษา ทำให้เกิดการปรับตัวที่ดี ผลการศึกษาในครั้งนี้สอดคล้องกับ แสตรง (ฮาตา ปุณศรี. 2533 : อ้างอิงมาจาก Strang. 1958 : 14 - 15) ที่ได้ศึกษาพบว่า นิสิตกลุ่มที่ปรับตัวเข้ากับสังคมได้ดี จะมีอารมณ์ขัน มีความรู้สึกอบอุ่นเข้าใจและเห็นใจผู้อื่น มีการปรับตัวเหมาะสมกับสิ่งแวดล้อม และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ วัชรินทร์ แก้วลา (2531 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาพบว่า สังคมกลุ่มเพื่อนเอื้ออำนวยต่อการเสริมสร้างบุคลิกภาพของนักศึกษาในการปรับตัวเข้ากับกลุ่มเพื่อน ด้านบรรยากาศทางการเรียน

ด้านการสอนของอาจารย์มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปรับตัวของนิสิต เพราะเด็กในวัยนี้ต้องการให้ผู้อื่นยอมรับตนเองมากที่สุด ดังนั้นบรรยากาศด้านการสอนของอาจารย์จะมี

ส่วนช่วยให้เด็กรู้จักปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมได้ ซึ่งผลการศึกษาในครั้งนี้สอดคล้องกับผลการศึกษาของคาเพลน (Kaplan. 1959 : 326) ที่กล่าวถึงความสำคัญของการเรียนการสอนว่า บรรยากาศในห้องเรียนของเด็กวัยนี้ต้องการให้ผู้เรียนยอมรับตนเองมากที่สุด เช่น ต้องการให้ครูยอมรับ รู้สึกเป็นกันเอง และเป็นที่ยอมรับของครู ด้านสัมพันธภาพกับอาจารย์พบว่ามีความสัมพันธ์กับการปรับตัวของนิสิต ถ้าอาจารย์กับนิสิตมีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน ก็จะส่งผลในด้านของการปรับตัว ซึ่งสอดคล้องกับยี (Yee.1971 : 22 – 23) ได้ศึกษาพบว่าปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนมีอิทธิพลมาก ถ้าปฏิสัมพันธ์ในทางบวกก็จะช่วยส่งเสริมการเรียนรู้และการปรับตัวที่ดี แต่ถ้ามีปฏิสัมพันธ์ในทางลบก็จะทำให้เกิดความคับข้องใจ วิตกกังวล ปรับตัวไม่ได้

2. ตัวแปรด้านการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน สัมพันธภาพกับเพื่อนและรุ่นพี่ บรรยากาศด้านการเรียนการสอน สัมพันธภาพกับอาจารย์ การเข้าร่วมกิจกรรม และเจตคติต่อสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปรับตัวทางสังคม ทั้งนี้เป็นเพราะว่า บรรยากาศในมหาวิทยาลัย ซึ่งเป็นสภาพโดยทั่วไปเกี่ยวกับอาคารสถานที่ สนามกีฬา สถานที่พักผ่อนหย่อนใจ กฎระเบียบของมหาวิทยาลัยสวัสดิการและบริการของมหาวิทยาลัยที่จะจัดให้กับนิสิตมีความสำคัญและมีความเกี่ยวข้องต่อการปรับตัวด้านสังคมของนิสิต ซึ่งสอดคล้องกับ ทองเรียน อมรชกุล (2525 : 40) ที่ศึกษาพบว่า สภาพแวดล้อมเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมของบุคคลให้เป็นไปในทางที่พึงปรารถนา เพราะสภาพแวดล้อมภายในสถาบันมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ของบุคคล สามารถส่งผลก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ทั้งด้านความรู้ ความคิด เจตคติ ทักษะ พฤติกรรมและบุคลิกภาพของผู้เรียน

ตัวแปรด้านบรรยากาศการสอนของครูมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปรับตัวทางสังคมของนิสิตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 จากผลการศึกษากล่าวได้ว่า สภาพการจัดการเรียนการสอน พฤติกรรมและวิธีสอนของอาจารย์ สัมพันธภาพระหว่างอาจารย์กับนิสิต มีอิทธิพลต่อการปรับตัวด้านสังคมของนิสิต ดังนั้นการจัดการเรียนที่เหมาะสมทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ เป็นหน้าที่สำคัญของอาจารย์ที่ควรตระหนัก การจัดการเรียนการสอนไม่ว่าจะเป็นด้านการเรียนการสอน การดำเนินกิจกรรมการสอนและการส่งเสริมพฤติกรรมกรรมการเรียนรู้ให้กับนิสิต เป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อการเรียนรู้ของนิสิตและให้อาจารย์มีวิธีสอนที่น่าสนใจ จะช่วยให้นิสิตไม่เกิดความเบื่อหน่ายในการเรียน เป็นการส่งเสริมให้นิสิต มีการปรับตัวได้ดีขึ้น และสิ่งที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ สัมพันธภาพที่ดีระหว่างอาจารย์และนิสิตจะช่วยส่งเสริมและสนับสนุนให้บรรยากาศในชั้นเรียนดี อาจารย์ควรจะมีวิธีการสอนที่เป็นกันเอง เข้าใจและเห็นใจนิสิต ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ โรเจอร์ (Roger. 1969 : 118) ที่ว่า บรรยากาศของการเรียนรู้ที่เกิดจากความจริงใจ การยอมรับและการเข้าใจซึ่งกันและกันระหว่างอาจารย์กับนิสิตจะทำให้นิสิตเกิดความสบายใจ สะดวกใจในการเรียน ทำให้เกิดแรงจูงใจและแรงกระตุ้นที่จะทำงานให้หนักขึ้น ผลคือ นิสิตจะมีความสำเร็จในด้านการเรียนรู้สูงขึ้น และสอดคล้องกับคำกล่าวของ Yee (กมลรัตน์ หล้าสูงษ์. 2524 : 67 - 70 ; อ้างอิงมาจาก

Yee. 1971) ที่ว่าพฤติกรรมของอาจารย์ที่แสดงความจงเกลียดจงชังนิสิต จะทำให้นิสิตเป็นคนเฉยเมย ถอยหนี ฉ้อฉลต่อการแก้ปัญหา เป็นปฏิปักษ์ต่อคนอื่น ก้าวร้าว และปรับตัวไม่ได้

ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมกับการปรับตัวของนิสิต พบว่า การเข้าร่วมกิจกรรมของนิสิต มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปรับตัวของนิสิตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 แสดงว่า นิสิตที่มีประสบการณ์การเข้าร่วมกิจกรรมอยู่ในระดับมาก จะปรับตัวได้ดี ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการจัดกิจกรรมของนิสิตเป็นสิ่งที่ช่วยพัฒนานิสิตให้เป็นบุคคลที่สมบูรณ์ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม เพราะกิจกรรมเป็นสิ่งที่ส่งเสริมให้นิสิตสามารถทำงานร่วมกับบุคคลอื่นได้ ฝึกให้นิสิตมีความรับผิดชอบ ฝึกความคิดและการตัดสินใจของนิสิต และพัฒนานิสิตให้มีบุคลิกภาพที่เหมาะสม (วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา. 2530 : 147)

ด้านการอบรมเลี้ยงดูมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปรับตัวทางสังคมของนิสิต เพราะการอบรมเลี้ยงดูเป็นการปลูกฝังพฤติกรรมตั้งแต่วัยเด็กสู่ผู้ใหญ่ เด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูต่างกันจะมีการปรับตัวทางสังคมที่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของบล็อกและแบลร์ (Block and Blair.1966 : 34) พบว่าครอบครัวใดให้การอบรมเลี้ยงดูแบบทอดทิ้งหรือให้ความคุ้มครองจนเกินไป อาจทำให้เด็กเกิดทัศนคติไม่ดีต่อพ่อแม่ เด็กอาจจะต่อต้านพ่อแม่ มีความเครียด กระวนกระวายใจ และปรับตัวไม่ได้ในสังคม

3. ตัวแปรด้านส่วนตัวและด้านสิ่งแวดล้อมที่สามารถพยากรณ์ ด้านการปรับตัวเอง ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยเรียงลำดับจากตัวแปรที่ส่งผลมากที่สุดไปหาที่ส่งผลน้อยที่สุด ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม บรรยากาศด้านการสอนของอาจารย์ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน สัมพันธภาพกับเพื่อนและรุ่นพี่ ภูมิสำเนาและการเข้าร่วมกิจกรรม ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2 และยังสามารถร่วมกันอธิบาย ความแปรปรวนได้ร้อยละ 29.9

ผลการศึกษาดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า ตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเป็นตัวแปรพยากรณ์การปรับตัวของนิสิตได้สูงสุด ทั้งด้านการปรับตัวเองและการปรับตัวทางสังคม สอดคล้องกับการศึกษาของ คาเพลน (Kaplan. 1959 : 188) ที่ได้ศึกษา พบว่าพ่อแม่ที่เข้มงวด ในกฎระเบียบ ขอบบังคับกับลูกมากเกินไป จะทำให้เด็กรู้สึกก้าวร้าว มีปัญหาทางอารมณ์ไม่มั่นคง กลัว ต่อต้าน ปรับตัวอยู่ในสังคมไม่ได้ และสอดคล้องกับการศึกษาของสมาน กำเนิด (2520 : 36) พบว่า การอบรมของพ่อแม่กับการปรับตัวของเด็ก พบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ทำให้เด็กมีลักษณะการปรับตัวดีกว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย และแบบเข้มงวด การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย เป็นการเลี้ยงดูที่ พ่อแม่มีพฤติกรรมในลักษณะยอมรับฟังเหตุผลของลูก ๆ ด้วย ทำให้เกิดความรู้สึกอบอุ่น กล้าแสดงความคิดเห็นในความร่วมมือของผู้อื่น มีความมั่นคงทางอารมณ์ ปรับตัวได้ดี มีความเข้าใจตนเองสูง รู้สึกว่าตนเองมีค่า

บุช (วิลาส บุญทองขาว. 2527 : 6 ; อ้างอิงมาจาก Buth. 1942 : 645) ได้วิจัยสัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน พบว่า ครูที่พยายามทำความรู้จักกับนักเรียน ให้ความเห็นอกเห็นใจนักเรียน รู้จักส่งเสริมการเรียนตามความต้องการและความสนใจของนักเรียน จะทำให้นักเรียนเรียนได้ดีขึ้น การปรับตัวเหมาะสมยิ่งขึ้น ส่วนครูที่มุ่งสอนโดยใช้วิธีบังคับ นักเรียนจะไม่พอใจในตัวครู

ด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนและรุ่นพี่ที่สามารถพยากรณ์การปรับตัวได้ ซึ่งสอดคล้องกับกรอนลันด์ (Gronlund. 1959 : 176) ได้ศึกษาพบว่านักศึกษาที่มีปัญหาด้านสัมพันธภาพกับบุคคลอื่นมักจะมีปัญหาด้านการเรียนด้วย ความขัดแย้งในกลุ่มเพื่อนจะทำให้เกิดความตึงเครียดทางอารมณ์และไม่มีความสุข ด้านการเข้าร่วมกิจกรรม สามารถพยากรณ์การปรับตัวได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของราสเกน (Raskens. 1960 : 110 – 114) ที่พบว่าคุณค่าของประสบการณ์ชีวิตที่ได้ร่วมกิจกรรมนอกหลักสูตร มีความสำคัญที่สุดในการดำเนินชีวิต

3. ตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อมที่สามารถพยากรณ์การปรับตัวด้านสังคม ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยเรียงลำดับจากตัวแปรที่ส่งผลมากที่สุดไปหาตัวแปรที่ส่งผลน้อยที่สุด ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม บรรยากาศด้านการสอนของอาจารย์ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน และสัมพันธภาพกับเพื่อนและรุ่นพี่ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2 และยังสามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 30.9

ผลการศึกษาครั้งนี้สอดคล้องกับ คาเพลน (Kaplan. 1959 : 188) ที่ได้ศึกษา พบว่าพ่อแม่ที่เข้มงวดในกฎระเบียบ ข้อบังคับกับลูกมากเกินไป จะทำให้ลูกรู้สึกก้าวร้าว มีปัญหาทางอารมณ์ไม่มั่นคง กลัวต่อต้าน ปรับตัวอยู่ในสังคมไม่ได้ แยกตัวเองออกจากคนอื่น จากโลกแห่งความเป็นจริง แต่ถ้าพ่อแม่ ปกครองลูกแบบให้ความรัก ยอมรับลูก และรับฟังความคิดเห็น ก็จะทำให้เด็กปรับตัวได้ดี และสอดคล้องกับ เสนอ อินทรสุขศรี (2511 : 47) ที่ได้ศึกษา พบว่าการเคี่ยวเข็ญให้เด็กทำในสิ่งต่าง ๆ อยู่ตลอดเวลา จะทำให้เด็กเกิดอารมณ์กระวนกระวาย ตื่นเต้นอยู่เสมอ ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง ส่วนการดูแลเอาใจใส่เด็กจนเกินไป จะทำให้เด็กขาดความมั่นใจในตนเอง ปรับตัวให้เข้ากับสังคมลำบาก

ไมร์สตาเกส (ประคอง ประสิทธิพร. 2519 : 7 ; อ้างอิงมาจาก Moustakus. n.d.) ได้ศึกษาพบว่า ในชั้นเรียนที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงออกอย่างอิสระภายในขอบเขตของชั้นเรียน เด็กจะรู้สึกกลัววิพากษ์วิจารณ์ นักเรียนมีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน มีการช่วยเหลือร่วมมือกัน นักเรียนที่อ่อนก็มีโอกาสที่จะได้ซักถามเพื่อนฝูงหรือกล้าที่จะไปถามครูเพราะครูยอมรับเด็กไม่ว่าเด็กจะเรียนอ่อนหรือเก่งก็ตาม ความรู้สึกที่เป็นกันเองกับเด็ก ทำให้รู้สึกว่าครูเป็นที่พึ่งของตนได้ และสอดคล้องกับการศึกษาของ กรอนลันด์ (Gronlund. 1959 : 176) ได้ศึกษาปัญหาการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษาของนักศึกษามหาวิทยาลัย พบว่านักศึกษาที่มีปัญหาด้านสัมพันธภาพกับบุคคลอื่น มักมีปัญหาด้านการเรียนด้วย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ความขัดแย้งในกลุ่มเพื่อนอาจจะทำให้การเรียนไม่มีประสิทธิภาพ และทำให้เกิดความ

ดึงเครียดทางอารมณ์ และไม่มีความสุข ซึ่งสอดคล้องกับ วิเชียร กาลสิทธิ์ (2517 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัญหาการปรับตัวเข้ากับกลุ่มเพื่อนของนักศึกษาปีที่ 1 มหาวิทยาลัยรามคำแหง ผลการศึกษาพบว่า อุปสรรคในการปรับตัวเข้ากับกลุ่มเพื่อนของนักศึกษามีผลมาจากกระบวนการเรียนในมหาวิทยาลัยที่จะต้องพึ่งตนเองให้มากที่สุด การไม่เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย การขาดความเชื่อมั่นในตนเอง และมีความวิตกกังวลในเรื่องการเรียนมากเกินไป นอกจากนี้ทัศนคติ บุคลิกภาพ และความเชื่อมั่นที่แตกต่างกัน ก็มีส่วนทำให้เกิดปัญหาในการปรับตัวเข้ากับกลุ่มเพื่อนได้เช่นกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากงานวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัวของนิสิต ได้แก่ ตัวแปรด้านเจตคติต่อสถานศึกษา การเข้าร่วมกิจกรรม ตัวแปรด้านบรรยากาศทางการเรียน สัมพันธภาพกับเพื่อน และรุ่นพี่ สัมพันธภาพกับอาจารย์ และการอบรมเลี้ยงดู โดยตัวแปรดังกล่าวมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปรับตัวของนิสิต ส่วนตัวแปรที่สามารถพยากรณ์การปรับตัวของนิสิตได้คือ ตัวแปรด้านการอบรมเลี้ยงดู การเข้าร่วมกิจกรรม ตัวแปรด้านบรรยากาศทางการเรียน สัมพันธภาพกับเพื่อน และรุ่นพี่ และภูมิลาเนา ข้อมูลเหล่านี้จึงสามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลในการเสนอแนวทาง วางแผน ป้องกัน แก้ไขปัญหา ให้การช่วยเหลือและสนับสนุนให้นิสิตมีการปรับตัวที่ดีขึ้น ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะดังนี้

1. นิสิตที่มีเจตคติที่ไม่ดีต่อสถานศึกษา ควรมีการจัดกิจกรรมเพื่อสนับสนุนและส่งเสริมให้เกิดจิตสำนึกและความภาคภูมิใจในสถาบัน องค์การนิสิตและอาจารย์ที่ปรึกษาควรตระหนักถึงความจำเป็นในการพัฒนาเจตคติต่อสถานศึกษาของนิสิต นิสิตชั้นปีที่ 1 เมื่อแรกเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ควรได้รับการปฐมนิเทศเกี่ยวกับมหาวิทยาลัยในด้านของผลงาน การเผยแพร่ชื่อเสียง ความสำเร็จในด้านต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย ทางด้านองค์การนิสิตและอาจารย์ที่ปรึกษาควรจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาเจตคติที่ดีต่อสถานศึกษา โดยปลูกฝังความรัก ความศรัทธาในสถาบัน ขณะที่ทำกิจกรรมหรือขณะสอนทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ จะช่วยให้นิสิตมีเจตคติที่ดีต่อสถานศึกษาและจะส่งผลให้นิสิตสามารถปรับตัวได้ดี ประสบความสำเร็จในการศึกษา และเป็นบุคคลที่มีคุณภาพต่อไป

2. ส่งเสริมให้นิสิตจัดกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งทางด้านวิชาการ ด้านศิลปวัฒนธรรม ด้านการบำเพ็ญประโยชน์ ด้านกีฬาและนันทนาการเพื่อให้นิสิตมีส่วนร่วมในกิจกรรมใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ เป็นการพัฒนานิสิต ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์และสังคม ซึ่งจะทำให้นิสิตปรับตัวได้ดีขึ้น ในการส่งเสริมการเข้าร่วมกิจกรรมของนิสิตนั้น คณาจารย์ในมหาวิทยาลัยควรมีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างจริงจัง เพื่อเป็นการส่งเสริมและให้กำลังใจนิสิตและคอยกระตุ้น

ให้กิจกรรมต่าง ๆ ดำเนินไปด้วยดี และบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ควรมีการประเมินผลกิจกรรมที่จัดขึ้นทุกครั้งเพื่อประโยชน์ในการจัดกิจกรรมในครั้งต่อไป

3. บรรยากาศทางการเรียน ในด้านของอาคารสถานที่ และอุปกรณ์การเรียนการสอน ควรมีการพัฒนาโดยคำนึงถึงความพึงพอใจของนิสิต เนื่องจากสภาพแวดล้อมในมหาวิทยาลัยเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมของบุคคลให้เป็นไปในทางที่พึงปรารถนาจึงมีส่วนในการส่งเสริมและพัฒนาพฤติกรรมและอาจเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาพฤติกรรม ดังนั้น บรรยากาศในมหาวิทยาลัยโดยทั่วไป ไม่ว่าจะเป็นอาคารสถานที่ต่าง ๆ ควรมีสภาพที่ดี สวยงาม ร่มรื่น ควรมีความเงียบสงบ ไม่มีสิ่งรบกวนสมาธิในการเรียนและพักผ่อน กฎระเบียบของมหาวิทยาลัยควรได้รับการยอมรับจากนิสิต โดยอาจให้นิสิตมีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง จัดระบบบริการและสวัสดิการต่าง ๆ ต้องคำนึงถึงความต้องการของนิสิตเป็นหลัก ควรมีการสำรวจความต้องการเป็นระยะ ๆ เพื่อนำมาพัฒนาระบบบริการและสวัสดิการ นอกจากนี้ คณะอาจารย์ควรสร้างบรรยากาศที่ดีทั้งในและนอกห้องเรียน โดยแสดงออกอย่างอบอุ่นและเอื้ออาทร ให้ความเสมอภาค ความเมตตา กรุณา เข้าใจ จริงใจและยอมรับนิสิต เพื่อสร้างเสริมสัมพันธภาพที่ดีระหว่างอาจารย์กับนิสิต ซึ่งจะเป็นการส่งเสริมให้นิสิตเกิดแรงจูงใจ ตั้งใจศึกษา มีกำลังใจในการจัดและแก้ปัญหาต่าง ๆ สามารถปรับตัวได้

4. ในกลุ่มนิสิตที่มีปัญหาด้านการปรับตัว คณะอาจารย์ควรให้ความสนใจ ติดตามให้ความช่วยเหลือ โดยอาจจะจัดกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การให้คำปรึกษา (Counseling) รายกลุ่มหรือเป็นรายบุคคล กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อนช่วยเพื่อน เพื่อให้นิสิตสามารถปรับตัว และอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาว่าการจัดกิจกรรมหรือการจัดการเรียนการสอนลักษณะใด ช่วยพัฒนาในด้านการปรับตัวของนิสิต

2. ควรศึกษาการปรับตัวของนิสิตในด้านอื่น ๆ เช่น การปรับตัวด้านอาชีพและการปรับตัวด้านอนาคต เป็นต้น

3. ควรศึกษาตัวแปรอื่นที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัวของนิสิต เช่น ค่าใช้จ่ายประจำตัวของนิสิต เป็นต้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมลรัตน์ หล้าสุวรรณ. สุขภาพจิตในโรงเรียน. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2524.
- ก่อ สวัสดิพิพาณิชย์. "การศึกษา กับ สังคม," วารสารรามคำแหง. กรุงเทพฯ : 4 : 37 - 69 ; มกราคม 2519.
- กันยา สุวรรณแสง. การพัฒนาบุคลิกภาพและการปรับตัว. กรุงเทพฯ : รวมสาส์น ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2533.
- กัลยา อนุพัฒน์. การเปรียบเทียบอัตราการรายงานตัว อัตราการออกกลางคัน ภูมิหลังทางการศึกษา เศรษฐกิจและสังคม ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และเจตคติต่อมหาวิทยาลัยของนักศึกษาที่ผ่านการคัดเลือกโดยวิธีรับตรงกับวิธีรับรวมมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534. อัดสำเนา.
- กานดา พุ่มพุ่ม และคนอื่น ๆ. การสำรวจเกี่ยวกับสุขภาพจิตของนักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ นครปฐม. รายงานการวิจัยภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนว คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2523.
- เกียรติศักดิ์ ส่องแสง. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของบุคลิกภาพด้านการปรับตัวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2528. อัดสำเนา.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. "การส่งเสริมการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา ปีการศึกษา 2522 - 2524," จุลสารการศึกษา. 8(1) : 1 - 2 ; ตุลาคม - พฤศจิกายน 2526.
- จงกล หงสุรพันธ์. ผลของการให้คำปรึกษาแบบโรเจอร์ ที่มีต่อการปรับตัวในครอบครัวของนักเรียนชั้นมัธยมปีที่ 3 โรงเรียนโพธิ์สัมพันธ์พิทยาคาร เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2534. อัดสำเนา.
- จรรยาพร กาญจนโชติ. การปรับตัวและสุขภาพจิตของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒภาคใต้. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2536. อัดสำเนา.
- จิตรา วสุวานิช. สุขภาพจิตและการปรับอารมณ์. กรุงเทพฯ : หจก.คุณพินอักษร, 2528.

- จิราภรณ์ หุ่นตระกูล. แบบทดลองการใช้บทบาทสมมติ ที่มีต่อการพัฒนาการปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับเพื่อน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดเสมียนนารี. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2528. อัดสำเนา.
- จำนง ผลบุญ. การศึกษาเปรียบเทียบองค์ประกอบทางด้านเศรษฐกิจ การปรับตัวและกิจกรรมของนักศึกษาชั้น ป.กศ. ปีที่ 2 ปีการศึกษา 2514 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและต่ำของวิทยาลัยครูในภาคเหนือ. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2515. อัดสำเนา.
- ฉลองรัฐ อินทรีย์ และคนอื่น ๆ. ปัญหาและความต้องการของวัยรุ่นไทย. กรุงเทพฯ : รายงานการวิจัย คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล, 2527.
- เฉลิมเผ่า อจละนนท์. โครงการวิจัยเรื่องทัศนคติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญ และสายอาชีพที่มีต่อมหาวิทยาลัยรามคำแหง. งานวิจัยสถาบัน กองแผนงาน มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2527. อัดสำเนา.
- เฉลิมพล ศรีหงษ์ และคนอื่น ๆ. ทัศนคติของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง ชั้นปีที่ 1 ที่มีต่อมหาวิทยาลัยรามคำแหง. รายงานการวิจัย คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2521. อัดสำเนา.
- ดวงมัลย์ เริกสำราญ. "ความสนใจของวัยรุ่นต่อปัญหาสุขภาพจิต," ใน สุขภาพจิตศึกษา 2520. 97 : 116 ; โรงพิมพ์มิตรสยาม, 2520.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิณ และคนอื่น ๆ. ปัจจัยทางจิตวิทยานิเวศที่เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูของมารดาไทย รายงานการวิจัย ฉบับที่ 32. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2528.
- เดือนจิตต์ จิตต์อารี. การคบเพื่อนของนิสิตหญิงมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2520. อัดสำเนา.
- ทองเรียน อมรัชกุล. การบริหารกิจการนิสิต : ทฤษฎีและแนวปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : จงเจริญการพิมพ์, 2525.
- ชาดา ปุณศรี. การปรับตัวทางสังคมในสถานศึกษาของนักเรียนพลตำรวจสังกัดกองกำกับการตำรวจภูธร 7 จังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2533. อัดสำเนา.
- นิภา นิธยานน. การปรับตัวและบุคลิกภาพจิตวิทยาเพื่อการศึกษา. กรุงเทพฯ : สารศึกษการพิมพ์, 2530.

- บังอร ชูพงศ์. การศึกษาสภาพปัญหาที่ส่งผลต่อการปรับตัวของนักเรียนอาชีวศึกษาในกรุงเทพมหานคร. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2523. อัดสำเนา.
- บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์ และคนอื่น ๆ. การวิจัยและประเมินผลประสิทธิภาพทางการศึกษาของมหาวิทยาลัยมหิดล. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล, 2530.
- ประคอง ประสิทธิ์พร. ความสัมพันธ์ระหว่างปฏิสัมพันธ์ของครูกับนักเรียนในด้านการเรียนการสอนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการปรับตัวของนักเรียน. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2519. อัดสำเนา.
- ประภาศรี สุฉันทบุตร. สภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยรามคำแหงในทัศนะของนักศึกษา. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2522. อัดสำเนา.
- ประดิษฐ์ อูปรมย์. จิตวิทยา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ศรีอนันต์, 2518.
- ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. สุขภาพจิตเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์บัณฑิตการพิมพ์, 2530.
- พวงรัตน์. วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2540.
- ไพศาล หวังพานิช. ความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมนอกชั้นเรียนกับผลการเรียนของนิสิตชั้นปีที่ 3 วิทยาลัยวิชาการศึกษา ปีการศึกษา 2510. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2511. อัดสำเนา.
- มัญญ แปนเจริญ. การศึกษาเปรียบเทียบปัญหาส่วนตัว ปัญหาสังคม และปัญหาการเรียนของนักเรียนอาชีวศึกษา นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย และนักศึกษาผู้ใหญ่ระดับ 5 จังหวัดสงขลา. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2522. อัดสำเนา.
- มาลินี อยู่โพธิ์. การทดลองการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มต่อการพัฒนาการปรับตัวทางสังคมด้านสัมพันธ์ภาพกับเพื่อน. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2525. อัดสำเนา.
- เยาวนาฏ ผลิตนนท์เกียรติ. สุขภาพจิต 14 เด็กไทยวันพรุ่งนี้. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2534
- รัตนา ยัญทิพย์. ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดู พฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลและการปรับตัวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2522. อัดสำเนา.

- รุจิราภา สิทธิปาน. ผลการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มที่มีต่อการปรับตัวทางสังคมกับเพื่อนต่างเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนพิบูลวิทยาลัย ลพบุรี. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531. อัดสำเนา.
- วรพุฒิ จรัสตระกูล. ปัญหาของวัยรุ่น. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2514. อัดสำเนา.
- วชิระ ชาวหา. ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความผูกพันต่อสถาบันของนิสิตคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. วิทยานิพนธ์ กศ.ด. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2534. อัดสำเนา.
- วัชรินทร์ แก้วลา. สภาพแวดล้อมสังคมกลุ่มเพื่อนในทัศนะของนักศึกษาวิทยาลัยครู นครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531. อัดสำเนา.
- วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา. บุคลากรนิสิตนักศึกษา. กรุงเทพฯ : ภาควิชาอุดมศึกษาคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530.
- วารินทร์ สายโอบเอื้อ และสุณีย์ ธีรดากร. จิตวิทยาการศึกษา. นนทบุรี : โรงพิมพ์สถานสงเคราะห์หญิงปากเกร็ด กรมประชาสงเคราะห์, 2522.
- วิเชียร เกตุสิงห์. “ค่าเฉลี่ยกับการแปลความหมาย : เรื่องง่าย ๆ ที่บางครั้งก็พลาดได้,” ข่าวสารการวิจัยการศึกษา. 18(3) : 8 : 11 ; กุมภาพันธ์ - มีนาคม 2538.
- วิรัช กมฺุทมาศ. “การประเมินผลการจัดบริการแนะแนวกิจกรรมเสริมหลักสูตรและสวัสดิการในโรงเรียนและวิทยาลัย ตามโครงการเงินกู้เพื่อพัฒนาอาชีพศึกษา พ.ศ.2508,” บทความวิจัยการศึกษา. ของกระทรวงศึกษาธิการ โรงพิมพ์คุรุสภา, 2513.
- วิไลวรรณ ศรีสงคราม. การศึกษาเปรียบเทียบลักษณะความเป็นชาย ลักษณะความเป็นหญิงและความสามารถในการปรับตัวต่อเพื่อนต่างเพศ ของนักศึกษาวัยรุ่นที่เรียนในสาขาวิชาชีพ ต่างกันของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2539. อัดสำเนา.
- ศศิวิมล โสภณพันธ์. ลำดับการเกิดและการปรับตัว. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523. อัดสำเนา.
- สมทรง สุวรรณเลิศ. “ปัญหาทางการเรียนในเด็ก,” วารสารจิตวิทยาคลินิก. 3 : 7 - 9 ; ธันวาคม 2514.
- สมศรี บุญอรุณรักษา. ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัวของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนคาทอลิก. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2539. อัดสำเนา.
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. “สาเหตุการออกจากมหาวิทยาลัยกลางคัน,” วารสารการศึกษาแห่งชาติ. 4 : 68 - 85 ; เมษายน - พฤษภาคม 2523.

- สมาน กำเนิด. การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีต่อการปรับตัวของเด็ก. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520. อัดสำเนา.
- สุชาติ โสมประยูร. โครงการสุขภาพในโรงเรียน. พระนคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2514.
- สุภา มาลากุล. "สุขภาพจิตของเด็กนักเรียน," การอบรมครูแนะแนวรุ่น 1. กองแนะแนว กรมวิชาการ, 2518.
- สุรัช โกศิยะกุล. การสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถทางการปรับตัวสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในจังหวัดกำแพงเพชร. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2526. อัดสำเนา.
- สิริวรรณ คำเข้ม. การศึกษาเปรียบเทียบการปรับตัวในการคบเพื่อนต่างประเทศของนักศึกษาปีที่ 1 มหาวิทยาลัยรามคำแหง. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520. อัดสำเนา.
- เสนอ อินทรสุขศรี. "บ้านดีคนดี," เอกสารนิเทศการศึกษา ฉบับที่ 92 บทความประกอบหมวดการศึกษาวิชาจิตวิทยาพัฒนาการ. กรุงเทพฯ : หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู กระทรวงศึกษาธิการ, 2511.
- อรทัย ชื่นมณูชัย. สุขภาพจิตและการปรับอารมณ์. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ ดี.แอลดี.เอส., ม.ป.ป.
- อรนุช ปุณยกนก. การวิเคราะห์องค์ประกอบที่สัมพันธ์กับการออกกลางคันของนิสิตชั้นปีที่ 1 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526. อัดสำเนา.
- อรพินทร์ ชูชม และอัจฉรา สุขารมณ. องค์ประกอบที่สัมพันธ์กับการปรับตัวของนักเรียนวัยรุ่น. รายงานการวิจัย ฉบับที่ 48. สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2532. อัดสำเนา.
- อุทุมพร จามรมาน และพวงแก้ว ปุณยกนก. รายงานการวิเคราะห์ระบบสอบคัดเลือกเข้ามหาวิทยาลัย. ศูนย์วิจัยการเรียนการสอน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530.
- Bernard, Harold W. Mental Health for Classroom. New York : McGraw-Hill Book Company, 1960.
- Colemen, James C. Abnomal Psychology and Modern Life. New York : Bombay, 1981.
- Desena, Paul A. "The Role of Consistency in Identifying Characteristics of Three Levels of Achievement," The Personal and Guidance Journal. 43 : 145 - 149 ; October, 1946.

- ✓ Gill, L.J. "Some Non-Intellectual Correlated of Academic Achievement among Mexican Secondary School Student," Journal of Educational Psychology. 53 : 144-149 ; March, 1962.
- Gillmer, B. Von.Haller and others. Industrial and Organizational Psychology. New York: McGraw-Hill Book Company, 1971.
- Kaplan, Louis. Mental Health and Human Relation in Education. New York : Harper and Brothers, 1959.
- Lazarus, Richard S. Pattern of Adjustment and Human Effectiveness. New York : McGraw-Hill Book Company, 1969.
- _____. Patterns of Adjustment and Human Effectiveness. New York : McGraw-Hill Book Company, 1969.
- Lehner and Kube. The Dynamics of Personal Adjustment. New Jersey : Prentice-Hill, Inc., 1955.
- Mouly, George J. Psychology for Effective Teaching. New York : Holt Rinehart and Winston, 1965.
- Nikelly Arther G. Mental Health for Students. Illinois : Springfield, 1966.
- Oberteuffer, Delbet. School Mental Education. New York : Harper and Brother, 1954.
- Okla, Katherine Kneefler. "Gender Roles and Adjustment in Children of Divorce," Dissertation Abstracts International. 51(7B) : 3577 ; January, 1991.
- Ringness, Thomas A. Mental Health in the School. New York : Ransom House, 1968.
- Roger, C. Freedom to learn. Columbus, Ohio : Charles B Merrill, 1969.
- Sanderson, Herbert. Basic Concepts in Vocational Guidance. New York : McGraw-Hill Book Company, 1954.
- Shaffer, L.F. and E.J. Shoben. The Psychology of Adjustment. Boston : Houghton Mifflin Company, 1956.
- ✓ Tiadall, R.H. "Relationships Among Measures of Adjustment," Reading in the Psychology of Adjustment. New York : McGraw-Hill Book Co., Inc, 1959.
- Yamane, Taro. Statistics ; An Introductory Analysis. New York : Harper and Row, 1967.
- Yee, Albert H. Social Interaction in Educational Settings. Englewood Cliffs : Prentice Hall, 1971.

ภาคผนวก

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ.....บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โทร. 5644, 5646
ที่..... ทม 1007/ 5๒๕๑ ..... วันที่..... ๒๒ พฤศจิกายน 2542
เรื่อง..... ขอความร่วมมือเพื่อการวิจัย

เรียน คณบดีคณะวิทยาศาสตร์

เนื่องด้วย นายจุมจินต์ สลัดทุกข์ นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติค่าเงินในการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัวของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ" โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์บังอร เสดนนท์ และ รองศาสตราจารย์ ดร.สมสรร วงษ์อยู่น้อย เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำวิทยานิพนธ์ ในกรณีนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขออนุญาตทำนิตชั้นปีที่ 2 จำนวน 50 คน ตอบแบบสอบถามตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัวของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในระหว่างเดือน พฤศจิกายน - ธันวาคม 2542

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ได้โปรดพิจารณาให้ นายจุมจินต์ สลัดทุกข์ ได้เก็บข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์ ซึ่งจะ เป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณ เป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

(ศาสตราจารย์ ดร. เสริมศักดิ์ วิสาลาภรณ์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ.....บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โทร. 5644, 5646
ที่.....ทม 1007/ 5180.....วันที่.....๑๑ พฤศจิกายน 2542
เรื่อง.....ขอความร่วมมือเพื่อการวิจัย.....

เรียน คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

เนื่องด้วย นายจุมจินต์ สลักทุกข์ นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัวของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ" โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์บังอร เสดนนท์ และ รองศาสตราจารย์ ดร.สมสรร วงษ์อยู่น้อย เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำวิทยานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขออนุญาตให้นิสิตชั้นปีที่ 2 จำนวน 50 คน ตอบแบบสอบถามตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัวของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในระหว่างเดือน พฤศจิกายน - ธันวาคม 2542

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ได้โปรดพิจารณาให้ นายจุมจินต์ สลักทุกข์ ได้รับข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

(ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

แบบสอบถาม**เรื่อง**

“ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัวของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ”

คำชี้แจง แบบสอบถามชุดนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัวของนิสิตปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ตลอดจนการปรับตัวของนิสิต ขอให้ท่านพิจารณาข้อความต่อไปนี้อย่างละเอียดแล้วตอบตามความคิดเห็นหรือตรงกับสภาพความเป็นจริงของท่าน คำตอบของท่านจะมีประโยชน์ต่อมหาวิทยาลัยในการจัดสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับความต้องการของท่าน

แบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็น 3 ฉบับ

ฉบับที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว เจตคติต่อสถานศึกษา และการเข้าร่วมกิจกรรม

ฉบับที่ 2 แบบสอบถามด้านสิ่งแวดล้อม

ฉบับที่ 3 แบบสอบถามการปรับตัว

ฉบับที่ 1 แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว

ตอนที่ 2 แบบสอบถามด้านเจตคติ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามด้านการเข้าร่วม

ตอนที่ 1 ข้อมูลด้านส่วนตัวของผู้ตอบแบบสฟ

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ( )

1. เพศ

( ) ชาย

( ) หญิง

2. ภูมิลำเนา

( ) กรุงเทพฯ

( ) ต่างจังหวัด

3. คณะวิชาที่ศึกษา

( ) มนุษยศาสตร์

( ) พลศึกษา

( ) แพทยศาสตร์

( ) พยาบาลศาสตร์

( ) เกษตรศาสตร์

( ) ทันตแพทยศาสตร์

( ) วิทยาศาสตร์

( ) วิศวกรรมศาสตร์

( ) ศิลปกรรมศาสตร์

( ) ศึกษาศาสตร์

( ) สังคมศาสตร์

( ) โครงการจัดตั้งคณะวิทยาศาสตร์การกีฬา

4. ลักษณะของการเข้าศึกษา

( ) สอบตรง (โควตา)

( ) สอบรวม (เอ็นทรานซ์)

5. ลำดับในการเลือกมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒตอนสอบเอ็นทรานซ์

( ) ลำดับที่ 1

( ) ลำดับที่ 3

( ) ลำดับที่ 2

( ) ลำดับที่ 4

6. ผลการเรียนเฉลี่ยในภาคเรียนที่ 1

( ) 1.50 – 1.99

( ) 2.00 – 2.99

( ) 3.00 ขึ้นไป

ตอนที่ 2 แบบสอบถามด้านเจตคติต่อสถานศึกษา**คำชี้แจง** แบบสอบถามนี้ต้องการทราบเจตคติต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒของนิสิตโปรดอ่านข้อความในแบบสอบถามแต่ละข้ออย่างละเอียดและใส่เครื่องหมาย ✓
ในช่องที่สอดคล้องกับความคิดเห็นของนิสิตเพียง 1 ช่องเท่านั้น

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	หมายถึง	ตรงกับความคิดเห็นมากที่สุด
เห็นด้วย	หมายถึง	ตรงกับความคิดเห็นมาก
ไม่แน่ใจ	หมายถึง	ตรงกับความคิดเห็นบ้าง
ไม่เห็นด้วย	หมายถึง	ตรงกับความคิดเห็นน้อย
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	หมายถึง	ตรงกับความคิดเห็นน้อยที่สุด

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่ เห็นด้วย	ไม่ เห็นด้วย อย่างยิ่ง
1. ความรู้ความสามารถของนิสิตที่สำเร็จการศึกษาออกไปยังไม่เป็นที่ยอมรับของวงการวิชาชีพนั้น ๆ.....	.....	.....	.....	.....	.....
2. มหาวิทยาลัยแห่งนี้เป็นแหล่งวิจัยที่เอื้ออำนวยประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศ.....	.....	.....	.....	.....	.....
3. ชื่อ"มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ" ยังไม่เป็นที่รู้จักของคนทั่วไป.....	.....	.....	.....	.....	.....
4. มหาวิทยาลัยแห่งนี้มีชื่อเสียงในการเผยแพร่และส่งเสริมผลงานทางวิชาการ.....	.....	.....	.....	.....	.....
5. มหาวิทยาลัยแห่งนี้ไม่สามารถตอบสนองความต้องการของนักเรียนที่จะเข้าสู่ระบบการศึกษาในระดับอุดมศึกษาได้.....	.....	.....	.....	.....	.....
6. คณาจารย์ของมหาวิทยาลัยแห่งนี้เป็นผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชานั้น ๆ.....	.....	.....	.....	.....	.....
7. มหาวิทยาลัยแห่งนี้สามารถผลิตกำลังคนได้ตรงตามความต้องการ ของตลาดแรงงาน.....	.....	.....	.....	.....	.....
8. ข้าพเจ้ามาเรียนมหาวิทยาลัยแห่งนี้ด้วยความจำใจ.....	.....	.....	.....	.....	.....

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่ เห็นด้วย	ไม่ เห็นด้วย อย่างยิ่ง
9. นิสิตของมหาวิทยาลัยแห่งนี้ส่วนมากเป็น คนมีคุณธรรมและจริยธรรมตามที่สังคม ต้องการ.....	.....	.....	.....	.....	.....
10. มหาวิทยาลัยแห่งนี้มีชื่อเสียงในการ เผยแพร่ตำรา สิ่งพิมพ์ และผลงานวิจัยที่ เป็นประโยชน์แก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง.....	.....	.....	.....	.....	.....

ตอนที่ 3 แบบสอบถามด้านการเข้าร่วมกิจกรรม**คำชี้แจง** แบบสอบถามนี้ต้องการทราบสภาพความเป็นจริงในการเข้าร่วมกิจกรรมของนิสิตโปรดอ่านข้อความในแบบสอบถามแต่ละข้ออย่างละเอียดแล้วใส่เครื่องหมาย ✓
ในช่องที่สอดคล้องกับความเป็นจริงของนิสิตเพียง 1 ช่องเท่านั้น

จริงที่สุด หมายถึง ตรงกับข้อเท็จจริงมากที่สุด
 จริง หมายถึง ตรงกับข้อเท็จจริงมาก
 จริงบ้าง หมายถึง ตรงกับข้อเท็จจริงบ้าง
 จริงน้อย หมายถึง ตรงกับข้อเท็จจริงน้อย
 จริงน้อยที่สุด หมายถึง ตรงกับข้อเท็จจริงน้อยที่สุด

ข้อความ	สภาพความเป็นจริง				
	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
1. ข้าพเจ้าอ่านข่าวประชาสัมพันธ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับกิจกรรมนิสิตเป็นประจำ.....	.....	.....	.....	.....	.....
2. เมื่อสถาบันส่งเสริมนิสิตเข้าร่วมหรือมีส่วนร่วมในกิจกรรมนิสิต ข้าพเจ้าให้ความร่วมมืออย่างเต็มที่.....	.....	.....	.....	.....	.....
3. มีเพื่อน ๆ เรียกข้าพเจ้าว่า “เด็กกิจกรรม”.....	.....	.....	.....	.....	.....
4. ข้าพเจ้าใช้เวลาที่นอกเหนือจากการเรียนเพื่อไปติดต่อกิจการเกี่ยวกับ กิจกรรมนิสิต..	.....	.....	.....	.....	.....
5. ผลการสอบแต่ละครั้งไม่ดีนักเพราะข้าพเจ้าทุ่มเทเวลาให้กับกิจกรรม ของสถาบัน.....	.....	.....	.....	.....	.....
6. ข้าพเจ้ามักใช้จ่ายเงินของข้าพเจ้าเพื่อกิจกรรมนิสิต.....	.....	.....	.....	.....	.....
7. ข้าพเจ้าต้องกลับบ้านค่ำ เพราะใช้เวลาหมดไปกับกิจกรรมนิสิต.....	.....	.....	.....	.....	.....
8. ข้าพเจ้ามักเป็นผู้ริเริ่มกิจกรรมนิสิตใหม่ ๆ.....	.....	.....	.....	.....	.....
9. ข้าพเจ้าเป็นที่รู้จักของบุคคลอื่น ๆ เพราะว่าข้าพเจ้าเป็นเด็กกิจกรรม.....	.....	.....	.....	.....	.....
10. วันหนึ่ง ๆ ข้าพเจ้าไม่ค่อยมีเวลาว่างเลย เพราะใช้เวลาไปกับการทำกิจกรรม.....	.....	.....	.....	.....	.....

ฉบับที่ 2 แบบสอบถามด้านสิ่งแวดล้อม**คำชี้แจง** แบบสอบถามนี้ต้องการทราบความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อสิ่งแวดล้อมในแต่ละด้านโปรดอ่านข้อความในแบบสอบถามแต่ละข้ออย่างละเอียดแล้วใส่เครื่องหมาย ✓
ในช่องที่สอดคล้องกับข้อเท็จจริงเพียง 1 ช่องเท่านั้น

จริงที่สุด	หมายถึง	ตรงกับข้อเท็จจริงมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ตรงกับข้อเท็จจริงมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ตรงกับข้อเท็จจริงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ตรงกับข้อเท็จจริงน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ตรงกับข้อเท็จจริงน้อยที่สุด

ข้อความ	สภาพความเป็นจริง				
	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
บรรยากาศทางการเรียน					
ด้านการสอนของอาจารย์					
1. อาจารย์มีความเมตตากรุณาเอื้อเฟื้อเพื่อแผ่ต่อศิษย์ทุกคนอย่างเสมอภาค.....	.....	.....	.....	.....	.....
2. อาจารย์สามารถแนะนำการใช้เครื่องมือและวัสดุอุปกรณ์ได้เป็นอย่างดี.....	.....	.....	.....	.....	.....
3. เทคนิควิธีสอนของอาจารย์กระตุ้นให้นิสิตแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง.....	.....	.....	.....	.....	.....
4. อาจารย์ใช้สื่อการศึกษาประกอบการสอนได้อย่างเหมาะสม.....	.....	.....	.....	.....	.....
5. อาจารย์เปิดโอกาสให้นิสิตมีส่วนร่วมในการกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอน....	.....	.....	.....	.....	.....
6. อาจารย์แจ้งหลักเกณฑ์การให้คะแนนให้นิสิตทราบ.....	.....	.....	.....	.....	.....
7. อาจารย์เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์ เช่น การแต่งกายเหมาะสม มีระเบียบวินัย.....	.....	.....	.....	.....	.....
8. อาจารย์ออกข้อสอบได้ครอบคลุมเนื้อหาต่าง ๆ ในรายวิชาที่สอน.....	.....	.....	.....	.....	.....
9. อาจารย์ไม่ชี้แจงข้อบกพร่องในงานที่มอบหมายให้นิสิตทำ.....	.....	.....	.....	.....	.....
10. อาจารย์ไม่เสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขงานที่มอบหมายให้นิสิตทำ.....	.....	.....	.....	.....	.....

ข้อความ	สภาพความเป็นจริง				
	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
<u>ด้านอาคารสถานที่เรียน</u>					
11. จำนวนห้องเรียนไม่เพียงพอกับจำนวนนิสิต.....	.....	.....	.....	.....	.....
12. ห้องปฏิบัติการมีเครื่องมือและอุปกรณ์ที่ทันสมัยพอเพียง.....	.....	.....	.....	.....	.....
13. มหาวิทยาลัยจัดที่นั่งพักผ่อนใต้ต้นไม้อย่างพอเพียง.....	.....	.....	.....	.....	.....
14. มหาวิทยาลัยจัดที่นั่งพักผ่อนในบริเวณอาคารเรียนอย่างพอเพียง.....	.....	.....	.....	.....	.....
15. ห้องเรียนมีสภาพเหมาะสม เช่น การถ่ายเทของอากาศ การปราศจากเสียงรบกวน มีแสงสว่างพอเพียง.....	.....	.....	.....	.....	.....
16. มหาวิทยาลัยมีความสะอาดเป็นระเบียบ..	.....	.....	.....	.....	.....
<u>สัมพันธ์ภาพกับเพื่อนและรุ่นพี่</u>					
17. นับตั้งแต่ข้าพเจ้าเข้ามาศึกษาในมหาวิทยาลัยข้าพเจ้ามีเพื่อนสนิท เพิ่มขึ้นหลายคน.....	.....	.....	.....	.....	.....
18. ข้าพเจ้าพึงพอใจกับมิตรภาพของเพื่อนๆ ในมหาวิทยาลัย.....	.....	.....	.....	.....	.....
19. การคบเพื่อนทำให้ข้าพเจ้ามีความฉลาดยิ่งขึ้น.....	.....	.....	.....	.....	.....
20. การคบเพื่อนทำให้ข้าพเจ้ามีความคิดต่าง ๆ กว้างขวางยิ่งขึ้น.....	.....	.....	.....	.....	.....
21. มีเพื่อนสนิทไม่กี่คนที่เต็มใจรับฟังความคิดเห็นของข้าพเจ้า.....	.....	.....	.....	.....	.....
22. มีเพื่อนสนิทไม่กี่คนที่เต็มใจช่วยแก้ปัญหาส่วนตัวของข้าพเจ้า.....	.....	.....	.....	.....	.....
23. ข้าพเจ้าไม่อยากเข้าสังคมกับเพื่อน เพราะรู้สึกมีปมด้อยเรื่องการเงิน.....	.....	.....	.....	.....	.....
24. เพื่อนไม่ค่อยเข้าใจข้าพเจ้า โดยบางครั้งทำดีแต่กลับเข้าใจตรงกันข้าม.....	.....	.....	.....	.....	.....

ข้อความ	สภาพความเป็นจริง				
	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
25. เพื่อนบางคนทำให้การเรียนของข้าพเจ้า ไม่ได้เท่าที่ควร.....	.....	.....	.....	.....	.....
26. รุ่นพี่ในมหาวิทยาลัยไม่ค่อยให้ความสำคัญ กันเองเท่าที่ควร.....	.....	.....	.....	.....	.....
27. รุ่นพี่ในมหาวิทยาลัยไม่ค่อยให้ความช่วย เหลือเท่าที่ควร.....	.....	.....	.....	.....	.....
28. รุ่นพี่ในคณะไม่ช่วยแนะนำด้านการเรียน.....	.....	.....	.....	.....	.....
29. โดยปกติพวกพี่ ๆ มักไม่เห็นด้วยกับ ความคิดของข้าพเจ้า.....	.....	.....	.....	.....	.....
<u>สัมพันธ์ภาพกับอาจารย์</u>					
30. อาจารย์มักทำให้ข้าพเจ้าหมดกำลังใจ เช่น พุดชู้ หรือ ดุ.....	.....	.....	.....	.....	.....
31. อาจารย์ไม่ค่อยเป็นกันเองกับนิสิต ทำให้ ไม่กล้าขอคำปรึกษาทางการเรียน.....	.....	.....	.....	.....	.....
32. ข้าพเจ้าจะพบกับอาจารย์ได้เฉพาะใน ชั่วโมงเรียน.....	.....	.....	.....	.....	.....
33. ข้าพเจ้าได้รับความอบอุ่นจากอาจารย์....	.....	.....	.....	.....	.....
34. เมื่อนิสิตมีปัญหาต้องการขอคำปรึกษา อาจารย์มักแสดงอาการเฉยเมย.....	.....	.....	.....	.....	.....
35. ขณะที่นิสิตปฏิบัติงาน อาจารย์จะให้ กำลังใจโดยไม่เลือกที่รักมักที่ชัง.....	.....	.....	.....	.....	.....
36. ข้าพเจ้าพอใจที่ได้มีโอกาสขอพบกับ อาจารย์นอกชั้นเรียนเพื่อปรึกษาเรื่อง การเรียน.....	.....	.....	.....	.....	.....
<u>การอบรมเลี้ยงดู</u>					
37. พ่อแม่รักข้าพเจ้ามาก.....	.....	.....	.....	.....	.....
38. พ่อแม่ไม่เอาใจใส่ดูแลทุกข์สุขของ ข้าพเจ้า.....	.....	.....	.....	.....	.....
39. พ่อแม่ภูมิใจในตัวข้าพเจ้ามาก.....	.....	.....	.....	.....	.....
40. พ่อไม่เคยให้คำปรึกษาหรือคำแนะนำแก่ ข้าพเจ้า.....	.....	.....	.....	.....	.....

ข้อความ	สภาพความเป็นจริง				
	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
41. พ่อแม่พูดคุยกับข้าพเจ้าด้วยน้ำเสียง นุ่มนวลน่าฟังเสมอ.....	.....	.....	.....	.....	.....
42. พ่อแม่ช่วยผ่อนคลายความทุกข์ ความกังวลใจของข้าพเจ้าอยู่เสมอ.....	.....	.....	.....	.....	.....
43. พ่อแม่ไม่เคยสนใจซื้อสิ่งของที่ ข้าพเจ้าอยากได้.....	.....	.....	.....	.....	.....
44. พ่อแม่ซื้อสิ่งของต่าง ๆ ให้แก่ข้าพเจ้า เท่าเทียมกับพี่น้องคนอื่น ๆ.....	.....	.....	.....	.....	.....
45. พ่อแม่ไม่เอาใจใส่ดูแลทุกข์สุขของ ข้าพเจ้า.....	.....	.....	.....	.....	.....
46. เมื่อข้าพเจ้าทำความดี พ่อแม่ไม่เคย ยกย่องชมเชยข้าพเจ้าเลย.....	.....	.....	.....	.....	.....
47. เมื่อข้าพเจ้าประพฤติตัวไม่เหมาะสม พ่อแม่จะคอยตักเตือนในด้านความ ประพฤติ กิริยา มารยาท.....	.....	.....	.....	.....	.....
48. พ่อแม่ใช้การทำโทษข้าพเจ้าตาม อารมณ์ของท่าน.....	.....	.....	.....	.....	.....
49. พ่อแม่สนับสนุนให้ข้าพเจ้าทำสิ่งต่าง ๆ โดยไม่มี การอธิบายเหตุผล.....	.....	.....	.....	.....	.....
50. เมื่อพ่อแม่อารมณ์เสีย ท่านมักจะพาล ดุด่าข้าพเจ้าเสมอ.....	.....	.....	.....	.....	.....
51. เมื่อพ่อแม่อารมณ์เสีย ท่านมักจะลงโทษ ข้าพเจ้าเสมอ.....	.....	.....	.....	.....	.....
52. พ่อแม่เปิดโอกาสให้ข้าพเจ้าชี้แจงเหตุผล ก่อนที่จะดุด่า.....	.....	.....	.....	.....	.....
53. พ่อแม่เปิดโอกาสให้ข้าพเจ้าชี้แจงเหตุผล ก่อนที่จะลงโทษ.....	.....	.....	.....	.....	.....
54. พ่อแม่ให้ข้าพเจ้าทำงานเหมาะสมกับความ สามารถ.....	.....	.....	.....	.....	.....
55. ข้าพเจ้าไม่กล้าเข้าหน้าพ่อแม่เมื่อท่าน อารมณ์เสีย.....	.....	.....	.....	.....	.....

ข้อความ	สภาพความเป็นจริง				
	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
56. พ่อแม่อธิบายให้ข้าพเจ้าทราบถึงผลดี ผลเสียของการกระทำต่าง ๆ ของข้าพเจ้า...	.....	.....	.....	.....	.....
57. พ่อแม่ชอบบ่นว่าข้าพเจ้า.....	.....	.....	.....	.....	.....
58. เมื่อข้าพเจ้าขอเงิน พ่อแม่จะให้ทันทีโดยไม่สนใจว่าจะเอาไปทำอะไร.....	.....	.....	.....	.....	.....
59. พ่อแม่คอยสอดส่องดูแลความประพฤติของข้าพเจ้าอย่างใกล้ชิด.....	.....	.....	.....	.....	.....
60. พ่อแม่ให้สิทธิข้าพเจ้าเลือกแบบและสีของเสื้อผ้าด้วยตัวข้าพเจ้าเอง.....	.....	.....	.....	.....	.....
61. พ่อแม่ปล่อยให้ข้าพเจ้าไปเที่ยวกับเพื่อน ๆ โดยที่ท่านไม่ห่วงกังวลเลย.....	.....	.....	.....	.....	.....
62. พ่อแม่ต้องการให้ข้าพเจ้าเล่ารายละเอียดของการไปเที่ยวนอกบ้านทุกครั้ง.....	.....	.....	.....	.....	.....
63. พ่อแม่เข้มงวดกวดขันให้ข้าพเจ้าประพฤติตามกฎระเบียบที่วางไว้.....	.....	.....	.....	.....	.....
64. เมื่อข้าพเจ้ากลับบ้านผิดเวลา พ่อแม่จะแสดงความห่วงใยมาก.....	.....	.....	.....	.....	.....

ฉบับที่ 3 แบบสอบถามด้านการปรับตัว

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้ต้องการทราบสภาพการปฏิบัติตนตามความเป็นจริงในการปรับตัวของนิสิตโปรดอ่านข้อความในแบบสอบถามแต่ละข้ออย่างละเอียดแล้วใส่เครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับพฤติกรรม ความเป็นจริงเพียง 1 ช่อง

เป็นประจำ	หมายถึง แสดงพฤติกรรมเช่นนั้นเป็นประจำ
บ่อย	หมายถึง แสดงพฤติกรรมเช่นนั้นบ่อยครั้ง
บางครั้ง	หมายถึง แสดงพฤติกรรมเช่นนั้นเป็นบางครั้ง
น้อยครั้ง	หมายถึง แสดงพฤติกรรมเช่นนั้นน้อยครั้ง
น้อยครั้งที่สุด	หมายถึง แสดงพฤติกรรมเช่นนั้นน้อยครั้งที่สุด

ข้อความ	พฤติกรรมที่กระทำ				
	เป็นประจำ	บ่อย	บางครั้ง	น้อยครั้ง	น้อยครั้งที่สุด
การปรับตัวเอง					
1. ข้าพเจ้ามักเลิกล้มการทำงานเพราะคิดว่าตน ไม่มีความสามารถเพียงพอ.....	.....	.....	.....	.....	.....
2. ข้าพเจ้ามักเลิกล้มในสิ่งที่ต้องการทำเมื่อพบ อุปสรรคความยุ่งยาก.....	.....	.....	.....	.....	.....
3. ข้าพเจ้าพยายามแก้ไขงานที่บกพร่องอย่าง เต็มความสามารถ.....	.....	.....	.....	.....	.....
4. ข้าพเจ้ามักนั่งคิดถึงเรื่องไม่ดีของตนเอง.....	.....	.....	.....	.....	.....
5. ก่อนสอบทุกครั้งข้าพเจ้ามักกระวนกระวาย..	.....	.....	.....	.....	.....
6. ข้าพเจ้ามักเปลี่ยนความตั้งใจในการทำงาน บ่อย ๆ.....	.....	.....	.....	.....	.....
7. เมื่อดีใจมากหรือเสียใจมากข้าพเจ้ามักจะทำ อะไรไม่ค่อยถูก.....	.....	.....	.....	.....	.....
8. ข้าพเจ้ามักขาดความเชื่อมั่นในการทำงาน ..	.....	.....	.....	.....	.....
9. ข้าพเจ้าไม่เคยย่อท้อต่อปัญหาและ อุปสรรคต่าง ๆ.....	.....	.....	.....	.....	.....
10. ข้าพเจ้ามักตัดสินใจด้วยตนเองในการ กระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง.....	.....	.....	.....	.....	.....
11. ข้าพเจ้าสามารถทำงานได้สำเร็จหาก ผู้อื่นคอยเตือน.....	.....	.....	.....	.....	.....

ข้อความ	พฤติกรรมที่กระทำ				
	เป็นประจำ	บ่อย	บางครั้ง	น้อยครั้ง	น้อยครั้งที่สุด
12. ข้าพเจ้าคาดหวังว่าข้าพเจ้าจะเป็นที่พึงและให้คำปรึกษาแก่เพื่อน ๆ ได้.....	.....	.....	.....	.....	.....
13. ข้าพเจ้าจะหมดความอดทนถ้าต้องรอคอยคนอื่น.....	.....	.....	.....	.....	.....
14. ข้าพเจ้ายอมรับข้อบกพร่องของตนเองตามความเป็นจริง.....	.....	.....	.....	.....	.....
15. ข้าพเจ้าจะเสียใจเป็นเวลานานมากเมื่อได้รับความผิดหวังจากเรื่องใด ๆก็ตาม.....	.....	.....	.....	.....	.....
16. ข้าพเจ้ามีความภูมิใจในชีวิตของข้าพเจ้า.....	.....	.....	.....	.....	.....
<u>การปรับตัวทางสังคม</u> <i>67/01</i>					
17. ข้าพเจ้าชอบทำงานและแสดงความคิดเห็นร่วมกับเพื่อน ๆ.....	.....	.....	.....	.....	.....
18. เมื่อมีการโต้แย้งในที่ประชุมข้าพเจ้าสามารถอภิปรายเหตุผลได้เป็นอย่างดี.....	.....	.....	.....	.....	.....
19. เมื่อมีเรื่องไม่พอใจเกิดขึ้นข้าพเจ้าจะแสดงออกทันที.....	.....	.....	.....	.....	.....
20. เมื่อข้าพเจ้าเถียงหรือทะเลาะกับเพื่อนจะต้องเก็บเอามาคิดเป็นเวลาหลายวัน.....	.....	.....	.....	.....	.....
21. เพื่อน ๆ ชอบทำงานร่วมกับข้าพเจ้า.....	.....	.....	.....	.....	.....
22. ก่อนประกาศผลสอบ ข้าพเจ้ามักฝันว่าสอบได้ไม่ดี.....	.....	.....	.....	.....	.....
23. ข้าพเจ้าจะสนิทกับเพื่อนใหม่ได้ง่าย.....	.....	.....	.....	.....	.....
24. ข้าพเจ้าและเพื่อน ๆ คอยช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน.....	.....	.....	.....	.....	.....
25. ข้าพเจ้าชอบที่จะแยกตัวอยู่คนเดียวเงียบ ๆ..	.....	.....	.....	.....	.....
26. ข้าพเจ้าสนุกสนานร่าเริงเมื่อได้ร่วมกิจกรรมกับเพื่อน ๆ.....	.....	.....	.....	.....	.....
27. ข้าพเจ้ามักจะมองว่าเพื่อน ๆ ทำอะไรไม่ถูกใจข้าพเจ้า.....	.....	.....	.....	.....	.....
28. ข้าพเจ้าทำงานร่วมกับทุกคนด้วยความสบายใจ.....	.....	.....	.....	.....	.....

ข้อความ	พฤติกรรมที่กระทำ				
	เป็นประจำ	บ่อย	บางครั้ง	น้อยครั้ง	น้อยครั้ง ที่สุด
29. ข้าพเจ้ามักจะลำบากใจเมื่อต้องทำตาม กฎระเบียบ.....	.....	.....	.....	.....	.....
30. ข้าพเจ้ามักเกรงใจถ้าต้องขอความช่วยเหลือ จากผู้อื่น.....	.....	.....	.....	.....	.....
31. ข้าพเจ้ามักอึดอัดใจเมื่อมีกิจกรรมร่วม กับเพื่อนที่เพิ่งรู้จักใหม่.....	.....	.....	.....	.....	.....

ตาราง 11 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปร ภูมิสำเนา คณะวิชา ลักษณะของ
การเข้าศึกษา ลำดับที่ใช้ในการเลือก ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ตัวแปร	n	การปรับตัว		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ภูมิสำเนา				
กรุงเทพฯ	275	3.3686	0.3975	ปานกลาง
ต่างจังหวัด	329	3.3307	0.4429	ปานกลาง
2. คณะวิชา				
มนุษยศาสตร์	80	3.2672	0.4940	ปานกลาง
แพทยศาสตร์	62	3.3014	0.3902	ปานกลาง
เภสัชศาสตร์	29	3.3470	0.4171	ปานกลาง
วิทยาศาสตร์	109	3.4180	0.3939	ปานกลาง
ศิลปกรรมศาสตร์	59	3.4216	0.4150	ปานกลาง
สังคมศาสตร์	60	3.4260	0.3171	ปานกลาง
พลศึกษา	58	3.4030	0.4993	ปานกลาง
พยาบาลศาสตร์	18	3.2118	0.4513	ปานกลาง
ทันตแพทยศาสตร์	27	3.2176	0.2959	ปานกลาง
วิศวกรรมศาสตร์	28	3.1964	0.3970	ปานกลาง
ศึกษาศาสตร์	96	3.3411	0.4276	ปานกลาง
3. ลักษณะของการเข้าศึกษา				
สอบตรง	276	3.3897	0.4276	ปานกลาง
สอบธรรม	343	3.3129	0.4004	ปานกลาง
4. ลำดับที่ใช้ในการเลือก				
ลำดับที่ 1	121	3.3771	0.4276	ปานกลาง
ลำดับที่ 2	127	3.3327	0.4187	ปานกลาง
ลำดับที่ 3	119	3.2994	0.4191	ปานกลาง
ลำดับที่ 4	97	3.3653	0.3851	ปานกลาง
5. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน				
ต่ำ	26	3.1707	0.6048	ปานกลาง
ปานกลาง	354	3.3333	0.4207	ปานกลาง
สูง	240	3.3891	0.3962	ปานกลาง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ จำนวน 98 คน
ใช้เทคนิค 27% กลุ่มสูง - ต่ำ เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ ปรากฏผลดังตาราง

ตาราง 12 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามเจตคติต่อสถานศึกษา

ข้อที่	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t.value
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1	3.5000	0.8847	2.2917	0.9546	4.548 ***
2	4.4167	0.5036	3.2500	0.7372	6.402 ***
3	3.3750	1.2446	1.7917	0.8836	5.082 ***
4	4.0833	0.7173	2.8383	0.8165	5.635 ***
5	4.0000	0.9325	2.7083	0.9079	4.862 ***
6	4.7083	0.4643	3.7083	0.6241	6.268 ***
7	4.0417	0.5500	3.0833	0.7173	5.194 ***
8	4.5833	0.5036	3.3333	1.1293	4.952 ***
9	3.6667	0.5647	2.7083	0.9991	4.091 ***
10	4.0417	0.7506	2.8333	0.9168	4.996 ***

ตาราง 13 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามการเข้าร่วมกิจกรรม

ข้อที่	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t.value
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1	3.2500	0.9891	2.0417	0.9546	4.306 ***
2	3.6250	0.7109	2.2500	0.9441	5.700 ***
3	3.0833	1.1765	0.9583	0.2041	8.719 ***
4	3.1667	1.0901	1.2083	0.5882	7.745 ***
5	2.5000	1.0632	1.0417	0.3586	6.367 ***
6	2.7083	0.7506	1.0417	0.4643	9.251 ***
7	3.1667	1.0495	1.2917	0.6903	7.313 ***
8	2.8333	1.1672	1.0417	0.2041	7.408 ***
9	3.3333	0.9168	1.0833	0.2823	11.490 ***
10	3.0833	1.0598	1.0417	0.2041	9.267 ***

ตาราง 14 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามบรรยากาศทางการเรียนด้านการสอนของ
อาจารย์

ข้อที่	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t.value
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1	4.1250	0.5367	3.0417	0.5500	6.906 ***
2	4.2500	0.4423	3.2083	0.6580	6.436 ***
3	4.1667	0.7614	2.3750	0.8754	7.566 ***
4	4.3333	0.5647	2.7083	0.8065	8.086 ***
5	4.1250	0.6792	2.8333	0.9631	5.368 ***
6	4.6667	0.4815	3.4583	0.6580	7.260 ***
7	4.5833	0.5036	3.4167	0.8297	5.889 ***
8	4.3750	0.5758	3.3333	0.7614	5.346 ***
9	3.7500	0.7940	2.7080	0.8587	4.363 ***
10	4.1250	0.7409	2.7917	0.9315	5.488 ***

ตาราง 15 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามบรรยากาศทางการเรียนด้าน
อาคารสถานที่

ข้อที่	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t.value
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1	3.2917	1.0826	1.9583	1.0417	4.348 ***
2	3.7500	0.7940	2.2917	0.6903	6.791 ***
3	3.2083	0.8330	1.4583	0.5882	8.407 ***
4	3.0000	0.7223	1.3750	0.4945	9.094 ***
5	3.8750	0.5317	2.4167	1.0180	6.208 ***
6	3.6250	0.6469	2.2500	0.8470	6.320 ***
7	3.3333	0.9631	1.7917	1.5317	4.174 ***

ตาราง 16 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนและรุ่นพี่

ข้อที่	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t.value
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1	4.3333	0.6370	3.4167	1.0180	3.740 ***
2	4.3333	0.6370	3.1667	1.0495	4.655 ***
3	4.4167	0.6539	3.3333	0.8165	5.074 ***
4	4.5000	0.6994	3.5417	1.0624	3.755 ***
5	3.7500	0.9861	2.0417	0.9079	6.234 ***
6	3.6667	1.1672	2.1250	1.1539	4.602 ***
7	7.8750	0.3378	3.4167	1.2482	5.525 ***
8	4.4167	0.7173	2.5000	0.8341	8.536 ***
9	4.5417	0.6580	3.2080	1.1413	4.958 ***
10	4.2917	0.7506	2.1667	0.8681	9.071 ***
11	4.4167	0.5836	2.3333	0.8681	9.757 ***
12	4.2083	0.6580	2.5417	1.1025	6.359 ***
13	4.3333	0.8165	2.7500	0.8470	6.593 ***

ตาราง 17 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามสัมพันธภาพกับอาจารย์

ข้อที่	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t.value
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1	4.0833	.9286	3.0000	1.3513	3.237 ***
2	4.6250	.5758	2.9583	.9079	7.595 ***
3	4.4167	.5836	2.95167	.8297	7.244 ***
4	4.2500	.7372	2.6667	.7020	7.620 ***
5	3.9583	.8065	2.7083	.9991	4.769 ***
6	4.6667	.5647	2.9583	.5647	7.063 ***
7	4.0833	1.0180	3.0417	.9079	3.741 ***
8	4.2917	.7506	2.9167	.9743	5.477 ***

ตาราง 18 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดู

ข้อที่	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t.value
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1	4.9583	.2041	4.3333	.6370	4.577 ***
2	3.6250	.8242	3.0417	1.2329	1.927 ***
3	4.8750	.6124	3.7500	1.3270	3.721 ***
4	4.6667	.4815	3.2917	1.1971	5.221 ***
5	4.7500	.6757	3.1750	1.1910	5.814 ***
6	4.6667	.4815	3.4167	.9743	5.635 ***
7	4.7500	.5316	3.000	1.1034	7.000 ***
8	4.6667	.6370	2.6667	1.3726	6.475 ***
9	4.6250	.8754	2.9167	1.1389	5.826 ***
10	5.0000	.0000	3.8750	.9918	5.557 ***
11	4.8750	.3378	2.9583	1.1602	7.771 ***
12	4.9583	.2041	3.3750	1.0555	7.215 ***
13	4.8333	.3807	3.0417	1.1221	7.408 ***
14	4.4167	1.0180	3.1250	1.0759	4.272 ***
15	4.7500	.4423	3.0417	1.0417	7.393 ***
16	4.9883	.2041	3.4583	1.1413	6.338 ***
17	4.2917	.9546	3.000	.9780	4.630 ***
18	4.4583	.5882	2.9583	1.0417	6.143 ***
19	3.3750	1.1726	3.1250	.9470	0.813
20	4.3333	.6370	3.1250	.9918	5.022 ***
21	4.0838	1.1001	2.6250	.9696	4.872 ***
22	4.5833	.5036	3.0833	.8805	7.244 ***
23	3.9583	1.1971	2.5417	1.0624	4.336 ***
24	3.7083	1.1971	2.9167	1.1765	2.311 ***
25	4.3750	.8242	3.3733	1.0495	3.824 ***
26	2.7083	1.3345	3.0000	1.2854	0.771
27	4.7083	.4643	3.6667	1.1293	4.179 ***
28	3.8333	1.1293	2.9167	1.1389	2.800 **

ตาราง 18 (ต่อ)

ข้อที่	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t.value
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
29	3.7083	1.1602	3.1750	.9470	1.908
30	3.2917	1.1971	3.0417	1.0826	0.759
31	3.7917	1.0206	3.0417	.9991	2.573 *
32	4.4167	.8805	3.0833	1.0180	4.853 ***

ตาราง 19 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามการปรับตัวเอง

ข้อที่	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t.value
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1	4.2500	.7372	2.5000	0.9325	7.212 ***
2	4.3333	.7070	2.5833	0.8277	7.888 ***
3	4.2917	.9079	3.5833	0.8297	2.821 **
4	3.0833	1.0180	1.8750	0.8999	4.357 ***
5	2.9583	1.0417	1.4167	.6539	6.141 ***
6	2.5417	1.0624	2.2500	.8170	1.0652
7	3.8750	.8999	2.6250	.6469	5.525 ***
8	4.0417	.8587	2.7500	.9441	4.958 ***
9	4.1250	.8999	2.0833	.8297	8.172 ***
10	4.1250	.7974	2.7917	1.1788	4.590 ***
11	4.5000	.5108	3.0417	1.3981	4.800 ***
12	3.0833	.7755	2.1667	0.9168	3.740 ***
13	3.9583	.6903	2.7917	1.1413	4.285 ***
14	2.9167	1.0598	1.5833	0.7755	4.974 ***
15	4.2917	.6903	3.4583	1.4738	2.509 *
16	3.6670	1.0901	2.1250	1.2959	4.460 ***
17	4.7500	0.8470	3.2500	1.3270	4.668 ***

ตาราง 20 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามการปรับตัวทางสังคม

ข้อที่	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t.value
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1	4.4583	0.8330	2.6667	1.1672	6.121 ***
2	3.6250	0.9690	2.3333	1.1293	4.251 ***
3	3.6667	1.0495	2.3333	1.2394	4.022 ***
4	3.2750	1.4689	2.0833	1.2482	3.283 ***
5	4.0833	0.5836	2.9167	1.2482	4.148 ***
6	3.4167	1.3486	2.1667	1.3406	3.220 ***
7	4.0833	0.9743	2.9583	1.2676	3.447 ***
8	4.4167	0.7173	3.1667	1.2740	4.188 ***
9	3.9167	0.8805	2.2083	1.1025	5.931 ***
10	4.6667	0.4815	3.2083	1.2847	5.207 ***
11	4.1667	0.7020	3.1250	1.3613	3.332 ***
12	4.3750	0.7109	2.8750	1.3290	4.875 ***
13	3.5000	1.0632	2.2917	1.2329	3.636 ***
14	4.1250	0.7974	3.6667	1.4346	1.368 ***
15	3.8750	0.8502	2.2917	1.1602	5.393 ***

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ	นายจุมจินต์ สลัดทุกข์
เกิดวันที่	30 เมษายน ๑๙๖๑
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	23 หมู่ 11 ตำบลคลองสาม อำเภอกลองหลวง จังหวัดปทุมธานี
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนบ้านหนองหัวแรด ตำบลแหลมทอง อำเภอนองบุรณาก จังหวัดนครราชสีมา
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ.2522	มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนชัชวาทพิทยาคม
พ.ศ.2526	ครุศาสตร์บัณฑิต (วิทยาศาสตร์ทั่วไป) วิทยาลัยครู เพชรบุรีวิทยาลัย
พ.ศ.2543	กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัวของนิสิตระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

บทคัดย่อ
ของ
จุมจินต์ สลัดทุกษ์

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาการแนะแนว
มีนาคม 2543

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัวนิสิตระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัวของนิสิต และค้นหาตัวแปรที่สามารถพยากรณ์ด้านการปรับตัวของนิสิต ตัวแปรที่ศึกษาจำแนกเป็น 2 ด้าน คือ ตัวแปรด้านส่วนตัว ได้แก่ ภูมิลำเนา คณะวิชา ลักษณะของการเข้าศึกษา ลำดับที่ในการเลือก ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เจตคติต่อสถานศึกษา การเข้าร่วมกิจกรรม ตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่ บรรยากาศทางการเรียน สัมพันธภาพกับเพื่อนและรุ่นพี่ สัมพันธภาพกับอาจารย์ การอบรมเลี้ยงดู กลุ่มตัวอย่างเป็นนิสิต ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปีการศึกษา 2542 จำนวน 345 คน เป็นนิสิตชาย 145 คน และนิสิตหญิงจำนวน 200 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ แบบสอบถามเกี่ยวกับตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัวของนิสิต สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) แบบ Stepwise

ผลการศึกษาปรากฏดังนี้

1. ตัวแปรด้านการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม สัมพันธภาพกับเพื่อนและรุ่นพี่ การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน บรรยากาศทางการเรียน ด้านการสอนของอาจารย์ บรรยากาศทางการเรียนด้านอาคารสถานที่เรียน สัมพันธภาพกับอาจารย์ เจตคติต่อสถานศึกษา และการเข้าร่วมกิจกรรม มีความสัมพันธ์กับการปรับตัวของนิสิต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยตัวแปรทั้ง 9 ตัวนี้ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปรับตัวเอง

2. ตัวแปรด้านการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล สัมพันธภาพกับเพื่อนและรุ่นพี่ บรรยากาศทางการเรียน ด้านการสอนของอาจารย์ สัมพันธภาพกับอาจารย์ การเข้าร่วมกิจกรรม บรรยากาศทางการเรียนด้านอาคารสถานที่เรียน และเจตคติต่อสถานศึกษา มีความสัมพันธ์กับการปรับตัวทางสังคมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยที่ตัวแปรทั้ง 9 ตัวนี้ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปรับตัวทางสังคม

3. การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน บรรยากาศทางการเรียน ด้านการสอนของอาจารย์ สัมพันธภาพกับเพื่อนและรุ่นพี่ ภูมิลำเนา และการเข้าร่วมกิจกรรม สามารถพยากรณ์การปรับตัวของนิสิต ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 ได้ โดยสามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนได้ ร้อยละ 29.9 และมีสมการที่สามารถพยากรณ์การปรับตัวของนิสิตได้ดังนี้

3.1 สมการพยากรณ์การปรับตัวเองของนิสิต โดยใช้คะแนนดิบ

$$Y = 20.503 + .488 (\text{การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม}) + .254 (\text{บรรยากาศทางการเรียนการสอนของอาจารย์}) + .305 (\text{การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน}) + .183 (\text{สัมพันธภาพกับเพื่อนและรุ่นพี่}) - 1.320 (\text{ภูมิลำเนา}) - .0762 (\text{การเข้าร่วมกิจกรรม})$$

3.2 สมการพยากรณ์การปรับตัวเองของนิสิต โดยใช้คะแนนมาตรฐาน

$$Z = .290 Z (\text{การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม}) + .118 Z (\text{บรรยากาศทางการเรียนการสอนของอาจารย์}) + .169 Z (\text{การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน}) + .167 Z (\text{สัมพันธภาพกับเพื่อนและรุ่นพี่}) - .099 Z (\text{ภูมิลำเนา}) - .092 Z (\text{การเข้าร่วมกิจกรรม})$$

4. การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม บรรยากาศทางการเรียนการสอนของอาจารย์ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน และสัมพันธภาพกับเพื่อนและรุ่นพี่ สามารถพยากรณ์การปรับทางสังคมของนิสิตระดับปริญญาตรีได้โดยสามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 30.9 และมีสมการที่สามารถพยากรณ์การปรับตัวทางสังคมของนิสิตระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 ได้ดังนี้

4.1 สมการพยากรณ์การปรับตัวทางสังคมของนิสิต โดยใช้คะแนนดิบ

$$Y = 18.846 + .464 (\text{การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม}) + .238 (\text{บรรยากาศทางการเรียนการสอนของอาจารย์}) + .224 (\text{การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน}) + .129 (\text{สัมพันธภาพกับเพื่อนและรุ่นพี่})$$

4.2 สมการพยากรณ์การปรับตัวทางสังคมของนิสิต โดยใช้คะแนนมาตรฐาน

$$Z = .310 Z (\text{การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม}) + .198 Z (\text{บรรยากาศทางการเรียนการสอนของอาจารย์}) + .142 Z (\text{การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน}) + .131 Z (\text{สัมพันธภาพกับเพื่อนและรุ่นพี่})$$

VARIABLES RELATED TO ADJUSTMENT OF FRESHMEN OF
SRINAKHARINWIROT UNIVERSITY

AN ABSTRACT
BY
CHUMJIN SLADTOOK

Presented in partial fulfillment for the Master
Of Education degree in Guidance and Counseling Psychology
at Srinakharinwirot University
March 2000

The study was aimed to investigate variables related to freshmen 's adjustment and also to identify predictable variables. The variables were differentiated into 2 aspects : personal and environmental ones. The personal variables were hometown, faculty, university entrance, selection ranking, academic achievement, attitude towards university and activity participation while the environmental ones were learning atmosphere, peer and senior relationship, teacher relationship and upbringing. The subjects comprised 145 male and 200 female freshmen of Srinakharinwirot University. Questionnaire was used for collecting data. Stepwise multiple regression analysis was used for data analysis.

The results revealed that :

1. There was a positive relation between nine variables and self-adjustment of freshmen at .001 level. They were controlled upbringing, teacher relationship, reasonable upbringing, love-supported upbringing, faculty teaching, buildings, attitude towards university and activity participation.

2. There was a positive relation between nine variables and social adjustment of freshmen at .01 level. They were controlled upbringing, peer and senior relationship, love-supported upbringing, reasonable upbringing, faculty teaching, teacher relationship, activity participation, buildings and attitude towards university.

3. Controlled upbringing, love-support upbringing, faculty teaching, peer and senior relationship, hometown and activity participation were able to predict self-adjustment of freshmen (29.9%). The predicted equation of self-adjustment of freshmen was as follows :

3.1 Equation of self-adjustment of freshmen with raw score,

$$Y = 20.503 + .488 (\text{controlled upbringing}) + .254 (\text{faculty teaching}) + .305 (\text{love-supported upbringing}) + .183 (\text{peer and senior relationship}) - 1.320 (\text{hometown}) - .0762 (\text{activity participation})$$

3.2 Equation of self-adjustment of freshmen with standardized score,

$$Z = .290 Z (\text{controlled upbringing}) + .118 Z (\text{faculty teaching}) + .169 Z (\text{love-supported upbringing}) + .167 Z (\text{peer and senior relationship}) - .099 Z (\text{hometown}) - .092 Z (\text{activity participation})$$

4. Controlled upbringing, faculty teaching, love-supported upbringing and peer and senior relationship were able to predict social adjustment of freshmen (30.9%). The predicted equation of social adjustment of freshmen was as follows :

4.1 Equation of social adjustment of freshmen with raw score,

$$Y = 18.846 + .464 (\text{controlled upbringing}) + .238 (\text{faculty teaching}) + .224 (\text{love-supported upbringing}) + .129 (\text{peer and senior relationship})$$

4.2 Equation of social adjustment of freshmen with standardized score,

$$Z = .310 Z (\text{controlled upbringing}) + .198 Z (\text{faculty teaching}) + .142 Z (\text{love-supported upbringing}) + .131 Z (\text{peer and senior relationship})$$